Shri Dayasahasram by Lakshmidasa

శ్రీలక్ష్మీదాసవిరచితం దయాసహస్రమ్

Document Information

Text title : Dayasahasram by lakShmIdAsa

File name : dayAsahasram.itx

Category : devii, vedAnta-deshika

Location : doc_devii

Author : lakShmIdAsa revealed by vedAntadeshika

Transliterated by : M N Ramanuja

Proofread by : M N Ramanuja

Latest update : March 17, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 18, 2025

sanskritdocuments.org

శ్రీలక్ష్మీదాసవిరచితం దయాసహస్రమ్

౧. ప్రథమశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీ పద్మావతీసమేతాయ శ్రీనివాసాయ నమః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమద్వరవరమునయే నమః ।
శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః ।
శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతం దయాసహస్రమ్ ।
అథ దయాసహస్రే ప్రథమశతకమ్ ।

వన్దే వన్దారుమన్దారం తం వృషాద్రి విహారిణమ్ ।
యత్కృపావితరత్యారాత్ పురుషార్థ చతుష్టయమ్ ॥ ౧॥

ఫణాసహస్రో ద్విసహస్రజిహ్వః
శుద్ధాత్మకో భోగిపతిస్త్వదీయామ్ ।
దయాం న దక్షో గదితుం కథం వా
తాం వర్ణయామ్యద్య వృషాద్రినాథ ॥ ౨॥

అథవా మద్రసజ్ఞాయాం తాం వాణీమనణీయసీమ్ ।
నర్తయత్యహిశైలేశ కరుణా చిరకాఙ్క్షితా ॥ ౩॥

కరుణావరుణాలయార్తిహారిన్!
కరుణా తే తరుణాగసి ప్రకామమ్ ।
చిరజీవిని మయ్యపి ప్రసన్నా
శరణం హన్త! రమేరితా బభూవ ॥ ౪॥

శరణాగతవత్సలత్వమమ్భో-
రుహనేత్రస్య హరే! కథం భవేత్తే ।
కరుణా యది వల్లభా నహి స్యాత్
త్వయి నిత్యం పరతా లసేద్గభీరా ॥ ౫॥

దయా పయోధితనయా హృది చేన్న ద్వయం తవ ।
నిర్భయశ్శరణం పాపో వ్రజేయం త్వాం కథం హరే ॥ ౬॥

ఇన్ద్రనీలమణిగ్రావప్రస్రవత్కరుణారసమ్ ।
పాయమ్పాయం భవారణ్యశ్రమమత్యజమాదరాత్ ॥ ౭॥

అయి! దయే! హృదయే కమలాపతేః
కృతపదోరసి సిన్ధుసుతా స్థితా ।
అపరతన్త్రమపి శ్రితవశ్యతా-
మనయతాం తముభే మహదద్భుతమ్ ॥ ౮॥

సా కల్పవల్లీ సుకృతిభ్య ఏవ దదాతి కామాంస్త్రిదివే యథేచ్ఛమ్ ।
హరే! దయాఖ్యా తవ కల్పవల్లీ పాపాత్మనాం పూరయతీప్సితాని ॥ ౯॥

అనుకమ్పా సదాకమ్పా పఙ్కజాక్ష! దృశోస్తవ ।
యద్ దృశ్యతే కటాక్షం తత్కాఙ్క్షే మన్తుకృదప్యహమ్ ॥ ౧౦॥

అనుదినమనుకమ్పా కమ్పితం పాపసఙ్ఘైః
అహిగిరినిలయ! శ్రీ శ్రీనివాస! త్వదీయా ।
స్మృతిపథమనుయాతా సాన్త్వయత్యాదరాన్మాం
త్యజ భయమిహ వత్సేత్యాశు మాతేవ దీనమ్ ॥ ౧౧॥

అచిదనల్పగుణం తవ చిద్గణం
కరణకాయగణైర్ఘటయన్ హరే! ।
ఇహ పుమర్థచతుష్టయభాజనం
సమకరోః కరుణా కిల కారణమ్ ॥ ౧౨॥

పుపుషష్షడ్రసా మాన్తు షడ్వర్గో మిత్రతాం గతః ।
నాపరాధీ కథం స్యాం త్వద్దయా మాముద్ధరేద్ధరే! ॥ ౧౩॥

కరుణాకర! శేషశైలవాసిన్!
కరుణా తే మధురే స్మితే దృగబ్జే ।
ప్రచురా వరదాయి పాణిపద్మే
జనతాం సాన్త్వయతి ప్రకామపాపామ్ ॥ ౧౪॥

సర్వాన్ గుణాన్ సఫలయత్యవనౌ మురారే!
సా తే దయా జలధిజాసహచారిణీ యా ।
వైకుణ్ఠధామ్ని పరతైకగుణోజ్జ్వలస్య

తేఽన్యైర్గుణైః కిమమలైః పరిశుద్ధసత్త్వే ॥ ౧౫॥

అహిశైలపతేః ప్రియే! దయే! త్వం
గుణినస్తత్త్వవిదో విహాయ దూరే ।
అఘదుఃఖిజనౌఘమార్గణే కిం
నిరతా కారణమత్ర వేదయామ్బ ॥ ౧౬॥

ప్రవిఘటయ్య రమామపి సత్వరం
గజపతేః కరుణోక్తివిచోదితా ।
అయి దయే! గరుడేన తదన్తికం
సమనయః ప్రజవం బత చక్రిణమ్ ॥ ౧౭॥

ద్రుపదజావసనాభివివృద్ధయే
నను దయే! భగవన్తమచోదయః ।
జగతి నార్యవహేలనమార్తితః
సపది వేత్త్యబలైవ పుమాన్న హి ॥ ౧౮॥

కారుణ్యశ్రీస్త్వయి వసతి యచ్ఛ్రీనివాసోఽసి తస్మాత్
భక్తాభీష్టం వితరసి తతశ్శేషశైలే వసన్సన్ ।
ఆర్తత్రాణం విదధదమిత క్లిష్టభక్తాగ్రదృష్టః
దత్తం స్వల్పం సుబహు గణయస్యద్భుతా తేఽనుకమ్పా ॥ ౧౯॥

భవఘోరమహారణ్యే దుఃఖధ్వాన్తగతం హరే!
మాం దయాదీపశిఖయా కదా నేష్యసి సత్పథమ్ ॥ ౨౦॥

భవకూపనిమగ్నానామాభీలజలపాయినామ్ ।
శ్రీనివాసానుకమ్పే! త్వం రజ్జురుద్ధరణే హ్యసి ॥ ౨౧॥

సఙ్కల్పితానల్ప జగత్ప్రవృత్తిః
నారాయణశ్శాస్త్రమతానుయాయీ ।
దణ్డోన్ముఖో హన్త! దయే! బభూవ
త్వద్వీక్షితః త్వన్మతబద్ధదీక్షః ॥ ౨౨॥

కుచేలమమితమ్పచం చిపిటముష్టిసన్తుష్టహృత్
చకార గరుడధ్వజో భజనశీలమిభ్యం భువి ।
విదారితకుదీనతావిషలతానిదానాం దయే!
వదన్తి భవతీం జనాః జలజవాసినీసోదరి! ॥ ౨౩॥

ఆశ్రితావనగురుత్వరే! దయే! స్వామి మానసరయం విచిన్త్య చ ।
తత్ర వాసరసికాసి కిం సదా శ్రీశచోదనకృతే ప్రసూరివ ॥ ౨౪॥

విచిత్రా లీలా తే వృషగిరిపతేరమ్బ! కరుణే!
వసన్తం వైకుణ్ఠే పరమపురుషం భక్తవశగమ్ ।
విధాయ ప్రాణ్యార్తిప్రశమనకృతే చారయసి తం
ధరిత్ర్యాం తుచ్ఛైర్యత్కమఠకిటిరూపైః ప్రతియుగమ్ ॥ ౨౫॥

ఆశ్రితాన్ శ్రీనివాసోఽయం తోషయత్యనుకమ్పయా ।
మహాన్ మహీరుహః స్ఫీతచ్ఛాయయేవ జనాన్భువి ॥ ౨౬॥

పురుషోత్తమఞ్చ కరుణే! శ్రియఃపతిం
శ్రితభక్తరక్షణకృతే పురాఽకరోః ।
వ్రతినం మృగాజినధరం సువామనం
బలిసద్మదేహలిచరం ధరార్థినమ్ ॥ ౨౭॥

పురుషోత్తమస్య లలనాస్వరూపమ-
ప్యదిశస్సుధావితరణే కరుణే! ।
శ్రితరక్షణాయ కథమప్యహో! హరిం
బహువేషతోఽపి భువి యోజయసి ॥ ౨౮॥

శేషాచలేశహృదయాచ్ఛసరోవరాన్తః-
క్రీడైకతానరమణీయదయామరాలీ! ।
క్షీరామ్బువత్సుకృతదుష్కృతరాశిమాశు
శక్త్యా విభేద్య సుకృతైకఫలం దదాతి ॥ ౨౯॥

ఉల్లాఘతాం సుగుణతాం శతవత్సరాన్త-
మాయుః కలా నిగమశాస్త్రయథార్థబుద్ధిమ్ ।
సౌన్దర్యముచ్చకులజన్మ చ కాయదార్ఢ్య-
మైశ్వర్యమబ్ధితనయేశదయా దదాతి ॥ ౩౦॥

నాహం శరీరిదురితాన్యవలోకయామీ-
త్యాచ్ఛాద్య లోచనయుగం ఘనసారధూల్యా ।
మన్దస్మితేన వరదానపరః శ్రితానాం
కిం త్వం ఘృణామహిగిరౌ ప్రకటీకరోషి? ॥ ౩౧॥

కౌముదీవ కరుణా తవ శౌరే! చక్షుషీ శిశిరయత్యనిశం నః ।

ఫుల్లయత్యవగుణాపనయార్థం కుఞ్చికేవ హృదయారరమాళు ॥ ౩౨॥

అపరాధ స్వభావానాం మాదృశానాం దురాత్మనామ్ ।
త్వద్దయైకా గతిర్నాన్యా వృషాద్రిత్రిదశద్రుమ ॥ ౩౩॥

నవవారివాహహృదయక్షపాకరప్రసృతాతిసున్దరదయాచ్ఛకౌముదీ ।
ధనిదుర్గతాదితనుమద్వ్రజం సమం పరితస్సుశీతలయతి స్వయం బత ॥ ౩౪॥

క్షణమపి కరుణే! త్వం క్షీణపుణ్యావనాశే
మురరిపుహృదయాచ్చేద్ దూరతో హన్త! తిష్ఠేః ।
అమలసలిలపూరాదుద్ధృతా జాలమీనాః
ఇవ దురితనివాసాశ్చేతనాస్స్యుర్విసత్తాః ॥ ౩౫॥

లక్ష్మీస్స్వయం నిజకటాక్షవిశేషతోఽత్ర
నిమ్నోన్నతస్థితిజుషో వితనోతి జన్తూన్ ।
త్వం కారయస్యయి దయే! భుజగాద్రినేత్రా
నిమ్నస్థితేరుపశమం తదవేక్షణేన ॥ ౩౬॥

పరవాసుదేవమపి మానుషం దయే!
ప్రవిధాయ సిన్ధురశనామనీనయః ।
అవమన్యతే స్మ జనతా తమప్యహో!
భవతీ తథాపి సమరక్షదత్ర తామ్ ॥ ౩౭॥

శబరీమమరీం చకార శార్ఙ్గిన్!
కరుణా తే పరిణామ పక్వ భోగ్యమ్ ।
ప్రవితీర్ణమనల్పభక్తిసారం
ఫలమాదాయ వనైకవాసజీర్ణామ్ ॥ ౩౮॥

సర్వేశ్వరోపి భగవాన్ ధృతమర్త్యరూపః
సఞ్చోదితో నను దయే! నితరాం భవత్యా ।
సఖ్యం ప్రకల్ప్య కపినా విపినే ధనుష్మాన్
తస్మై దదౌ ప్రగుణసమ్పదగారరాజ్యమ్ ॥ ౩౯॥

ఉలూఖలనిబన్ధనప్రకటితాన్యవశ్యాకృతిం
దయే! వృషగిరీశ్వరం కుటయుగాన్తరాకర్షణే ।
ప్రచోద్య బహువత్సరామరమహామహీరుట్స్థితి-
ప్రబన్ధనమపాకరోస్తదహమస్మి ధీరోఽఘకృత్ ॥ ౪౦॥

సమ్ప్రేరితో నను దయే! భుజగాద్రినాథః
దివ్యస్వరూపమభిదర్శ్య గవాం వ్రజేశః ।
అక్రూరమర్యమసుతాసలిలే నిమగ్నం
ఆనన్దసిన్ధువినిమగ్నమహో వ్యతానీత్ ॥ ౪౧॥

భుజఙ్గమ మహీధరే ప్రకటితాత్మదివ్యాకృతిః
సుఘోరసమరే ధనుష్ప్రవరపాణిరభ్రద్యుతిః ।
దశాననమసంజ్ఞకం రఘుపతిస్తదా ప్రాహిణోత్
నిజశ్రమవినుత్తయే నను దయే! త్వయా చోదితః ॥ ౪౨॥

పాపాత్మనాం అయి! దయే! భువి మాదృశానాం
నోచేజ్జనిః కిమపి నామ తవాస్తి కార్యమ్ ।
జ్యోతిర్మయే దురితదూరతరేఽపవర్గే
తూష్ణీం తదన్యగుణభావనయాసి లీనా ॥ ౪౩॥

దోషాకరే జగతి యత్స్పృహణీయ రూపః
శేషాచలే సకలలోకవిలోకితస్త్వమ్ ।
భూషాఞ్చితోఽసి కమలేశ! తదేవ దేవ!
కేషాం న సూచయతి తే కరుణామపారామ్ ॥ ౪౪॥

కరుణే! తరుణాపరాధశిక్షా-
కృతయత్నం భుజగక్ష్మాభృదీశమ్ ।
వినివార్య చ దాపయస్యభీష్టం
కిమిదం మన్తుకృతే విచిత్రమేతత్ ॥ ౪౫॥

కనకామ్బర! నీరదాభ! శౌరే!
కరుణా తే తరుణాయతే పరార్ధమ్ ।
అపరాధిని మయ్యపి ప్రసన్నా
వృషశైలేశ! యదీక్షితో మయాపి ॥ ౪౬॥

ఆహ్వాయన్తు జనాః శ్రీశ! శ్రీనివాసేతి భక్తితః ।
దయావాసేత్యహం తు త్వాం బ్రవీమి కృతదుష్కృతః ॥ ౪౭॥

కరుణా వరకామినీవ నిత్యం
హృదయం తే పరివర్తయత్యమోఘమ్ ।
అహిశైలపతే! తతస్తవాసీత్

జగతాం రక్షక ఇత్యహో! ప్రసిద్ధిః ॥ ४८॥

దుర్వాసఃప్రముఖాత్తపోధనగణాదభ్యాగతాద్దుర్గ్రాహ్యాతః
త్రాతుం పాణ్డుసుతాన్వనే ద్రుపదజాభుక్తావశిష్టాల్పకమ్ ।
భుక్త్వా శాకమమత్రగం యదుపతే! తత్కుక్షిపూర్తిం వ్యధాః
కిం కిం వా భవతా న కారయతి తే స్వాన్తస్థితేయం దయా ॥ ४९॥

యవనాదవనీపతేస్సుభీతో
జవనాతీతవనో గుహాత్తనిద్రమ్ ।
ముచుకున్దమహో! విబోధ్య తస్మై
దయయా దర్శితవాన్ ముకున్ద రూపమ్ ॥ ५०॥

వారాఙ్గనానర్తనవీక్షణార్థం
త్వన్మన్దిరం ప్రాప్తవతోఽపి నాస్తికాన్ ।
అఙ్గీకరోష్యాత్మవిలోకనార్థం
సమాగతాన్ శ్రీశ! తవాద్భుతా దయా ॥ ५१॥

పృదాకుగిరిమన్దార! వన్దారుజనచన్దన ।
కుబ్జామబ్జముఖీం చక్రే దయా తే చన్దనార్థినః ॥ ५२॥

కిం భుక్తా భవతాద్యమృత్, నహి మయా భుక్తా, సుహృద్భిస్తథా
ప్రోక్తం తైరనృతం, ప్రదర్శయ ముఖం వ్యాదాయ పశ్యామ్యహమ్ ।
పశ్యామ్బేతి తథా విధాయ వదనే లోకాస్త్వయా దర్శితాః
భక్తానాం వశవర్తితా తవ హరే! కారుణ్యమూలా కిల ॥ ५३॥

త్రివిక్రమసముద్ధృతప్రయతపాదపఙ్కేరుహాత్
విరిఞ్చిపదపఙ్కజస్నపితపూతపాథస్స్రుతేః ।
ధరాతలముపాగతా సురధునీ పునానా జనాన్
తనోతి కరుణాపగాధియమయే! వృషాద్రీశ్వర ॥ ५४॥

జ్వలనోజ్జ్వలితాత్మహేయకాయం
కరుణాదృక్సుధయా విధాయ సిక్తమ్ ।
శరభఙ్గమభఙ్గురవ్రతం తం
కరుణానీనయదద్భుతం పదన్తే ॥ ५५॥

అచిన్త్యగుణవైభవప్రకటితాత్మసౌలభ్యతః
చరాచర నిరన్తరే జగతి లబ్ధజన్మా భవాన్ ।

కృతాతిదురితైర్జనైర్జడమనీషిభిర్దూషితః
దయా తవ నిరఙ్కుశా నిరవధిః కిము బ్రూమహే ॥ ౫౬॥

అధిగతసకలార్థోఽప్యత్ర గోష్ఠే చరన్ సన్
వ్రజజనపరిభీతో లీనదేహో గృహాన్తః ।
ప్రముషితనవనీతో రజ్జుబద్ధో జనన్యా
నను చిరమరుదస్త్వం కృష్ణ! హన్తానుకమ్పా ॥ ౫౭॥

మహారణ్యే శిలవ్యపగమనదూరీకృతసుఖాం
అహల్యాం పాషాణస్థితిముపగతాం వల్లభరుషా ।
దయాసీమాభూమే! దశరథసుత! స్వాఙ్ఘ్రికలనాత్
విశుద్ధాం దివ్యాభాం సపది కృతవాన్ హన్త! కరుణా ॥ ౫౮॥

జమ్బాలచఙ్క్రమణలబ్ధపదాభిపీడం
కాన్తారసఞ్చరణధూల్యవగుణ్ఠితం త్వామ్ ।
తే న స్మరన్తి నవనీతముషం వదన్తి
ధిక్! బాలిశాన్ వ్రజజనాన్ బత! తేఽనుకమ్పా ॥ ౫౯॥

సమో భవాన్ భక్తరిపుం నిజారిం జానన్నపి స్ఫీతదయావినున్నః ।
తద్రక్షణాయాపి కృతప్రయత్నో దౌత్యం నిహీనం శ్రితవాన్ ముకున్ద ॥ ౬౦॥

బలిభుజమపరాధిముఖ్యగణ్యం
త్రిభువనదుర్లభరక్షమభ్యరక్షః ।
చరణతటనిపాతమాత్రతుష్టో
వృషగిరినాథ! దయా తవాద్భుతా హి ॥ ౬౧॥

కర్ణారున్తుదవాక్ క్షురప్రనికరైః హృద్దారయన్తం హిధి-
క్కుర్వన్తం సమితౌ సభాజనపరం కున్తీసుతం రోషతః ।
చేదీశం ప్రవిలూయ తత్ర కదలీలావం శిరోధౌ హసన్
శేషాద్రీశ! భవత్పదామ్బుజమదాస్తస్మై దయా తే బత ॥ ౬౨॥

వృషగిరిశిఖరే శ్రీశ్రీనివాసాభిధోఽయం
సురతరురతితుఙ్గః ప్రార్థితార్థ ప్రదాయీ ।
నిరతిశయదయాఖ్యచ్ఛాయయా స్వాశ్రితానాం
హరతి సపది తాపాంస్త్రిప్రకారాన్ భవాగ్నేః ॥ ౬౩॥

వృషాద్రిశృఙ్గశీతాంశో! దయాజ్యోత్స్నా తవామలా ।

వికాసయతి సుస్నిగ్ధం స్మితం కువలయం సదా ॥ ౬౪॥

భుజగగిరిపతే! తవానుకమ్పా-
వ్రతతితతిః పరితస్సుపుష్పితాగ్రా ।
జగదఖిలమపి స్వకీయగన్ధైః
దురితమలం పరినోదయత్యనల్పైః ॥ ౬౫॥

హృదయాలవాలదృఢరూఢదుష్కృత-
ద్రుమదారణాసిలతికాసి దారుణా ।
వృషశైలనాథకరుణే! నృణాం మన-
స్యధిరోపయస్యనుగుణాన్ గుణద్రుమాన్ ॥ ౬౬॥

లక్ష్మీస్స్వయం కృతజనిర్భువనావనాయ
క్షీరామ్బుధౌ భగవతో హృదయం ప్రవిష్టా ।
శేషాద్రినాథకరుణే! భవతీ తు తస్య
స్వాన్తే జనిం గతవతీ పరివర్తనాయ ॥ ౬౭॥

వేలోల్లఙ్ఘనమాదితో జడమయో రత్నాకరోఽపి స్వయం
శేషాద్రీశ్వర! తేఽనుశాసనవశాన్నైవాచరత్యద్భుతమ్ ।
కృత్యాకృత్యవివేకబుద్ధివిభవం దత్తం విహాయోద్ధతః
వేలోల్లఙ్ఘనమాచరామి కరుణే! తత్పాహి మామీదృశమ్ ॥ ౬౮॥

అవసితసమరం రథే నిషణ్ణం
శిబిరతటే త్వవతార్య ఫల్గునం తమ్ ।
స్వయమపి రథతోఽవతీర్య శౌరే!
జ్వలనభయాద్దయయాన్వపాలయో హి ॥ ౬౯॥

దయా కాపి కాన్తా భుజఙ్గాద్రినేతుః
కయాపి ప్రవృత్త్యా ప్రియేవ ప్రకామమ్ ।
మనోవాస్తువాసా జగజ్జన్మియాఞ్చాం
వినా మాతృకల్పా దదాతీప్సితార్థాన్ ॥ ౭౦॥

సీతాన్వేషణతత్పరో రఘుపతే! పృచ్ఛన్ వనే పక్షిణో
వృక్షాన్ పర్వత కన్దరాంశ్చ విలపన్ హా! జానకీత్యాహ్వయన్ ।
మధ్యేమార్గమవేక్ష్య భూమిపతితం గృధ్రాధిపం దుఃఖినం
తస్మై సద్గతిమన్త్యకర్మకరణాత్ప్రాదాః దయా తేఽనఘా ॥ ౭౧॥

రుక్మిణీం భవదవాప్తికాఙ్క్షిణీమన్యమర్త్యసహవాసదూషిణీమ్ ।
ప్రాప్తసన్నిధిరచూచురో హరే! పాణిపీడనకృతే దయానఘా ॥ ౭౨॥

సురభిషు ముషితాసు వేధసా ద్రాక్
అధిగతతాదృశవిగ్రహో ముకున్ద ।
వ్రజజనమభిహర్షయన్నభూస్త్వం
తవ కరుణా నను విస్మయం తనోతి ॥ ౭౩॥

దావాగ్నిం విపినతటే వ్రజార్భకానా-
మాబాధాముపజనయన్తమన్తకాభమ్ ।
శౌరే! త్వం సపది నిగీర్య మోదదోఽభూః
కారుణ్యం కిమివ నకారయత్యచిన్త్యమ్ ॥ ౭౪॥

వృషాచలశిఖామణే! తవ గుణేషు భద్రాత్మకే-
ష్వచిన్త్యవిభవాం దయాం గదితుమక్షమా సా త్రయీ ।
హ్రియా కిల పరాఙ్ముఖీ స్థితవతీ చిరాదప్యహో!
కథం తు కథయేయమప్యచలదుష్కృతస్తే దయామ్ ॥ ౭౫॥

దయా దూరీభూతా తవ తు హృదయాచ్చేద్గుణనిధే!
తదైతాన్ పాపస్త్వం శ్రుతివిహితకర్మప్రతిభటః ।
మదాజ్ఞాచ్ఛేదీ త్వం నిరయకుహరే ఘోరతిమిరే
క్షిపామీతి బ్రూయాస్తదిహ శరణం యామి కరుణామ్ ॥ ౭౬॥

భవసాగరతారణే మురారే! నను నౌరస్యఘభారవాహకానామ్ ।
పరితస్సుసుఖం ప్రవర్తయిత్రీ కరుణా క్షేపణికా హి యాత్రికానామ్ ॥ ౭౭॥

మాలాకారో గ్రథితసుమనోజీవకః కంసవశ్యః
భక్త్యా నమ్రః స్వయముపగతం శేషశైలాగ్రదీప ।
త్వామభ్యర్చ్య స్రజమతిగుణామర్పయిత్వా స్వవంశ్యైః
సాకం మోక్షం సమధిగతవాంస్తేఽనుకమ్పా విచిత్రా ॥ ౭౮॥

భగవన్! దుహితుర్వివాహసిద్ధ్యై
హరచాపం నిహితం విభజ్య శౌర్యాత్ ।
కృతతత్కరపీడనో వ్యతానీః
జనకం హృష్టమహో! తవానుకమ్పా ॥ ౭౯॥

కరుణా తవ ముగ్ధవల్లవీనాం స్మరతాపప్రశమైకబద్ధదీక్షా ।

శరణాగతవత్సల! త్వదీయం పరిరమ్భం సమదాపయద్ధి తాక్ష్యః ॥ ౮౦॥

కరుణా వశవర్తినీ వశేవ
స్వవశే త్వాం పరికల్ప్య యూథపాభమ్ ।
వృషశైలవిభో! గజాభమర్త్యాన్
భవవన్యాన్ వివశీ కరోతి మత్తాన్ ॥ ౮౧॥

అవినాభావినీ కాన్తా దయే! సా కమలాలయా ।
అవనీభావినీ త్వన్తు వేఙ్కటేశస్య హృద్గతా ॥ ౮౨॥

విహితకర్మకృదప్యహమల్పధీః
అనవధానతయా విధితస్స్ఖలన్ ।
దురితకృద్ వృషశైలశిఖామణే!
శరణమేమి భవత్కరుణాం సదా ॥ ౮౩॥

తైలధారావదచ్ఛిన్నస్మృతిసన్తానతో హరే ।
ధ్యాతుం త్వామసమర్థస్త్వత్కరుణా శరణం మమ ॥ ౮౪॥

వృషశైలవల్లభదయాఖ్యదీపికా
హృదయాన్తరస్థతిమిరం నుదత్యదః ।
కమలేశపాదసరసీరుహే స్థితాం
వితనోతి భక్తిరుచిరద్యుతిం నృణామ్ ॥ ౮౫॥

నవకజ్జలాభయమునాపయోధునీ-
మవగాహ్య గోపవనితాభిరచ్యుత ।
ఝషతాం ప్రదర్శ్య తదవాప్తిఖేలనే
సమనన్దయో హి కరుణా తవానఘా ॥ ౮౬॥

న హి మయి మహావిశ్వాసోఽపి ప్రపత్తికరణే హరే!
న చ దురవగాహే శాస్త్రే బుద్ధిరస్త్యమితపక్షకే ।
న చ కిమపి కర్మ జ్ఞానం భక్తిరస్త్యహిగిరేః ప్రభో!
తవ తు కరుణాం యాచే నీచోఽప్యనారతరతిప్రియః ॥ ౮౭॥

రాసక్రీడాకలితలలనామణ్డలే వాసుదేవ!
స్వీయం కాయం సుబహు కలయన్ కామినీకామితార్థాన్ ।
దత్వాక్రీడో మురలివదనః పీతచేలోపవీతః
కారుణ్యైకప్రణయి ఖలు తే మానసం మాననీయమ్ ॥ ౮౮॥

కమలాకటాక్షకరణేఽపి కారణం
కరుణే త్వమేవ ఫణిశైలచక్రిణః ।
అత ఏవ సా తు తవ సన్నిధౌ వస-
త్యమలాయతాసితమృగేక్షణా సదా ॥ ౮౯॥

సుమసాయకోఽపి గతవిగ్రహోఽప్యయం
ఝషకేతనస్తు విషయాన్ ప్రదర్శ్య మామ్ ।
వనితైకసక్త హృదయం మదోద్ధతం
వితనోతి నాథ! శరణం దయాస్తు తే ॥ ౯౦॥

అమర్షో నిత్యం మాం కథమపి వశే హన్త! కలయన్
పిశాచాభో రక్తప్రచురనయనం క్రూరవచనమ్ ।
ప్రతీక్ష్యాణామప్యత్యతిభవనసక్తైకమనసం
తనోతి శ్రీశ! త్వద్రుచిరకరుణా మేఽస్తు శరణమ్ ॥ ౯౧॥

లోభో లాభముఖో వ్యయే నతముఖః స్వాన్తైకవాసోఽస్తి మే
స్వాత్మార్థేఽపి పరాఙ్ముఖో వితరణే మూకానుభావోన్ముఖః ।
శేషగ్రావశిఖామణే! తవ పదన్యాసప్రసూనాయ వా
దత్తా కాకణికాపి హన్త! న మయా తత్తే దయా మే గతిః ॥ ౯౨॥

మోహోఽహఙ్కృతికల్పకల్పనపటుస్తల్పాయమానో మహా-
మౌర్ఖ్యస్య ప్రథమప్రవృత్తికరణవ్యగ్రో దురర్థోద్గతేః ।
దేహాత్మభ్రమవిభ్రమభ్రమణకృన్మన్మిత్రభావం గతః
త్వత్పూజావిముఖోఽస్మి వేఙ్కటపతే! తత్తే దయా మే గతిః ॥ ౯౩॥

మదేన శిథిలేన్ద్రియో గురువరాన్నమస్యోచితాన్
తిరస్కరణవీక్షణైర్వ్యథితమానసానాచరన్ ।
వృషాచలపతే! వయఃకులకలాదిభిర్గర్వితః
త్వదఙ్ఘ్రినతిమప్యహం న కృతవాన్ దయా మే గతిః ॥ ౯౪॥

పరధనపరివీక్షణైకతానః
పరశుభదర్శనదర్శితాత్మవైరః ।
స్మరణమపి న తే తనోమి తస్మాత్
వృషశిఖరీశ! దయా గతిస్త్వదీయా ॥ ౯౫॥

కామాద్యవకరపూర్ణే హృదాలవాలే దయాఖ్యలతికాం తామ్ ।

పరిషిచ్య వేఙ్కటేశ! త్వద్గుణసలిలం ప్రరోపయామ్యధునా ॥ ౯౬॥

కంసం నిహత్య పరహింసన మానసం తం
సంసారచక్ర ఇవ బన్ధనమన్దిరే తౌ ।
బద్ధౌ విమోచ్య పితరౌ చిరదుఃఖితౌ త్వం
ప్రాహర్షయో హి నృహరే! కరుణా తవేడ్యా ॥ ౯౭॥

శకటం నికటే కుటీ తటీస్థం ప్రకటాటోపపదాభిఘట్టనేన ।
త్రుటితం ప్రకటయ్య పాటవేన వ్రజరక్షామతనోః కృపా తవేడ్యా ॥ ౯౮॥

నిశితబాణహతివ్రణితాఙ్గకః
క్రుదభిదర్శితచక్రకరో హరే ।
నుతివివర్జితభీష్మహతిర్వ్యభూః
వచనదూరతరా కరుణా తవ ॥ ౯౯॥

బాలోఽపి బాహుశిఖరేణ వృషాద్రినాథ!
గోవర్ధనాభిధముదూహ్య శిలోచ్చయం గాః ।
ఘోరాతివృష్టిహతిభిర్వినివార్య ధైర్యా-
దామోదయో హి కరుణా తవ మాననీయా ॥ ౧౦౦॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
ప్రథమశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

౨. ద్వితీయశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమతే నిగమాన్త దేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే ద్వితీయశతకమ్ ।

దివాకరాత్మజాహ్రదే నిలీనమద్భుతాకృతిం
పృదాకుముచ్చమస్తకే విచిత్రతాణ్డవైర్నటన్ ।
నివార్య దర్పమమ్బుధిం భవాన్నినాయ హింసకం
దయా తవానఘా హరే! భుజఙ్గమాద్రి శేఖర ॥ ౧౦౧॥

దశాననహతిః కృతా న హి తథాపి బద్ధాఞ్జలిం

విభీషణమరిన్దమం రిపుసకాశతోఽభ్యాగతమ్ ।
పయోధితట ఏవ తం సమభిషిచ్య రాజ్యేఽకరోః
రఘూత్తమ! దయానఘా తవ వృషాచలస్వామినః ॥ ౧౦౨॥

సుకేతు తనయాం వనే నిజగురూపదేశోన్ముఖః
నిహత్య మునిఘాతినీం సపది శైశవే రాక్షసాన్ ।
నిపాత్య గురుకౌశికక్రతుమపి ప్రపూర్యాదరాత్
ప్రహృష్టహృదయో హ్యభూః తవకృపా విచిత్రా హరే! ॥ ౧౦౩॥

సఙ్కల్పమాత్రపరికల్పితసర్వలోకః
కర్మానురూపకృతజన్మశరీరయోగః ।
తత్రాపి తత్సుకృతదుష్కృతయోగ్యభోగ-
దాతాసి దేవ! కరుణా స్పృహణీయరూపా ॥ ౧౦౪॥

ఆత్మాభిరక్షణకృతే ప్రతిజన్తువర్గ
తత్తత్స్వరూపగుణచేష్టితశక్తియోగాన్ ।
ప్రాపయ్య రక్షసి యథేచ్ఛమనన్తభూష!
శేషాద్రిశేఖర! దయా తవ మాననీయా ॥ ౧౦౫॥

సర్వజన్తుహృదయాన్తరస్థితః జీవికాకలనకర్మచోదకః ।
రక్షసి ప్రతిశరీరివర్గమప్యమ్బుజాక్ష! కరుణా మనోహరా ॥ ౧౦౬॥

లీలార్థం పతగేషు చిత్రగరుతాం నిర్మాణమత్యద్భుతం
వైవిధ్యం ధ్వనిసన్తతౌ కథమివ ప్రీతిం న కుర్యాన్నృణామ్ ।
ఏవం వృక్షలతాదికుఞ్జనివహే వైచిత్ర్యముచ్చావచం
సర్వం శ్రీ వృషశైలనాథ! కరుణాకార్యం కిలైతత్తవ ॥ ౧౦౭॥

అవాప్తసర్వకామస్య సృష్ట్యా కిం తే ప్రయోజనమ్ ।
చేతనోజ్జీవనాయైవ హన్త! తే కరుణా హరే ॥ ౧౦౮॥

నిమిత్తమాత్రం పరికల్ప్య శక్రం
స్వయఞ్చ మథ్నన్ దధిమాథమబ్ధిమ్ ।
జీవాతుముత్పాదితవాంస్త్రిలోకీ-
త్రాణాయ తే హన్త! దయా రమేశ ॥ ౧౦౯॥

జగత్సృష్టిశక్తిం ప్రసాద్యోపదిష్ట-
శ్రుతిర్వేధసే నాభిపద్మోద్భవాయ ।

జగత్పాలనే బద్ధదీక్షోఽసి కష్టే
దయాకార్యమేతత్కిలాబ్జాయతాక్ష ॥ ౧౧౦॥

రుద్రం రోదనలబ్ధనామవిభవం ఫాలాక్షమక్షౌణ్యేతం
త్రైలోక్యక్షపణక్షమం సభసితం సఙ్కల్ప్య కల్పే హరే! ।
రక్షార్థం భువనత్రయం శిశుతనుర్నిక్షిప్య కుక్ష్యన్తరే
పాథోధౌ శయితోహ్యభూర్వటదలే మాన్యానుకమ్పా తవ ॥ ౧౧౧॥

అపవాదవినుత్తయే స్యమన్తం వరరత్నం హృతవానితి ప్రముగ్ధః ।
జితజామ్బవదాత్త దివ్య రత్నో విగతాధిస్త్వమభూర్దయా విచిత్రా ॥ ౧౧౨॥

నను పూతనాన్తు విషపూరితస్తనీం
హననాయ రమ్యతనుమాగతాం వ్రజే ।
శిశుభావ ఏవ హతవాన్ పయః పిబన్
కరుణా విపత్తి పరిహారిణీ కిల ॥ ౧౧౩॥

అణోర్జీవస్యాన్తః కృతవసతిరానన్దమయతా-
సువాసో మేరోరప్యతిపృథుతనుర్విశ్వతనుభృత్ ।
సమస్తస్యాప్యన్తర్బహిరపి సదా వ్యాప్య రుచిమాన్
జగద్రక్షాం తన్వన్విలససి హరే! హన్త! కరుణా ॥ ౧౧౪॥

త్రిస్సప్తకృత్వో భ్రమణైకశీలః
కుఠారకృత్తావనిరాజలోకః ।
సద్రక్షకోఽభూర్వృషశైలనాథ!
దయైకకార్యం కిల సర్వమేతత్ ॥ ౧౧౫॥

సంసారచక్రే బహుహేయదేహాన్
జన్తూన్ ప్రమోహవ్యథితాన్ మురారే ।
అర్చావతారప్రకటస్వరూపః
సన్తోషయస్యార్తిహరా దయా తే ॥ ౧౧౬॥

శ్రీ వేఙ్కటేశ! కరుణా తవ లోకబన్ధుః
దీనేషు సక్తహృదయా భగవత్పదాబ్జే ।
తేషాం మనాంసి వినివేశ్య నిరన్తరం తాన్
ఉద్ధర్తుమిచ్ఛతి భువీహ కృతార్థయన్తీ ॥ ౧౧౭॥

విదురాలయమేత్య తత్ర భుక్త్వా భయభక్త్యర్పితపాయసాది భోజ్యమ్ ।

అనుజగ్రహిథాహిశైలవాసిన్! కరుణా తే శ్రవణాభిరామలీలా ॥ ౧౧౮॥

స్ఖలద్గతేస్సదా నాథ! కిమస్త్యస్ఖలనం మమ ।
అతస్తే కరుణాపాణిరవలమ్బనదశ్శుభః ॥ ౧౧౯॥

ప్రపత్తికరణే మతిం ధృఢతరాం వితన్వన్ హరే!
మదీయకరణత్రయం నిరతమఙ్ఘ్రిసేవావిధౌ ।
చిరన్తనసమార్జితప్రచురకర్మజాం వాసనాం
నిరాకురు పరాఙ్ముఖే కరుణయా వినున్నే మయి ॥ ౧౨౦॥

అకిఞ్చనం మాం దురితైకభాజనం
సదాపరాధోన్ముఖమమ్బుజేక్షణ! ।
కదా కటాక్షైః కరుణారసామలైః
కరిష్యసి స్నాపితమీప్సితార్థద ॥ ౧౨౧॥

జీవాత్మా రుచిరుచిరోఽపి పాపసఙ్ఘైః
ఆచ్ఛన్నో బహుతరదుఃఖభాజనం స్యాత్ ।
కారుణ్యం పతతి తవైహ నాథ! యస్మిన్
ఆనన్దీ భవతి స ఏవ ధన్యధన్యః ॥ ౧౨౨॥

శ్రీ శ్రీనివాస! తవ వక్షసి భాసమానాం
లక్ష్మీం విలోక్య మయి సాన్త్వనమావిరాసీత్ ।
స్మృత్వా మనోనివసనాం కరుణాం త్వదీయాం
నిర్భీక ఏవ పశువద్విచరామి భూమౌ ॥ ౧౨౩॥

పరిణామసౌఖ్యవరణాయ తే జనైః
కరుణాకరత్వమరుణోదయోపమమ్ ।
శరణాగతార్తిహరణానుకూల్యభాక్
నిరణాయి కారణమితి శ్రియఃపతే! ॥ ౧౨౪॥

చిన్తామణిస్సురతరుర్దివి కామధేనుః
ఐరావతస్సురుచిరాప్సరసోఽశ్వరత్నమ్ ।
ఏతత్సమస్తమహిశైలపతే! త్వదీయ-
కారుణ్యవిభ్రమభవం కిల శక్రహేతోః ॥ ౧౨౫॥

వాగ్దేవతాపరిణయోఽమ్బుజపత్రనేత్ర
స్రష్టుస్త్వదీయదయయా కిల సమ్బభూవ ।

ఫాలేక్షణేఽపి భవదీయదయావిశేషాత్
అత్యద్భుతాష్టవిధభూతి సమృద్ధిరాసీత్ ॥ ౧౨౬॥

రవిమణ్డలరూపేణ కారుణ్యం తవ రాజతే ।
దద్యాదతస్తదేవాత్ర రుగ్ణాయోల్లాఘుతాం హరే! ॥ ౧౨౭॥

కృత్వా యథేచ్ఛమమితం దురితం మనుష్యః
కర్మానురూప ఫలముద్గతమశ్నువానః ।
మౌఢ్యాద్వినిన్దతి భవన్తమనన్తరూపం
తస్మిన్నిపాతయ కృపామహిశైలనాథ! ॥ ౧౨౮॥

పార్థస్య రక్షణకృతే భగవంస్తదీయ -
రథ్యానుచోదనగృహీతకశో రథాగ్రే ।
సారథ్యపాటవవిచాలిత వాజివర్యః
ప్రావర్తయో హి సమరం కరుణా విచిత్రా ॥ ౧౨౯॥

యుద్ధే గురుప్రభృతిబన్ధుగణాన్నిహన్తుం
పార్థే ప్రకాశితదయే సుజనావనాయ ।
సన్దర్శ్య విశ్వతనుతాముపదిశ్య గీతాం
ప్రావర్తయోహి సమరం కరుణా విచిత్రా ॥ ౧౩౦॥

రాక్షసాశితవిసృష్టతాపస క్షీణకీకసగణాంస్తపోధనైః ।
దర్శితానభిసమీక్ష్య దుఃఖితస్సమ్బభూవ కరణామయో భవాన్ ॥ ౧౩౧॥

అల్పవంశజగుహాయ పృచ్ఛతే చక్రవర్తితనయోఽపి రాఘవ!
ఆత్మనశ్చరితమభ్యుదీరయన్ సఖ్యమాపిథ దయా తవానఘా ॥ ౧౩౨॥

అధిదేవతా హి మనసస్స చన్ద్రమాః
కరుణా త్వదీయహృదయైకవాసినీ ।
అత ఏవ శీతకిరణోదయే జనాః
ప్రమదాన్వితా నను భవన్తి మాధవ ॥ ౧౩౩॥

కర్మానురూపసుఖదుఃఖఫలానుభూత్యై
నానాప్రకారవపుషామిహ చేతనానామ్ ।
నిశ్రేణిరస్యయి! దయే! సుకృతైకగమ్య-
లోకాధిరోహణకృతే వృషశైలనేతుః ॥ ౧౩౪॥

ఉదఙ్కముదకార్థినం విరచితానుయోగక్షణ-

ప్రధావితముకున్దమప్యయి! దయే! వృషాద్రిప్రభోః ।
తిరస్కృతదివస్పతిప్రమదదత్తపీయూషకం
వరేణ సమతోషయస్తవ విచిత్రరూపా క్రియా ॥ ౧౩౫॥

అవ్యాజబన్ధురహమిత్యనుశంసనాయ
స్వీయం పరత్వమనపాయ్యపి సన్నిగూహ్య ।
ఇన్ద్రానుజోఽసి రఘువంశసుతోఽసి చన్ద్ర-
వంశ్యోఽసి హన్త! కరుణా తవ వేఙ్కటేశ! ॥ ౧౩౬॥

వనవాసరిక్తసితవాహనాత్మజ-
ప్రథితాభిమన్యు కరపీడనోత్సవే ।
ప్రవితీర్ణవస్త్రధనధాన్యవాహనో
ముదితోఽసి హన్త! కరుణా తవానఘా ॥ ౧౩౭॥

షడూర్మిసన్తాడితదేహబన్ధం వ్యాధ్యాదియాదఃకులకృష్యమాణమ్ ।
సంసారసిన్ధౌ ప్లవమానమేనముత్తారయాఙ్క్షదయే! ద్రుతం మామ్ ॥ ౧౩౮॥

కర్మానురూపసుఖదుఃఖపరమ్పరాస్తి
యద్యప్యనల్పతనువిప్లుతమానసేఽస్మిన్ ।
స్యాన్నామ వేఙ్కటవిభో! దయయా తథాపి
నిర్లిప్తతాస్తు మయి పుష్కరపత్రవద్వా ॥ ౧౩౯॥

దుష్టైరప్యనుదినచిన్తనీయమేతత్
వాత్సల్యం నను కరుణే! మురారిచిత్తే ।
రక్షార్థం సమజనయో హి దీనబన్ధుః
దోషాఢ్యత్రిభువనవీక్షణాతిఖిన్నా ॥ ౧౪౦॥

పితృపితామహతత్పితృవర్గమప్య-
పరతం భగవన్నిహ కర్మణా ।
సకలభోక్తృతయా స భవాన్ దివం
నయతి శేషగిరీశ! దయానఘా ॥ ౧౪౧॥

సుకృతదుష్కృతశృఙ్ఖలికాద్వయ-
ప్రకృతిమణ్డలమన్దిరబన్ధనమ్ ।
మమ వృషాద్రివిభో! తవ సా దయా
విఘటయత్వచిరాద్ ధృఢకుఞ్చికా ॥ ౧౪౨॥

దుర్భరవిరావివేగాం విష్ణుపదీం తాం కపర్దకుహరాన్తః ।
వోఢుం శివాయ శక్తిం తవానుకమ్పా దదౌ హి కమలేశ ॥ ౧౪౩॥

తత్తత్క్రియానియమితాద్భుతభూతవర్గః
సఙ్కల్పమాత్రపరికల్పితవైభవోఽయమ్ ।
భీత్యా తనోతి నిజకర్మశరీరరక్షా-
సక్తో దయాత్ర తవ కారణమమ్బుజాక్ష ॥ ౧౪౪॥

అవాచం సంవాచాలయసి కరుణే! వల్లభతమం
శ్రితానాం దుఃఖౌఘప్రశమనకృతే సాదరహృదమ్ ।
ఖగేశేనాటన్తం చరణకమలాభ్యాం క్షితితలే
ముకున్దం భక్తార్థం వివిధముఖతః చాలయసి తమ్ ॥ ౧౪౫॥

సౌలభ్యం నను కరుణే! సుశీలతా చ
శ్రీనేతుర్ద్వయమిదముత్తమోత్తమస్య ।
ఆయాతం తవ పరిచోదనేన తస్మాత్
అస్మాదృగ్వ్రజజనగోచరోఽత్ర సోఽభూత్ ॥ ౧౪౬॥

భవగ్రీష్మే ఘోరే హరిగుణజలాభావతృషితాః
సమన్తాత్సన్తాపైస్త్రివిధవిసృతైః ప్లుష్టతనవః ।
దయామేఘాళిన్తే వృషగిరిపతే! విష్ణుపదగాః
నరాఖ్యా యాచన్తే హ్యమృతమమలం చాతకగణాః ॥ ౧౪౭॥

విటపిషు వివిధేషు కేచిదాత్త-
ప్రసవగుణాః కతిచిత్ ఫలాభిరామాః ।
వృషశిఖరివిభో! సపత్రమాత్రాః
కతిచిదిదం కరుణావిభేదతస్తే ॥ ౧౪౮॥

క్రిమికీటజనిష్వపి ప్రతీక-
స్ఫుటవర్ణస్పృహణీయతోద్గతా యా ।
నను సాపి వృషాద్రిశేఖర! త్వ-
త్కరుణాతూలికయా త్వయా కృతా హి ॥ ౧౪౯॥

లాస్యేన దర్శితవిలాసవధూస్వరూపః
స్వీయం కరం స్వశిరసి ప్రణిధాపయన్ సన్ ।
భస్మాసురం వరపరీక్షణధావితేశం
భస్మీచకార స భవాన్ కరుణా విచిత్రా ॥ ౧౫౦॥

సమభిముఖయసీమాన్ కామచారాన్ మనుష్యాన్
బహువిధవిషయైస్తైః కృష్యమాణేన్ద్రియౌఘాన్ ।
వృషగిరిశిఖరాగ్రే కల్పవృక్షస్య విష్ణోః
ఇహ భువి కరుణే త్వం పాదసేవావిధౌ హి ॥ ౧౫౧॥

యథేచ్ఛసఞ్చారపరాన్నరాన్నో దయాగుణేనైవ నిబధ్య వశ్యాన్ ।
సూతో యథా ప్రగ్రహపాణిరశ్వాన్ సత్పద్ధతౌ చారయ వేఙ్కటేశ ॥ ౧౫౨॥

తాపత్రయాఖ్యబడిశేన వనే భవాఖ్యే
కాలాఖ్యధీవరవరేణ నిపాతితం మామ్ ।
శేషాద్రిశేఖర! విభో! కరుణాపయోధా-
వుజ్జీవయాశు వినిపాత్య ఝషం లుఠన్తమ్ ॥ ౧౫౩॥

సాన్దీపనిసుతం నష్టం ప్రత్యర్ప్య గురుదక్షిణామ్ ।
అపూరయో హి కరుణా హన్త! తే వేఙ్కటాలయ ॥ ౧౫౪॥

దధిభాణ్డభాణ్డజఠరే నిలీయ త-
ద్వశవర్తితాం ప్రకటయన్ పదార్థినే ।
ప్రవితీర్ణవాన్ ఖలు పరమ్పదం జుషే
వృషశైలనాథ! కరుణాత్ర కారణమ్ ॥ ౧౫౫॥

శయానః క్షీరాబ్ధావురగపతిపర్యఙ్కఫలకే
యశోదాఙ్కే సుప్త్వా స్తనకలశదుగ్ధైకరసికః ।
పునానః పృథ్వీం త్వచ్చరణకమలోద్భూతరజసా
వృషాద్రీశాభూస్త్వం తవ హి కరుణా కారణమిహ ॥ ౧౫౬॥

కైకేయీ మకుటమయాచతాత్మజాయ
శ్రీరామస్తదతులపాదుకాకిరీటమ్ ।
తచ్ఛీర్షే వినిహితవాంస్తదర్థితస్త్వం
వాఞ్ఛాతోఽప్యధికవిధాయినీ దయా తే ॥ ౧౫౭॥

ద్రోగ్ధుం త్వన్నికటముపాగతాహితేభ్యో
దోగ్ధి ద్రాక్తవ కరుణా ఫలం మునీడ్యమ్ ।
కాలీయోద్భటశకటాదిషు త్వదఙ్ఘ్రి-
స్పర్శం సా సుసుఖమదాపయన్ ముకున్ద ॥ ౧౫౮॥

పారిజాతమమరైకసుభోగ్యం ప్రాపయో హి దయితోపవనాన్తః ।
వేఙ్కటేశకరుణే! వితనోషి స్వర్గకల్పమవనీతలమల్పమ్ ॥ ౧౫౯॥

మీనాత్మా ప్రలయపయోనిధౌ చరన్ సన్
శృఙ్గాగ్రప్రఘటితనౌవికర్షణాఢ్యః ।
ఆమ్నాయాన్ వృషగిరినాథ! తానరక్షః
కారుణ్యం కిమివ న కారయత్యచిన్త్యమ్ ॥ ౧౬౦॥

పూర్వం వామనరూపభృద్బలికరాత్పాదత్రయైకావనిం
ప్రార్థ్య ప్రాంశుతనుర్బభూవిథ శునాసీరార్థమబ్జేక్షణ! ।
కుబ్జాం చన్దనమాత్మకాయసుభగం సమ్ప్రార్థ్య తాం సున్దరీం
ఆత్మార్థం రుచిరోచ్చమూర్తిమతనోశ్చిత్రానుకమ్పా తవ ॥ ౧౬౧॥

కలౌ కారుణ్యాబ్ధే! తవ పదయుగధ్యానవిముఖో
నితాన్తక్లాన్తాత్మా యది శరణమీయాత్కృతమతిః ।
తదా తస్మిన్ క్షిప్రం ప్రకటయ కృపాం కామపి హరే!
తథా నో చేల్లోకో భవతి వితతో నాస్తికగణైః ॥ ౧౬౨॥

త్వరితగమనమాయుర్భోగతృష్ణాకులం హృత్
జఠరపిఠరపూర్త్యై దుష్కృతైకప్రవృత్తిః ।
బహువిధగదపీడాక్లిష్టమేతచ్ఛరీరం
భుజగశిఖరినాథ! త్వత్కృపైకా గతిర్మే ॥ ౧౬౩॥

తమోయవనికాదృఢస్థగితచిత్తసక్తోఽప్యహం
నితాన్తమతికుభ్రమోఽప్యమితషడ్రిపూపాసకః ।
కృతాన్తభయవిహ్వలస్తవ దయాన్తు దీనస్స్మరన్
నిరస్తగురుసాధ్వసో వృషగిరిప్రభో! నిర్భరః ॥ ౧౬౪॥

భవబద్ధశరీరిదర్శనాత్త్వాం కరుణా ద్రావయతీహ వేఙ్కటేశ ।
తదహం వినివేదయామి తూర్ణం ప్రణతాన్ రక్ష వితీర్య తత్పుమర్థాన్ ॥ ౧౬౫॥

శ్రీశేషాచలనిత్యవాసరసిక! శ్రీశోఽపి సాక్షీ భవాన్
లోకాలోకమహీధ్రతుల్యవిభవం లోకం వితన్వన్ హరే ।
కారుణ్యప్రణిపాతనే ప్రకటయత్యుచ్చావచ ప్రాభవం
తేజోరూపమిహైకభాగమపరం గాఢాన్ధకారావృతమ్ ॥ ౧౬౬॥

క్షణార్ధకృతదుష్కృతప్రశమనాయ నానాతను-

ష్వవాప్య చిరదుస్తరం వివిధదుఃఖమాత్మా భువి ।
త్వదీయ కరుణావశాదధిగతద్విజత్వోత్తమః
కదాపి సుకృతీ కృతీ తవ కృపాం హరే! యాచతే ॥ ౧౬౭॥

హేయేషు నశ్వరతయా విషయేషు నౄణాం
యా ప్రీతిరస్తి వృషశైలవిభో! సదా సా ।
ఆవిర్భవేత్కరుణయా తవ దీనబన్ధో!
క్వాపి త్వదీయపదపఙ్కజయోః కదాపి ॥ ౧౬౮॥

కన్యాయాం వరకరుణాకటాక్షవీక్షా
యస్యాం శ్రీవృషగిరినాథ! సమ్పతేత్సా ।
ఆప్నోతి ప్రియకరపీడనోత్సవం తత్
కన్యాసు ప్రహిణు కృపాకటాక్షమాశు ॥ ౧౬౯॥

పాప్మానో మృగయత మాం విహాయ దూరాత్
అన్యత్క్వాప్యుదవసితం స్వవాసయోగ్యమ్ ।
అద్యాయం నిరవధిదుర్గుణోఽప్యహం శ్రీ-
శేషాద్రిప్రభుకరుణాకటాక్షపాత్రమ్ ॥ ౧౭౦॥

మహామోహ! దూరే భవాద్యానుకమ్పా
భుజఙ్గాద్రినేత్రా మయి ప్రేషితా సా ।
వివస్వత్ప్రసర్పన్మయూఖేషు సత్సు
స్థితిస్స్యాత్కథం వా తమిస్రస్య లోకే ॥ ౧౭౧॥

దురితఘస్మరతాప్రయతీకృతాః
నను జనా వృషశైలవిభోర్దయే ।
శిశిరయాశ్వఘినం తదముం జనం
శశినిభా భవభీతివిఘూర్ణితమ్ ॥ ౧౭౨॥

గుఞ్జామఞ్జులమస్తకప్రవిలసత్పిఞ్ఛాఞ్చితావర్తకం
భ్రూభఙ్గస్ఫుటితాయతాలికకనత్కస్తూరికాచిత్రకమ్ ।
నానారాగతరఙ్గరఞ్జితచలద్వేణుప్రసక్తాధరం
కృష్ణం త్వాం పరిదర్శయిష్యతి కదా శ్రీశ! త్వదీయా దయా ॥ ౧౭౩॥

యథా త్వాం గ్రాహార్తశ్శరణమభజద్వారణపతిః
యథా వా పాఞ్చాలీ శిథిలనిజయత్నా దృఢమతిః ।
తథాహం నైవాస్మి ప్రబలదురితం పాహి కరుణా-

కటాక్షేణైవ శ్రీవృషగిరిపతే! మామపి హరే ॥ ౧౭౪॥

తిర్యగ్భిర్యదుపార్జితం సుకృతజం త్వత్సాహ్యకర్మ ప్రియం
తస్యాల్పాంశలవోఽపి హన్త! న మయా సమ్పాదితః పాపినా ।
గ్రావప్రాపణసేతుబన్ధనమ్ముఖైః సేవాం పురా వానరాః
చక్రుర్నాహమణుం నరోఽపి కరుణా తత్తే గతిర్మే హరే ॥ ౧౭౫॥

మర్త్యేష్వపి శ్రయణయోగ్యయతీన్ద్రవర్య-
రామానుజార్యచరణామ్బుజసంశ్రయం మే ।
దత్వా పవిత్రమతనోర్న్ను వైష్ణవం మాం
శ్రీశ్రీనివాస! కరుణా తవ మాననీయా ॥ ౧౭౬॥

అమ్భోరుహాక్ష! కరుణాం తవ పాపినోఽపి
సంస్మృత్య ధైర్యవశతశ్శరణం వ్రజన్తి ।
కాకాసురస్య హి నిదర్శనమత్ర వృత్తం
తత్పాహి పాపినికరం దయయా రమేశ ॥ ౧౭౭॥

అనుపదమపరాధం శ్రీనివాస! త్వదీయే-
ష్వనుదినమపి తన్వన్మానమత్తోఽస్మ్యమర్షీ ।
మయి కృతదురితౌఘే నానుతాపోఽప్యుదేతి
ప్రకటయ కరుణాం తన్మాదృశోజ్జీవనాయ ॥ ౧౭౮॥

శ్రుత్యన్తసంస్తుతభవత్కరుణా మదీయాన్
దోషాన్ కదాప్యవిగణయ్య బిభర్త్యముం మామ్ ।
నో చేత్తథా వివిధదుర్గుణవాగురాన్తః
బద్ధః కురఙ్గ ఇవ దుఃఖమయో భవేయమ్ ॥ ౧౭౯॥

ప్రకృత్యనుగుణం సదా వివిధవాఞ్ఛయా సఞ్చరన్
అలబ్ధసుమనోరథస్తదుపలబ్ధయే దుష్కృతే ।
ప్రవర్తితమనా భవామ్యమితదుఃఖపాత్రం తతః
ప్రదేహి దయయైవ మే తవ పదాబ్జభక్తిం హరే ॥ ౧౮౦॥

రామానుజార్యకరచిహ్నితశఙ్ఖచక్రః
యశ్శ్రీగురూత్తమపరమ్పరికాప్రతీక్ష్యః ।
తస్యోరగాచలపతేః కరుణాపగా మాం
పాపైకమన్దిరమముం ప్రయతా పునాతు ॥ ౧౮౧॥

శ్రుత్యేకగమ్యమహిమాతిశయం భవన్తం
శ్రీశ్రీనివాస! భుజగేన్ద్రమహీధ్రశృఙ్గే ।
పశ్యామ్యహం నను భవత్కరుణావిశేషాత్
యోగీన్ద్రమృగ్యమమరార్చితపాదపద్మమ్ ॥ ౧౦౨॥

వర్షాతపామితసమీరణసమ్భృతేఽపి
భోగీన్ద్రభూమిధరతుఙ్గవిశాలశృఙ్గే ।
మాదృగ్జనార్థమవనౌ కృతసన్నిధానః
దృగ్గోచరోఽసి కరుణా ఖలు కారణం తే ॥ ౧౦౩॥

జానామ్యనాదిపరిజృమ్భితవాసనాను-
స్వీయప్రవృత్తిరితి తత్తవ నామ పూతమ్ ।
న స్మర్యతే న చ భవత్పదభక్తవర్గోఽ-
ప్యేవం స్థితే తవ దయా శరణం సదా మే ॥ ౧౦౪॥

అధరనిహితవేణుం రాధికాలిఙ్గ్యమానం
మదనపరవశాభిర్వల్లవీభిః పరీతమ్ ।
విచలదలకపఙ్క్తిప్రోచ్చలద్బర్హచూడం
మమ మనసి దయే! శ్రీనన్దసూనుం నిధేహి ॥ ౧౦౫॥

యస్మిన్ భువి ప్రణయినీ కరుణా త్వదీయా
శ్రీశ్రీనివాస! స సదా ప్రమదాన్వితస్సన్ ।
ధత్తే సువృత్తపరిశుద్ధగుణాం స్వకణ్ఠే
ముక్తావలిం సకలలోకవిభావ్యమానామ్ ॥ ౧౦౬॥

హే వేఙ్కట! త్వమసి నిశ్చలతాం ప్రపన్నః
తత్త్వచ్ఛిరోఽర్పితపదః కమలాసఖోఽయమ్ ।
నాహం తథాఽస్మి న హి మే తవ భాగధేయం
సమ్ప్రార్థయే తదిహ తత్కరుణాం సుదీనః ॥ ౧౦౭॥

దాస్యం కృతం కుజనసన్నిధిమేత్య కుక్షి-
సమ్పూరణాయ న హి తే పదయోః కదాపి ।
శ్రీవేఙ్కటేశ! కరుణా యది తే మయి స్యాత్
ఏతాదృశీ కిము దశా మయి సమ్భవేద్వా ॥ ౧౦౮॥

పురారచితదుష్కృతోద్గతఫలానుభూతౌ రుదన్

భవన్తమిహ గర్హయామ్యవిదితాత్మపాపక్రియః ।
తథాపి రచితస్మితప్రకటితాత్మగామ్భీర్యతః
కటాక్షయసి మాం కృపారసపరిప్లుతాక్షో హరే ॥ ౧౮౯॥

నోపేక్షణీయమిదముత్తమపాత్రమద్య
కారుణ్యదుగ్ధమిహ పూరయ వేఙ్కటేశ ।
మృత్స్నాఘటోఽపి నను గోకులదుగ్ధపూర్ణః
కృష్ణాత్మకస్య తవ భోగ్యతమో బభూవ ॥ ౧౯౦॥

కనత్కనకవాససం కటితటార్పితేలీత్సరుం
వరప్రదకరామ్బుజం రుచిరజానుచఞ్చత్కరమ్ ।
కరద్వయధృతాయుధం స్మితమనోజ్ఞబిమ్బాధరం
భవన్తమనుకమ్పయా హృది సదా మమ స్థాపయ ॥ ౧౯౧॥

అచిన్త్యగుణచేష్టితోఽప్యవనిజైర్జనైర్దుష్కృత-
ప్రరోపితమతిభ్రమైర్నహి భవానహో! గణ్యతే ।
తదద్య రచితాఞ్జలిస్సవినయం ముహుః ప్రార్థయే
నిపాతయ కృపామృతం భువి వృషాద్రిధారాధర ॥ ౧౯౨॥

లీలామానుషవిగ్రహం విరచితప్రత్యర్థిసన్నిగ్రహం
కారుణ్యైకకృతాతిమానుషజగద్విఖ్యాపితాత్మక్రియమ్ ।
జానాత్యత్ర తు కోఽపి తాపసగణస్త్వాం భార్గవీవల్లభం
నాన్యే తత్కరుణామృతం ప్రహిణు తే శేషాద్రిధారాధర ॥ ౧౯౩॥

ప్రహ్లాదం పితృభర్త్సితం దృఢతరప్రీతిస్తుతత్వత్పదం
స్థాస్నుస్తమ్భవిజృమ్భితాత్మనృహరిక్రూరస్వరూపో భవాన్ ।
హత్వా శత్రుమరక్షదత్ర కరుణా తే చక్రిణః కారణం
తచ్ఛేషాద్రిపతే! నిపాతయ కృపాం పాపాత్మకే మయ్యపి ॥ ౧౯౪॥

నవనీతచిక్కణ పయఃప్లుతాంశుక-
వ్రజగోపికాభిరభిదర్శితాదరః ।
యమునాతటోచ్చపులినాభిఖేలనే
వ్యహరో హి హన్త! కరుణా తవేదృశీ ॥ ౧౯౫॥

కదర్యగృహదేహలీదరదురాసికాం దారయ
ప్రదాపయ దయే! హరేః కరవరేణ విత్తం తు మే ।

యదత్ర భగవత్పదప్రవణభక్తవర్గేష్వహం
ముదా సముపయుజ్య చ ప్రముదితో భవేయం సదా ॥ ౧౯౬॥

జిహ్వా యథా మే న కదాపి నిన్దాం పరస్య కుర్యాద్వృషశైలనాథ!
సదా దయా తే సకలేష్టదాత్రీ తనోతు వాచాటమముం తథా మామ్ ॥ ౧౯౭॥

త్వత్కృపాపాత్రతాం నీతా వృషశైలశిఖామణే!
త్వత్కీర్తనపరా మేఽస్తు రసజ్ఞా మఞ్జుభాషిణీ ॥ ౧౯౮॥

కారుణ్యప్రచురతరం త్వదీయచిత్తం
కాఠిన్యప్రవణమిదం మదీయచిత్తమ్ ।
వస్తుస్థిత్యవినిమయః ప్రసిద్ధ ఏవ
శ్రీమంస్తన్మయి కరుణాం కురు ప్రసీద ॥ ౧౯౯॥

ఆశాయా విరతిర్నహీహ భువనే దత్తేఽపి విత్తే పునః
కాఙ్క్షా తత్పరివృద్ధయే చ పునరప్యాప్తౌ సముజ్జృమ్భతే ।
ఏవం స్వానుభవేఽపి తస్య సుమహాన్ రోగోఽవకాశప్రదః
న స్యాదేవ తదద్య తేఽత్ర కరుణాం నీచోఽపి యాచే హరే ॥ ౨౦౦॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
ద్వితీయశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

3. తృతీయశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమతే నిగమాన్త దేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే తృతీయశతకమ్ ।

దానేన కిం నిగమశాస్త్రపురాణతత్త్వ-
జ్ఞానేన కిం సుతపసా కిము తీర్థగాహైః ।
యోగేన కిం కిము జపేన వృషాద్రినాథ!
దూరే భవేద్యది దయా తవ దుఃఖహన్త్రీ ॥ ౨౦౧॥

వికర్తనకులోద్భవః ప్రతిభటం ప్రచణ్డద్యుతిం
కుఠారవరదారితప్రబలదృప్తరాజద్రుమమ్ ।

విధాయ గతతేజసం పరశురామమాశ్వత్యజో
రఘూత్తమ! దయానఘా ప్రకటితా రిపావప్యహో ॥ ౨౦౨॥

వామాకృతిర్వామనవిగ్రహస్త్వం సామాభిగీతోఽపి పురన్దరస్య ।
కామాభిపూర్త్యై బత! యాచకోఽభూః సీమాతిగా తే కరుణా రమేశ ॥ ౨౦౩॥

సత్యాం దయాయాం తవ వేఙ్కటేశ! న కర్మఠోఽహం న హి భక్తిభాక్చ ।
త్వన్నామవక్తా న న శాస్త్రవేత్తా సా రక్షతీతి ప్రతిపన్నధైర్యః ॥ ౨౦౪॥

యథా తథా వా సకృదఞ్జలిం హరే!
వితన్వతేఽహం వితరామ్యభీప్సితమ్ ।
ఇతీరితం తత్పరిపాలయాశు మాం
తథావిధం శేషగిరీశ! సాదరమ్ ॥ ౨౦౫॥

కల్యాణకృద్రసనయా సముదీరణేన
త్వన్నామ దివ్యమభిధాతుమపి శ్రుతీడ్యమ్ ।
ఘోరం రుణద్ధి దురితం చిరసఞ్చితం మాం
తత్క్షాలయాశు కరుణాసలిలైర్ముకున్ద! ॥ ౨౦౬॥

కార్యం కారణమన్తరా న హి భవత్యేతత్ ప్రసిద్ధం కిల
శ్రీమన్నత్ర నిదర్శనం త్వహమహిక్ష్మాభృద్విభో! సామ్ప్రతమ్ ।
సద్వంశే జననం సతాం చ నివహే వాసః పవిత్రావనౌ
స్థానం జ్ఞానిషు భాషణం చ కరుణాకార్యం కిలైతన్మమ ॥ ౨౦౭॥

అభినివేశవశం మమ మానసం
నిజమతానుగతం కథమచ్యుత! ।
స్వగురువాగనువర్తి భవేత్తతః
కరుణయా నను వర్తయ సత్పథే ॥ ౨౦౮॥

మచ్చేముషీ విషయమార్గణసమ్ముఖీనా
విస్మృత్య సర్వపతిమప్యమితాశయా త్వామ్ ।
ధావత్యభీతికులటేవ తదద్య నాథ!
సన్మార్గగాం తవ దయాం కురు తత్సఖీం ద్రాక్ ॥ ౨౦౯॥

స్మితముఖీం ముకుటప్రసవస్రజం
తుహినవాలుకయా కృతపుణ్డ్రకామ్ ।
మయి దయా యది తేఽహిగిరిప్రభో!

నయనగోచరతాం స్వతనుం నయ ॥ ౨౧౦॥

ధీసారథిర్విషయివాజిగణం గృహీత-
హృత్ప్రగ్రహస్తనురథం గమయత్యతన్ద్రః ।
ఆత్మా రథీ విషయఘాససమర్పణేన
వాహాన్ సుపోషయతి తే కరుణా-సుదూరః ॥ ౨౧౧॥

ప్రాణాయామవిధిర్న మే స్థిరసుఖం నాప్యాసనం మానస-
స్థైర్యం నైవ శుచిత్వమప్యచపలధ్యానం న సిద్ధేర్వచః ।
నో హింసావినివృత్తిరప్యుపకృతిర్నైవాహిశైలప్రభో!
కారుణ్యామృతవర్షిణం ప్రహిణు తత్స్వీయం కటాక్షం మయి ॥ ౨౧౨॥

కతకక్షోదవత్పాథో వేఙ్కటేశ! దయా తవ ।
తనోతు నిర్మలం మేఽద్య కిల్బిషైరావిలం మనః ॥ ౨౧౩॥

భోగీన్ద్రతుఙ్గాద్రిశిరోవివస్వన్! విసృత్వరాస్తే కరుణామయూఖాః ।
ఆవిద్యమన్తర్దృఢగాఢరూఢం తమో వ్యపోహన్తు పినద్ధచక్షుః ॥ ౨౧౪॥

అనిమిషపరివీక్షణీయమన్త-
స్స్మరణవివర్ధితదివ్యమోదభారమ్ ।
ప్రకటితకరుణం త్వదీయరూపం
హృదయతటాక తటేఽటతు ప్రభో! మే ॥ ౨౧౫॥

నగ్నా విధాయ యమునాసలిలార్ద్రమగ్నాః
గోపీస్తదంశుకహరో ముముదే భవాన్ హి ।
మగ్నాన్స్తు దుఃఖజలధౌ పటదో హ్యనగ్నాం
కృష్ణాం శుశోచ కరుణా తవ చిత్రరూపా ॥ ౨౧౬॥

దివ్యాపవర్గసుఖపద్ధతిసాక్షిణం తం
రామానుజం మునివరం శరణార్థినే మే ।
సన్దర్శ్య భోగిగిరినాథ! భవాబ్ధిభాజే
మన్దస్మితోఽసి కరుణా తవ మాదృశాయ ॥ ౨౧౭॥

కీశానస్త్రప్రఘాతితాన్ సమరభూసుప్తాన్ స్వసాహాయ్యనున్ముఖాన్
మర్త్యాత్మా సురసార్వభౌమవరతః స్వాత్మార్థముత్థాప్య చ ।
సప్రాణాన్ సమతోషయో హి భుజగక్ష్మాభృత్సుధాదీధితే!
కారుణ్యం తవ వాగగోచరమహో! మాదృగ్విధే మాధవ ॥ ౨౧౮॥

కాదమ్బినీ సుజనదుర్జనతారతమ్యం
కింవావలోకయతి? తప్తజనాన్ ధినోతి ।
ఏవం వృషాచలపతే! కరుణా త్వదీయా
తాపత్రయైకనిలయాన్ శిశిరీకరోతు ॥ ౨౧౯॥

అనుభవన్తి జనా నిజకర్మతః
సుఖమశర్మ చ శేషగిరిప్రభో ।
తదపి తే కరుణా శ్రితవత్సలా
శమయతు శ్రితదుఃఖమభీష్టదా ॥ ౨౨౦॥

భుజగావనిభృచ్ఛిరోవిహారిన్!
యది దీయేత పునశ్చ జన్మ మహ్యమ్ ।
భవతా దయయా ప్రదీయతాం శ్రీ-
మునిరామానుజపాదపూతదేశే ॥ ౨౨౧॥

సీమాతీతప్రచురవిభవా భావనాగమ్యరూపా
త్రైలోక్యస్థైరహమహమికాప్రార్థనీయా దయా తే ।
దైన్యక్షోణీభృదశనిరహిక్ష్మాభృదగ్రావతంస!
త్వత్కీర్తిశ్రీప్రసరణచణా భాగ్యతో భాతి కాపి ॥ ౨౨౨॥

అభ్యర్థనాప్రకారః ప్రాకృతధిషణస్య నైవ మే విదితః ।
నిర్హేతుకప్రసన్నా కరుణా రక్షతు తవాహిశైలప్రభో ॥ ౨౨౩॥

వారాహం ప్రయతసవాఙ్గదివ్యరూపం
సమ్ప్రాప్య ప్రలయపయోనిధౌ నిమగ్నామ్ ।
ఉద్ధృత్య క్షితిమివ మాం భవాబ్ధిమగ్నం
రక్ష త్వత్స్మితకరుణాఖ్యదంష్ట్రయైవ ॥ ౨౨౪॥

మృగరాజశిరా నరోత్తమస్త్వం రిపుహన్తా రమయా ప్రశామితక్రుత్ ।
అపి చేద్దయయా విచోదితస్సన్ న భవేశ్శ్రీశ! జగద్భవేత్కథం వా ॥ ౨౨౫॥

విధ్యాదయస్తవ దయోదయతస్త్వదీయాం
దివ్యాముదారదరదూరవిభూతిమేత్య ।
దేదీప్యమానదివిషత్పరిషత్పరీతాః
శ్రీ వేఙ్కటేశ! విలసన్తి నిరఙ్కుశాస్తే ॥ ౨౨౬॥

మా నో భుజఙ్గమగిరీన్ద్రశిరోవిహారిన్!
మానోఽస్తు మర్త్యనివహేషు కదాపి నాథ! ।
త్వత్పాదతామరసకిఙ్కరతోపలబ్ధ్యా
సోఽస్తు త్వదీయసహవాసవిశేషజన్మా ॥ ౨౨౭॥

స్వామిన్నుదారకరుణా తవ కిఙ్కరేఽస్మిన్
సాహ్యం మహత్కృతవతీ జగతీతలేఽస్మిన్ ।
త్వద్దర్శనానుభవకన్దలితానుభావ-
హర్షప్రకర్షపులకాఞ్చితమాతనోన్మామ్ ॥ ౨౨౮॥

దురత్యయా హి మాయా తే తయా వాగురయేవ మామ్ ।
బద్ధం విమోచయత్వేనం కరుణా తే రమాపతే ॥ ౨౨౯॥

యథా భవన్తం పశ్యేమ శరదశ్శతమాదరాత్ ।
అస్మాస్వనుగ్రహం కుర్యాత్తథా తే కరుణాచ్యుత ॥ ౨౩౦॥

కఠోరహృదయాసురప్రకుపితాక్షిసంస్తమ్భన-
ప్రదానపటువీక్షణక్షపితవైరభారం హరే! ।
ప్రదర్శితసువిభ్రమం భ్రమరకాఞ్చితాస్యామ్బుజం
దయా కిల దదౌ తదా రుచిరమోహినీవర్ష్మ తే ॥ ౨౩౧॥

భవదఙ్ఘ్రిసరోజచిన్తనైక-
స్థిరచిత్తత్వమరాళగాద్రినాథ! ।
వితరత్వనిశం శ్రితాయ మహ్యం
కరుణా తే సకలేప్సితార్థదాత్రీ ॥ ౨౩౨॥

కామాదిచఞ్చలషడూర్మ్యభితాడితాత్మా
నామాపి తే స్మృతిపథే న నివేశయామి ।
సామాద్యుపాయగణనా న కృతా మయా తత్
సీమాతిగా తవ దయాచ్యుత! మాం పునాతు ॥ ౨౩౩॥

క్షీణాత్మా దురితచయైశ్చిరార్జితైస్తే
కారుణ్యం కిము కథయేయమమ్బుజాక్ష! ।
యన్మే త్వన్నిరుపమదర్శనన్తు కాక-
తాలీయం సమభవదత్ర వేఙ్కటేశ ॥ ౨౩౪॥

సుకుమారకాన్త శిశుభావభావితం

కమనీయరూపమవనీపభర్త్సితమ్ ।
ధ్రువమాదరేణ తపసి స్థితం వనే
దయయైవ వేఙ్కటపతే! రరక్షిథ ॥ ౨౩౫॥

మాతర్దయే! కురు తథా హృది మే యథా స్యాత్
శ్రీశ్రీనివాసచరణస్మరణం సమోదమ్ ।
తత్కీర్తన-శ్రవణ-వన్దన-మన్దిరాభి-
యానాదయశ్చ కరణేష్వితరేషు నిత్యమ్ ॥ ౨౩౬॥

అసత్యమశౌచమనారతదౌష్ట్యం
వినిన్దితకర్మరతిం చ దయాలో! ।
అహీశశిలోచ్చయశ ృఙ్గవిహారిన్!
నిరాకురు సర్వమిదం దయయా మే ॥ ౨౩౭॥

స్మరంస్తవ దయాలుతాం దురితకృద్భవామ్యుద్ధతః
భవేయమితి భావయంస్తవ దయైకసద్భాజనమ్ ।
యతస్తవ దయా సదా దురితదుఃఖినస్స్వాన్వయ-
త్యమేయశుభవైభవ! ద్విరసనాద్రిదీపాచ్యుత ॥ ౨౩౮॥

కిం వా కృతం సుకృతమత్ర మనుష్యదేహ-
భాజా మయేతి సువిచారవిలోడితే మే ।
హన్తావిచారరమణీయమిదం కిలేతి
చిత్తం వదత్యయి! దయాం కురు తద్రమేశ ॥ ౨౩౯॥

కరోటిపటలస్రజో భసితలిప్తచఞ్చత్తనోః
శ్మశానవసతేః జ్వలత్కుటిలఫాలచక్షుష్మతః ।
గజాజినకటేః నటద్వికటభూతసఙ్ఘప్రభోః
శివత్వమభవత్సరీసృపగిరీశకారుణ్యతః ॥ ౨౪౦॥

సౌలభ్యం న హి గణయన్తి మానవాస్తే
పారమ్యం తదపి వృథైవ భూతలేఽస్మిన్ ।
అర్చ్యత్వం తు దురుపయోజయన్తి మౌఢ్యాత్
త్వాం యాచే తదిహ దయాం నిధేహి నాథ ॥ ౨౪౧॥

సత్త్వోద్రేకాత్కృతిచన సదా భావయన్త్యాత్మతుష్ట్యై
కేచిత్స్వీయం నిరుపమఫలం కాఙ్క్షమాణా రజస్తః ।

అన్యద్రోహే నిరతమతయస్తామసాస్త్వాం మురారే!
సర్వత్రాపి త్వదతులదయాత్వేకరూపా కిమేతత్? ॥ ౨౪౨॥

త్యజ హృదయ! భయం తన్నారకాద్రౌరవాఖ్యాత్
యదపి దురితకృత్త్వం శఙ్కమానం బిభేషి ।
శృణు హితవచనం మే కాపి జాగర్తి విష్ణోః
త్వదుపమజనరక్షాబద్ధదీక్షానుకమ్పా ॥ ౨౪౩॥

కలికల్మషాభిహతమానసే జనే
వినివేదయామి యది వైభవం తవ ।
పరిహాసభాజనమహో భవామ్యహం
వృషశైలనాథ! కురు తాదృశే దయామ్ ॥ ౨౪౪॥

కిం వా పయోధితనయా సహచారిణీ తే
మా శ్రీనివాసకరుణే! నను తాదృశీ భూః ।
ఏకత్ర సాత్వచపలా న హి తిష్ఠతి త్వం
స్యాశ్చేత్తథా జగదిద కథమమ్బ! తిష్ఠేత్? ॥ ౨౪౫॥

ఉచ్చస్థలాద్వహతి విష్ణుపదీ పవిత్రా
నీచేషు సంశ్రితజనాఘవిమోచనాయ ।
శ్రీవేఙ్కటేశకరుణాపి తథైవ హన్త!
లోకే మహాత్మసరణిస్పృహజైకరూపా ॥ ౨౪౬॥

యం జాయమానమహిశైలపతే! పుమాంసం
పశ్యేరనుగ్రహసుపూర్ణకృపాకటాక్షైః ।
శ్రీమాన్ గుణీ ధిషణతుల్యమతిస్సురూపో
లోకప్రియో దృఢతనుస్సుకృతీ భవేత్సః ॥ ౨౪౭॥

జగత్సృష్టిరక్షావినాశాదికర్మ
స్వసఙ్కల్పమాత్రేణ తన్వన్నపి త్వమ్ ।
నృశంసాసురధ్వంసనాయావతీర్ణో
ధరిత్ర్యాం కృపాకార్యమేతత్కిలేశ ॥ ౨౪౮॥

సర్వవ్యాపీ నిరవధిగుణః కర్మసాక్షీ దయాలుః
తత్తత్కర్మప్రశమనకృతే చేతనేభ్యశ్శరీరమ్ ।
దత్వా స్వీయప్రపదనవిధిం బోధయన్ శాస్త్రతస్తాన్
రక్షస్యమ్భోరుహనయన! తే తాం దయాం కిం బ్రవీమి ॥ ౨౪౯॥

చిరార్జితతపఃఫలం కిముత తే కృపాయాః ఫలం
వృషాచలశిఖామణే! మమ తు వైష్ణవానాం కులే ।
జనిర్యదభవత్తతస్తవ పదాబ్జనుత్యై స్పృహా
యతీన్ద్రపదసంశ్రయః ప్రయతదివ్యదేశే స్థితిః ॥ ౨౫౦॥

శ్రీశ్రీనివాస! మయి తే కరుణా న చేత్స్యాత్
త్వత్సన్నిధౌ కృతకఠోరతరాపరాధః ।
కాకోలవత్త్రిభువనేషు చ కాన్దిశీకః
దీనశ్చరేయమురువక్రగతిర్నృశంసః ॥ ౨౫౧॥

కమలా విమలాయతాబ్జనేత్రీ తవలీలాకలనాయ వేఙ్కటేశ!
జగదేతదకారయత్త్వదీయా కరుణా రక్షతి తత్తదర్థదాత్రీ ॥ ౨౫౨॥

ఆతతాయినమమేయ బలాఢ్యం వేఙ్కటేశ షడరాతి సమూహమ్ ।
ఛిన్ధి కన్దలితదుష్టకుచేష్టం త్వద్దయాసి శితధారికయా ద్రాక్ ॥ ౨౫౩॥

శ్రీవేఙ్కటేశ! సుమతేర్విజితేన్ద్రియస్య
క్వాప్యన్తరఙ్గలలనాకృతసన్నిధానమ్ ।
నాస్య ప్రకల్పయసి యత్త్వమిహావకాశం
స్వామింస్తదేవ ఖలు తే కరుణైకకార్యమ్ ॥ ౨౫౪॥

పాపాద్వ్యాధిర్భవతి హి తతో గ్లానిరాత్మన్యుదేతి
ప్రాయో దేహే తదను విరసా హేయతాశేముషీ స్యాత్ ।
ఏషా రీతిర్వృషగిరిపతే! త్వత్పదధ్యానతోఽపి
స్యాద్దుఃఖాఢ్యం ప్రథమమపరం మోదదం త్వత్కృపాతః ॥ ౨౫౫॥

స్తమ్భాత్సాన్ద్రాత్ శ్రితనిజమహాభక్తబాలస్య సూక్తిం
సాక్షాత్సత్యాపయితుముదభూర్నారసింహస్వరూపః ।
సిక్తాఙ్గోఽభూర్ధమనిరుధిరైర్దారితారాతివక్షాః
కారుణ్యైకప్రవణహృదయో హేయభోగ్యో హి జాతః ॥ ౨౫౬॥

ప్రలయకాలనిజోదరరక్షిత-
త్రిభువనోఽపి వసన్ వ్రజమన్దిరే ।
క్షుదభిపీడితవన్నవనీతముట్
కరుణయాఙ్గజనేష్వభవశ్శిశుః ॥ ౨౫౭॥

కస్తూరీతిలకం తవ క్వ నిటిలే క్వేదం వ్రజే గోమయం
పక్షీన్ద్రాటనమమ్బరే క్వ ను తవ క్వారణ్యపాదాటనమ్ ।
సూరీన్ద్రైః క్వ సహానుభూతిరిహ తే గోపైః క్వ సఖ్యం వ్రజే
భోగీన్ద్రాచలశృఙ్గదీప! కరుణానిఘ్నోఽసి చిత్రాకృతిః ॥ ౨౪౮॥

కిం కారణం రఘుపతే! చరణత్రయం ద్రాక్
పశ్చాద్గతాః ఖరఖరాదిరణాజిరే త్వమ్ ।
కిం వారిరాక్షసగణేష్వపి తేఽనుకమ్పా
నూనం త్వదీయహృదయం సకలైకరూపమ్ ॥ ౨౪౯॥

సమ్పత్సమృద్ధివిభవోఽపి సుఖీ న మర్త్యః
విత్తవ్యయామయవయఃపరిణామదుఃఖైః ।
క్లిష్టో హి తచ్చరణయుగ్మమిదం భజస్వే-
త్యఙ్ఘ్రీ ప్రదర్శయసి కిం కృపయా కరేణ ॥ ౨౫౦॥

ప్రకృతిమణ్డలపఞ్జరమధ్యగః
శుకనిభోఽశనపానవశంవదః ।
విగతపక్షతయాహిగిరిప్రభో!
తవ కృపాం నను మోక్షకృతేఽర్థయే ॥ ౨౫౧॥

కాలక్షేపశ్చలతి బహుశః క్షుత్పిపాసాదిశాన్త్యై
నిత్యం రాత్రిన్దివమపి పరక్రీతదేహస్య నాథ! ।
త్వత్సేవాయామవిచలమతిర్మే కదోదేష్యతి శ్రీ-
శేషాద్రీశ! ప్రయతమనసస్త్వత్కృపానుగ్రహాద్వా ॥ ౨౫౨॥

అరుణోదయేన వికచామ్బుజవ్రజం
మధుమఞ్జులాభమలిమణ్డలం యథా ।
అహిశైలనాథ! కరుణోదయేన తే
పదపద్మమాత్మహృదయం వ్రజేత్తథా ॥ ౨౫౩॥

సుఖధియా విషయానలమాదరాత్
అభిపతన్తముపర్యభిధావితమ్ ।
కరుణయా వినివారయ మాం రయాత్
శలభసన్నిభమమ్బుజలోచన ॥ ౨౫౪॥

కారుణ్యాఞ్జనమఞ్జనాద్రినిభ! తే వాత్సల్యకుఞ్జాచ్యుర్పయన్

అన్తశ్చక్షుషి జన్మతః ప్రభృతి మే సమ్భూతమాన్ధ్యం హరన్ ।
కాన్తారస్య భవాభిదస్య సరణౌ శశ్వత్ స్ఖలత్పద్గతేః
ఆవిర్భావయ వేఙ్కటేశ! నయనం సన్మార్గసమ్ప్రాపకమ్ ॥ ౨౬౫॥

స్వాఙ్ఘ్రౌ నిపత్య నిజరక్షణమర్థయన్తం
భీతం సరీసృపవరం పరినుద్య శత్రౌ ।
తార్క్ష్యే నిజాఙ్ఘ్రిశిఖరేణ వృషాచలేశ!
తద్రక్షణే కరుణయా తమయూయుజో హి ॥ ౨౬౬॥

తాపత్రయైకనిలయః కరణత్రయేణ
కాలత్రయం విరచితత్రివిధాపరాధః ।
లోకత్రయేఽప్యవిహితత్రిపుమర్థలాభః
యాచే తవాద్య కరుణాం శరణం రమేశ ॥ ౨౬౭॥

వనితాతనయాలయాదిసౌఖ్యం
నిజకర్మానుగుణం భవత్యతన్ద్రమ్ ।
తదహం స్పృహయామి నైవ తస్మై
కరుణాయై తవ వేఙ్కటేశ! కిన్తు ॥ ౨౬౮॥

మాత్రా బద్ధః కుపితమనసా స్వోదరే వత్సదామ్నా
ప్రారోదీస్త్వం ప్రశకనగుణోఽప్యల్పబన్ధాసహిష్ణుః ।
నిత్యం బద్ధః కథమివ భవే దుర్బలోఽహం న రుద్యాం
శేషాద్రీశ! ప్రహిణు కరుణాం తన్మయి స్ఫీతదుఃఖే ॥ ౨౬౯॥

కిమ్ప్రచత్వవినివారితధైర్యః
పాపకర్మణి రతోఽస్మి నితాన్తమ్ ।
పాహి తత్కరుణయా ప్రవితీర్య
శ్రీశ! నిత్యమమితమ్ప్రచతాం మే ॥ ౨౭౦॥

కాలో గచ్ఛతి యౌవనవ్యతికరప్రాప్తానురాగః పుమాన్
నారీవిభ్రమభవ్యహృన్న గణయత్యాత్మక్షతిం తత్త్వతః ।
జాతోఽయం ప్రవయాః క్రమేణ గలితస్వాత్మేన్ద్రియో బన్ధుభిః
త్యక్తః ఖిద్యతి వేఙ్కటేశ! కరుణాం పుంస్యర్పయ ప్రార్థయే ॥ ౨౭౧॥

దత్తే శాస్త్రేష్వమితమతయస్తర్కతోఽపార్థనిష్ఠాః
సర్వం మిథ్యా నయనవిషయం స్వప్నతుల్యం బ్రువాణాః ।

సత్యం బ్రహ్మ త్వగుణమితి యే సాధయన్తి త్వదీయా
దూరే తేషాం నిరుపమదయేత్యచ్యుతాహం తు వేద్మి ॥ ౨౮౨॥

మచ్చిత్తకాలీయఫణోపరి త్వం
నృత్యన్న ఘక్ష్వేలమపోహ్య దీనమ్ ।
ఆనన్దసిన్ధుం నయ తం దయాలో
శ్రీశేషశైలేశ! కృపాకటాక్షైః ॥ ౨౮౩॥

సద్వంశజోఽపి నను సీదసి రే! నిజాన్తః
తుచ్ఛోఽస్మ్యహన్త్వితి ముధా వృషశైలనేతుః ।
జాగర్తి తస్య కరుణా భువి వేణుతుల్యం
త్వాం గ్రాహయత్యభిముఖీ ఖలు శౌరిణా సా ॥ ౨౮౪॥

అక్రూరాయ రథేన కంసనికటం నేతుం సభక్తీయుషే
మగ్నాయార్యమసమ్భవోదకరయే దివ్యస్వరూపం యథా ।
క్రూరాయాపి భవామ్బురాశిజఠరే మగ్నాయ మహ్యం తథా
దత్వానన్దయ భక్తిరిక్తమనసే శ్రీశ! అనుకమ్పోజ్జ్వల! ॥ ౨౮౫॥

దైత్యాస్స్వయం నిజసమీపముపాగతం త్వాం
వీక్ష్య త్వదఙ్ఘ్రికరపద్మవరాభిమర్శమ్ ।
ప్రాపుర్యథా న హి తథా మునయోఽపి తత్తే
శత్రుష్వవైమి కరుణా త్వధికేతి నాథ ॥ ౨౮౬॥

దుర్యోధనాయ విశదీకృతశాత్రవాయ
సన్దర్శితం సదసి తావకవిశ్వరూపమ్ ।
యద్దుర్లభం మననశీలతపస్వినాం తత్
కారుణ్యకార్యమనియన్త్రితమమ్బుజాక్ష ॥ ౨౮౮॥

శబరీవితీర్ణవిఘసాశనోఽభవః
వృషశైలనాథ! నను శాస్త్రదూషితమ్ ।
కృతవాన్ కిమత్ర కరుణా తు కారణం
కిము తత్సుభక్తిరథవా రఘూద్వహ ॥ ౨౮౯॥

కామం సన్తు ప్రథితవిభవా దేవతా యాస్తు లోకే
భక్తేభ్యో యత్ప్రియముపహరన్త్యల్పసౌఖ్యం తదేవ ।
సర్వస్య త్వం హితకృదచలస్ఫీతసౌఖ్యప్రదో యత్

శేషాద్రీశ! త్వయి వసతి తన్మాతృకల్పానుకమ్పా ॥ ౨౭౯॥

తేజోమయస్స భగవాన్ పురుషోత్తమస్త్వం
మాదృగ్జనావనకృతే వృషశైలశృఙ్గమ్ ।
ఉచ్చస్థలం సమధిరుహ్య దిదృక్షయైవ
తిష్ఠస్యహో! కరుణయా భువి వేఙ్కటేశ ॥ ౨౮౦॥

ఉపగ్రాహ్యం దత్తం శ్రితనృపతిభిర్దృప్తనయనః
నిజాపాఙ్గేనైవ క్షణమభిముఖీభూయ సపది ।
స్వభృత్యాయత్తం యః కలయతి హరే! సోఽపి కరుణా
సుదూరే చేద్దీనో వసతి విపినే శత్రుభయతః ॥ ౨౮౧॥

హేయత్వప్రతిపాదనేఽపి విషయేష్వాఖిలవర్త్మ్యేన్ముఖే-
ష్వల్పానన్ద విధాయిషు ప్రణయినో మర్త్యాః కిమర్థం వద ।
సంస్కారస్థిరవాసనాబలమిదం చేద్వేఙ్కటేశ! ప్రభో!
కారుణ్యామృతసేచనేన హృదయం నిర్ణిక్తమాపాదయ ॥ ౨౮౨॥

గజేన్ద్రపరిరక్షణే కృతమతిర్భవాంస్తస్య చ
స్వభక్తగజరాట్ పదగ్రహణముక్తఘోరాంహసః ।
విదార్య నిజచక్రతః ప్రథమమేవ తాం నక్రతా-
మపాహరదహో! హరే! తవ కృపాత్వపారా ఖలు ॥ ౨౮౩॥

గ్రహణకుర్దనసక్తమనా హరే!
రవిసుతాసలిలే రమణీతతేః ।
ప్రతితరఙ్గగణప్రతిబిమ్బితం
కరుణయాకలయస్స్వమృతం వశమ్ ॥ ౨౮౪॥

నాహం త్వదీయ పదపఙ్కజయోర్నమస్యాం
పుష్పోదకోదనఫలాది సుభోగ్యవస్తు ।
ప్రీత్యై కదాపి భవతేఽర్పితవాన్ మురారే!
సత్యేవమప్యకలయః కరుణాం మయీత్థమ్ ॥ ౨౮౫॥

సృష్టం త్వయైవ సుమచన్దనభోగ్యవస్తు
శ్రీవేఙ్కటేశ! భవతే తదపి ప్రయత్నాత్ ।
నాహం కదాపి కరతోఽర్పితవాంస్తథాపి
మయ్యాహితాధిక దయోఽసి దయానిధే! త్వమ్ ॥ ౨౮౬॥

త్వయా సృష్టాన్ బ్రహ్మప్రముఖవిబుధాన్మన్దమతయో
భజన్తే తే హేయక్షణికఫలలాభాయ బహుశః ।
తపోభిర్యాగాద్యైః పశువిశసనస్ఫీతకరణైః
న మన్యన్తే యే త్వాం స్థిరసుఖదమత్యద్భుతదయమ్ ॥ ౨౮౭॥

అల్పాస్థిరత్వమతయస్సుగురూపదేశైః
స్వర్గాదిషు ప్రణయినో న భవన్తి ధీరాః ।
భాన్త్యత్ర కిన్తు భవదీయపదాబ్జసక్తాః
శ్రీ వేఙ్కటేశ! కరుణాం తవ కాఙ్క్షమాణాః ॥ ౨౮౮॥

యద్యద్విభూతిమదిహ ప్రథితప్రభావం
తత్తత్త్వదీయమహిమాతిశయోర్జితం హి ।
ఏవం శరీరిషు కదాపి దయావిశేషాత్
క్వాపి ప్రకృష్టసుకృతీ నను భాజనం స్యాత్ ॥ ౨౮౯॥

తపసా న తథాప్యుపాసనాద్యైః
న తథా ధూమసుమోదనార్పణేన ।
న తథా వృషశైలనాథ! దీనే
దయయా తే మనుజే యథా ప్రసన్నః ॥ ౨౯౦॥

శ్రీవేఙ్కటేశ! నవహీరకిరీటశీర్ష
స్నిగ్ధాసితాతిమృదులాలకపఙ్క్తిభోగ్యమ్ ।
ఆకర్ణవిస్తృతవిలోచనపుణ్డరీకం
మన్మానసే తవ ముఖం కృపయావిరస్తు ॥ ౨౯౧॥

గ్రైవేయకప్రసృతరత్నమయూఖకాన్తి-
గీర్ణత్రిరేఖగలలోలసువర్ణమాలమ్ ।
లక్ష్మీవిలాసనిలయం సుమమాలికాఢ్యం
మన్మానసే వసతు తే కృపయైవ వక్షః ॥ ౨౯౨॥

శుభ్రాభ్రచూర్ణవిమలోర్ధ్వవిశాలపుణ్డ్రం
మన్దస్మితోన్నతకపోలమనోజ్ఞరూపమ్ ।
అంసావలమ్బిమణికుణ్డలదీప్రకర్ణం
మన్మానసే తవ ముఖం కృపయావిరస్తు ॥ ౨౯౩॥

శ్రీశ్రీనివాస! రుచిరాధరపీతకల్పం

విన్యస్తశుభ్రఘనకైతవగుప్తమౌగ్ధ్యమ్ ।
స్నిగ్ధాతిమాంసలసునిస్తలభవ్యరూపం
మన్మానసం స్మరతు తే చుబుకం దయాలోః ॥ ౨౯౪॥

అంసద్వయాఞ్చలసమర్పితశఙ్ఖచక్రం
ఆభూమిలమ్బితమహాధనగూఢహస్తమ్ ।
గాఙ్గేయలమ్బిపృథులోజ్జ్వలభూషణాఢ్యం
బాహుద్వయం స్మరతు తే కృపయా మనో మే ॥ ౨౯౫॥

ప్రత్యుప్తహీరమయహేమతలాఞ్చితన్తే
విశ్రాణనాహితమణిం చ విరాజమానమ్ ।
పాణిం వరప్రదమహీన్ద్రమహీధ్రనాథ!
మన్మానసం స్మరతు తే కరుణావిశేషాత్ ॥ ౨౯౬॥

దైర్ఘ్యన్తు మాతుమివ జానుతటార్పితాగ్రం
దైర్ఘ్యాదివాల్పవలితాహితపాణిపద్మమ్ ।
భోగీన్ద్రభోగనిభమమ్బుజనేత్ర! వామం
బాహుం స్మరామి కృపయా తవ భోగిభూషమ్ ॥ ౨౯౭॥

కాఞ్చీకలాపవినివేశితఖడ్గకోశం
హేమాభిచిత్రితమహాధనభాసురాఙ్గమ్ ।
శ్రీవేఙ్కటేశ! కటిదేశమహం త్వదీయం
నిత్యం స్మరామి కరుణామృతభాజనం తే ॥ ౨౯౮॥

అస్మచ్చిరార్జితభయానకపాపసఙ్ఘ-
జఙ్ఘాలతాకరణఘోషణకాహలీ తే ।
శ్రీవేఙ్కటేశ! కనకామ్బరభాసురాభే
జఙ్ఘే స్మరామి కరుణామృతభాజనం తే ॥ ౨౯౯॥

యన్నిస్సృతోదకధునీ జనపావనీ యత్-
సంస్పర్శతో దృషదపి ప్రయతాబలాభూత్ ।
శ్రీవేఙ్కటేశ! తవ తత్పదపఙ్కజం మే
చిత్తే సదాస్తు కరుణామృతభాజనస్య ॥ ౩౦౦॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
తృతీయశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

౪. చతుర్థశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమతే నిగమాన్త దేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే చతుర్థశతకమ్ ।

ప్రాచీనకర్మపరివీక్షణమమ్బుజాక్ష!
యుక్తం కిము శ్రితజనేష్వపి దుఃఖభాక్షు ।
త్వామేవ రక్షకతయా శరణం ప్రపన్నం
రక్ష ద్రుతం కరుణయా వృషశైలనాథ ॥ ౩౦౧॥

లీలార్థం యదపి భవాన్ ప్రవృత్త ఏవ
త్వల్లీలావిషయచరాచరం జగద్ధి ।
కిం కుర్వన్త్యమితవిచిత్రదుఃఖభాజః
కారుణ్యం తవ శరణం ముకున్ద! తేషామ్ ॥ ౩౦౨॥

నవగ్రహబలం భవత్ప్రథితశక్త్యధీనం కిల
త్వదీయనయనాఞ్చలప్రచలనాత్తకార్యా హి తే ।
నిపాతయ తదద్య మా తదుపరి ప్రథాం త్వం వృథా
కృపాం కురు కృపానిధే! సపది సాపరాధేష్వపి ॥ ౩౦౩॥

దయానిధిః కారుణికః కృపాలుః కారుణ్యమూర్తిః కరుణాపయోధిః ।
ఇతీరయన్తీహ జనా భవన్తం శ్రీవేఙ్కటేశ! త్వదనన్యభావాః ॥ ౩౦౪॥

లోకత్రయేఽపి పురుషోత్తమ ఏక ఏవ
శ్రీమన్ భవాంస్త్వదితరే నిఖిలాశ్చ లోకాః ।
నార్యాత్మకా ఇతి కృతం తదముం జనం మాం
అఙ్గీకురుష్వ కృపయా తవ భోగ్యవస్తు ॥ ౩౦౫॥

కరుణాకర ఇత్యహం భవన్తం
రమణీయాద్భుతవిగ్రహం యువానమ్ ।
ఉపగన్తుం అభీప్సయాస్మి దీనా
కరుణాం తే మయి పాతయాశు నాథ ॥ ౩౦౬॥

స్త్రీచాపలం విదితమేవ సదా యువానం
శ్రీమన్తముజ్జ్వలతనుం గుణినం పుమాంసమ్ ।
ముగ్ధాభికాఙ్క్షతి ముదేతి తదద్య నాథ!
త్వయ్యర్పితం మమ మనః కరుణాం కురు త్వమ్ ॥ ౩౦౭॥

రత్నాకరస్య తనయాముపయమ్య తుష్టః
తత్క్రీడనైకనిరతః శ్వశురాలయే త్వమ్ ।
నిత్యం శయాలురసి భోగిమృదూచ్చతల్పే
దీనేషు నాథ! కరుణా కథమాపతేత్తే ॥ ౩౦౮॥

సద్యః ప్రఫుల్లనవసౌరభపుష్పమాల్యం
భోగ్యాని పక్వమధురాణి ఫలాని ధూపమ్ ।
శ్రీవేఙ్కటేశ! భవదర్థమహం చిరేణ
విన్యస్య తేఽభిగమనం ప్రతిపాలయామి ॥ ౩౦౯॥

క్వాసీతి మార్గణకృతేఽప్యబలోజ్ఝితహ్రీః
ఏకాకినీ క్వను కథం గతభీః భ్రమామి ।
పృచ్ఛామి కం భువి న కోఽపి భవత్స్వరూపం
జానాతి తత్కరుణయా సముపేహి నాథ ॥ ౩౧౦॥

త్వం త్వేకభార్య ఇతి కిం విరమామి నాథ!
నైవం హి దివ్యమహిషీశతవల్లభోఽసి ।
తస్మాత్త్వదీయకరుణామభికాఙ్క్షమాణా
త్వల్లాభమాత్రతృషితా శరణం వ్రజామి ॥ ౩౧౧॥

కిం యాసి తార్క్ష్యగమనశ్శ్రితరక్షణాయ
యత్రాహ్వయన్తి బహవో నను మాదృశాస్త్వామ్ ।
కిం వాథవా మయి యథా నితరాం తథైవ
నాథ! ప్రకాశయసి తేష్వపి నిర్దయత్వమ్ ॥ ౩౧౨॥

సద్గురుం నను పురోహితం కురు
ప్రార్థయాత్మహితకాఙ్క్షయైవ తమ్ ।
సోఽనుదర్శయతి చేదితి ప్రియం
దేహి తాదృశగురుం త్వమేవ మే ॥ ౩౧౩॥

అనభ్యర్చితోఽపి ప్రసూనైర్మయా త్వం

కృపాదృష్టిపాతైస్సదానన్దదో మే ।
స్థితేఽప్యేవమేనాం కుతో వా సుదూరే
నిధిత్సస్యహో! తేఽనుకమ్పా విచిత్రా ॥ ౩౧౪॥

నిత్యమఙ్గలగుణాంస్తవానిశం
భావయన్త్యనవధిప్రమోదభాక్ ।
త్వత్సమాగమసుఖేప్సయాస్మ్యహం
వేఙ్కటేశ! కరుణైకకాఙ్క్షిణీ ॥ ౩౧౫॥

త్వత్ప్రాప్తికాఙ్క్షిహృదయం మమ దీనబన్ధో!
నిర్నిద్రతాగలితశక్తినితాన్తతాన్తమ్ ।
బాహ్యేన్ద్రియాణి వికలాని తనోతి నాథ!
తస్మాన్మయి ప్రహిణు తే కరుణాం కృపాలో ॥ ౩౧౬॥

సౌరభ్యపూర్ణతులసీవనమాలికా శ్రీ-
దీప్తేన్ద్రనీలఫలకామలవక్షసం త్వామ్ ।
నిత్యం స్మరన్త్యపగతాఖిలకల్మషాస్మి
స్వీకృత్య తత్కరుణయాచ్యుత! మాం పునీహి ॥ ౩౧౭॥

గోపీభిర్నవనీతగన్ధితనుభిస్స్విన్నాఙ్గకాభిర్వ్రజే
గ్రామ్యాభూషణభూషితాభిరనిశం గోవిట్ కరాభిర్హరే! ।
క్రీడన్ భోగ్యతయా ప్రమోదమభజో నాహం తథా కిం కృపా-
పాత్రం తే వృషశైలనాథ! కృపయా తాదృగ్విధాం స్వీకురు ॥ ౩౧౮॥

శ్రుతివేద్యమాత్మని విచిన్త్య దర్శన-
స్పృహయైవ సన్తతవిచారతత్పరా ।
విబుధైరుదీరితమహం నిశమ్య తే
త్వనుపాలయామి కరుణాం రమాపతే ॥ ౩౧౯॥

బ్రహ్మాదయోఽపి మునయోఽపి సుయోగినోఽపి
ధ్యానార్చనాదిభిరుపాసనతత్పరా యే ।
దృగ్గోచరోఽస్తి న కదాపి భవాంస్తు తేషాం
కా వా కథా మయి విభో! కరుణా గతిర్మే ॥ ౩౨౦॥

సర్వజ్ఞస్త్వం మమ చ హృదయం వేత్సి కారుణ్యమూర్తిః
క్లిష్టక్లేశప్రశమనపటుస్సర్వశక్తోఽసి నాథ! ।

త్వామేవాహం తదిహ శరణం యామి దీనాతిముగ్ధా
త్వత్స్వం శ్రీశ! ప్రభవతి భవాన్కర్తుమీశో యథేచ్ఛమ్ ॥ ౩౨౧॥

కలికల్మషదుర్జనౌఘమధ్యే
కథమేకా నివసామి నాథ! భీతా ।
పురుషోత్తమ! తే కరావలమ్బం
కృపయా దేహి సముద్ధరాబలాం మామ్ ॥ ౩౨౨॥

దుర్మానదృప్తహృదయాస్మి కురూపహేయా-
ప్యాత్మన్యనేకసుఖభావనయాతిఖిన్నా ।
కుబ్జాప్రదర్శితదయామనుచిన్త్య ధీరా
హృష్టా తథాపి వృషశైలవిభో! భవామి ॥ ౩౨౩॥

ఆత్మా గుణైర్వివిధగుమ్ఫనభోగ్యరూపా
మాలార్పితా భగవతే కరణాన్యమూని ।
కోటీరహారమణికుణ్డలనూపురాది-
దివ్యోజ్జ్వలాభరణకాని కృపాం విచిన్త్య ॥ ౩౨౪॥

గామ్భీర్యం హృదయగతం రుణద్ధి భావం
కారుణ్యం నయనయుగే విజృమ్భతే తే ।
స్తబ్ధాస్మి ప్రథమమవేక్ష్య తు ద్వితీయం
హృష్టాస్మి శ్రితజనరక్షణైకదీక్ష! ॥ ౩౨౫॥

స్వప్నే భవాన్నయనయోర్ధురి సఞ్చరన్ సన్
శుభ్రామ్బువాహశకలేషు విలీనదేహః ।
ధూమోపమో మలినకాన్తిరగోచరః కిం
కారుణ్యకార్యమిహ శైలవిభో! తవేదమ్ ॥ ౩౨౬॥

ప్రాలేయపుఞ్జపిహితాజ్గవదచ్ఛకాన్తిః
మన్దం సమీపముపగమ్య సుధాంశుబిమ్బాత్ ।
అన్తర్హితోఽసి మలినస్స్వపనే స్మితాస్యః
కారుణ్యకార్యమిహ శైలవిభో! తవేదమ్ ॥ ౩౨౭॥

త్వచ్చిన్తనాచలవిలోచనసమ్ముఖీనః
బాహూ ప్రసార్య పరిరమ్భమివాభికాఙ్క్షన్ ।
అన్తర్హితోఽసి సహసా స్వపనే ప్రలోభ్య

కారుణ్యకార్యమహిశైలవిభో! కిమేతత్? ॥ ౩౨౮॥

వృషశైలసానుషు ఘనోపమ స్థ్సితః
చపలాభనేత్రయుగసంజ్ఞయాహ్వయన్ ।
స్వపనే ద్రుమౌఘపిహితః ప్రలోభ్య మాం
గతవాన్ కిమేతదుచితం దయానిధేః? ॥ ౩౨౯॥

సజ్గ్రథ్యమానమపహృత్య హఠాత్ప్రసూన-
మాల్యం సమర్ప్య నిజకణ్ఠతలే స్మితాస్యః ।
పశ్చాన్మదీక్షణపిధానకృతోద్యమోఽభూః
స్వప్నే తిరోహితతనుః కరుణా కిమేషా? ॥ ౩౩౦॥

కాన్తో వ్యవస్యతి కిమిత్యనుపాలనాయ
ధ్యానైకమన్థరదృశం స్వపనే నిషణ్ణామ్ ।
ఏకాన్తనిశ్చలతనుం పరిరభ్య మాం ద్రాక్
అన్తర్హితోఽసి కిము తే కరుణాచ్యుతైషా ॥ ౩౩౧॥

వివాహసమయోచిత ప్రథితభూషణాభూషితాం
సఖీజనసమేధితప్రియవిలోకనాభాషణామ్ ।
త్రపానతముఖీమిమాం స్వపనకే విలోభ్య శ్రియా
ఖగేశగమనోఽగమః కిము కృపా తవేయం హరే! ॥ ౩౩౨॥

కరుణాకర ఇత్యశేషభక్తై-
ర్వినుతో మాం సుషమావిహీనదేహామ్ ।
పరివర్జితసర్వభోగభాగాం
భవదీయాం సముపేక్షసే హరే! కిమ్? ॥ ౩౩౩॥

అకిఞ్చనేయమితి మాం కిము వర్జయసి ప్రభో!
అనన్యగతికేత్యేవం ఊరీకురు కృపాకర! ॥ ౩౩౪॥

ప్రార్థితోఽపి భగవాన్ స న దృష్టః నాప్యభాషత న మామభియాతః ।
వారివాహముపకల్ప్య సుదూతం ప్రేషయామి యదసౌ గతిదక్షః ॥ ౩౩౫॥

హే జీమూత! క్షితిజవినుత! స్ఫీతకీర్తిస్త్వమేవ
క్లిష్టైర్జుష్టశ్శిశిరహృదయో జీవనస్పర్శనాత్మా ।
యత్తే జన్మ ప్రకృతిమధురం ప్రాణినః ప్రార్థయన్తే
తస్మాద్దూతో భవ మమ కృపానీరపూరాభివర్షీ ॥ ౩౩౬॥

కాన్త్యా తుల్యో దితిసుతరిపోరిన్దిరాతుల్యవిద్యు-
ల్లిప్తో విష్ణోః పదమనుసరస్యాశ్రితశ్రాన్తిశాన్త్యై ।
యత్త్వం స్థాతుం శిఖరిశిఖరం కాఙ్క్షసే సాదరం తద్
దూతో భూత్వా మమ హృదయజం తాపమున్మూలయాశు ॥ ౩౩౭॥

విద్యుద్దీప్రః ప్రచల గగనే మేఘ! గమ్భీరఘోషః
ప్రాచీం కాష్ఠాం గహనసుభగం భూతలం వీక్షమాణః ।
మధ్యేమార్గం కుటిలగతయో వీచిశుభ్రామ్బుపూరాః
కర్షన్త్యక్షి ప్రయతసరితో నిమ్నవేగోరురావాః ॥ ౩౩౮॥

గచ్ఛన్మన్దం వియతి మరుతా ప్రేర్యమాణో రసాత్మా
హర్షోడ్డీనైరనుసృతగతిస్స్నిగ్ధశశ్వాతకైస్త్వమ్ ।
ఉత్పిఞ్ఛాఢ్యైర్నటనపటుభిర్వీక్ష్యమాణో మయూరైః
పశ్యస్యారాద్గిరిమురుతరువ్యాప్తమత్యుచ్ఛ్రితాగ్రమ్ ॥ ౩౩౯॥

దూరాత్సోఽయం ధవలతుహినస్తోమసఞ్ఛాదితస్నుః
పత్త్రోర్ణాఙ్గో వ్రతతికుసుమైర్మాలభారీవ వృక్షైః ।
కేశాఢ్యో వా విశదనిపతన్నిర్ఝరస్ఫారహారః
క్ష్మాభృచ్ఛ్రీమాన్ సుభగతనుభృద్ దృశ్యతే ప్రోచ్చమౌలిః ॥ ౩౪౦॥

స్తోకం మన్దం నికటగమనః పశ్య సానుం విశాలం
తుష్టైః కీరైర్ద్విగుణితహరిద్వర్ణపర్ణాభిరామమ్ ।
కాసారైశ్చ స్ఫుటకమలినీకర్షణక్రీడనేభైః
కుఞ్జైర్నానాభుజగతతిభిర్దర్శనీయం తటిత్వన్! ॥ ౩౪౧॥

నానావర్ణప్లవగనివహైశ్చాల్యమానోచ్చశాఖైః
వృక్షైస్సూరిస్వకృతజనిభిస్సేవ్యమానం సుమౌఘైః ।
వల్మీకైశ్చ వ్రతతిపిహితైస్సర్పనిర్మోకజుష్టైః
వ్యాప్తం పశ్య ప్రశమితగతిస్సానుదేశం వృషాద్రేః ॥ ౩౪౨॥

కహ్వాన్మీనగ్రహణనిరతాన్ ధ్యానివన్నిశ్చలాఙ్గాన్
కాసారాన్తే కుటిలచరణాన్ పశ్య దీర్ఘాగ్రచఞ్చూన్ ।
క్రోడాన్ముస్తాఖననకలుషస్ఫీతఘోణాన్మహీధ్ర-
ప్రస్థే పశ్యన్ జలద! పురతో యాహి మన్దం విగర్జన్ ॥ ౩౪౩॥

వప్రక్రీడాకుతుకమహిషోద్ధూలితోదగ్రనాకూన్

భల్లూకౌఘప్రకటితగుహానచ్ఛతాహేయభాగాన్ ।
దీర్ఘస్థూలైరజగరగణైః కృష్యమాణాగ్రసత్వాన్
భోగీన్ద్రాద్రేర్జలద! పురతో యాహి పశ్యన్ ప్రదేశాన్ ॥ ३४४॥

తార్క్ష్యాహీశప్రముఖదురితధ్వంసిపుణ్యాచ్ఛతీర్థాన్
ప్రాలేయాభప్రతిభృగుతటస్రావినీరప్రవాహాన్ ।
నానావృక్షప్రచురఫలభుక్పక్షిరావాభిరామాన్
భోగీన్ద్రాద్రేర్జలద! పురతో యాహి పశ్యన్ ప్రదేశాన్ ॥ ३४५॥

వైకుణ్ఠప్రాప్త్యభిముఖసమారోహనిశ్రేణితుల్యా
సోపానాలిర్నయనయుగలం చేతనానాం ధినోతి ।
యా శేషస్య ప్రతతజఠరస్థానరేఖాలికల్పా
ద్రష్టవ్యా శ్రీజలద! భవతాప్యద్భుతా దూరతో హి ॥ ३४६॥

ఏవం పశ్యన్ దివి శిఖరిణః షడ్వ్యతీత్యాథ మన్దం
దివ్యం గోత్రం జలద! వినయాత్ సప్తమం యాహి భక్త్యా ।
కిం వా బ్రూయాం నిరవధిమహావైభవం తత్ర విష్ణోః
గత్వా పశ్యన్సఫలయ దృశౌ సావధానం క్రమేణ ॥ ३४७॥

యాతాయాతప్రసృతజనతాదుష్ప్రవేశాగ్రభాగం (మార్గం)
నానావస్తుప్రచురవిపణిధ్వాననిర్భిణ్ణకర్ణమ్ ।
సద్యః క్షౌరప్రకటజనతాస్నిగ్ధనిర్లోమముణ్డం
శేషాద్రేర్దృక్పథమవిషయం పశ్య బాహ్యం ప్రదేశమ్ ॥ ३४८॥

అగ్రే స్తోకం వ్రజసి యది తే దృక్పథప్రాప్యశృఙ్గం
తాలోత్తుఙ్గం వివిధవిలసత్పుత్రికాచిత్రితాఙ్గమ్ ।
సౌవర్ణాఞ్చత్కలశశిఖరం గోపురం దృశ్యతేఽణ్ణా
పేయం దృష్ట్వా సుఘటితకరో మోదసే విస్మితస్త్వమ్ ॥ ३४९॥

శ్వభ్రే దివ్యం లసతి వితతం మన్దిరం సున్దరాఙ్గం
నిత్యం నానాజనపదజనైః పూర్యతే యత్తు భక్తైః ।
భక్తానీతైర్ద్రవిణకనకైః వస్త్రరత్నైశ్చ యస్మిన్
కోశో భక్త్యా జలద! భవతా దర్శనీయం తదారాత్ ॥ ३५०॥

తార్క్ష్యస్తమ్భం కనకపిహితం తాలతుఙ్గం పురస్తాత్
కర్పూరౌఘజ్వలనమలినస్ఫీతపాషాణపీఠమ్ ।

పశ్యన్నగ్రే విరచితనతిర్దక్షిణేనాథ గచ్ఛన్
మాల్యాగారం ఘుసృణదృషదం వీక్ష్య మన్దం ప్రయాహి ॥ ౩౫౧॥

వామే పార్శ్వే కనకరుచిరాచిత్రితాఙ్గే విమానే
దీప్రాభం త్వం రవికిరణతః పశ్య తం వేఙ్కటేశమ్ ।
స్థిత్వా స్తోకం యతిపతివరం జ్ఞానముద్రాభిరామం
తం సాష్టాఙ్గప్రణతి వినయాత్పశ్య తత్తీర్థపాయీ ॥ ౩౫౨॥

ఘణ్టాఘోషః ప్రసరతి యదా భోజ్యపీఠస్థితం తం
జానీహి త్వం జలధర! తదాభ్యన్తరం తస్య మా గాః ।
యావద్ ఘణ్టానినద విరతిస్తావదేకత్ర భక్త్యా
ద్వారస్థానామనుమతిమహం పాలయంస్తిష్ఠ దూరే ॥ ౩౫౩॥

భక్తౌఘానామహమహమికాసమ్భ్రమామర్దభాక్త్వం
మా భూః కఞ్చిద్భగవదుపసాన్నిధ్యకైఙ్కర్యభాజమ్ ।
ఆశ్రిత్యారాత్ప్రవిశ న తథా చేత్సదా భక్తసఙ్ఘైః
యుక్తశ్శ్రీమాన్ లసతి న రహో వక్తుమేవావకాశః ॥ ౩౫౪॥

బాహ్యే ద్వారే జయవిజయయోః దర్శనం ప్రాప్య పూర్వం
తత్రత్యస్సన్ వృషగిరిపతిం పశ్య పశ్చాదుదగ్రమ్ ।
దీపజ్వాలాకబలితతమోగర్భగేహే స్థితో యః
శ్రీమానూష్మప్రసరణకనద్దివ్యదేహో యథేన్దుః ॥ ౩౫౫॥

అన్తర్యాతో వినయవినతో దేహలీం గర్భధామ్నః
ప్రాప్య శ్రీమన్ వృషగిరిపతేర్వీక్ష్య మన్దస్మితాస్యమ్ ।
ముగ్ధో మా భూస్స్మరణవికలస్స్తబ్ధగాత్రో యతస్త్వం
మద్వార్తాం తచ్ఛ్రవణపథగాం ప్రేషితః కర్తుమేవ ॥ ౩౫౬॥

కారుణ్యైకప్రవణహృదయో యద్యపి శ్రీనివాసః
విస్రమ్భార్హో న భవతి తథాప్యత్ర యద్వఞ్చకస్సః ।
సౌన్దర్యేణ శ్రితజనమనస్సమ్ప్రతార్య స్వకార్యం
కర్తుం శక్తో బలిమివ పురా వామనో వామమూర్తిః ॥ ౩౫౭॥

వక్షఃపీఠీనిలయకమలావీక్షణైకాభికాఙ్క్షీ
తిష్ఠామ్యేకో గిరితటగతో హన్త! తేఽత్రాపి భక్తాః ।
ఆయాన్తీతి స్మితవదనభాక్ నిశ్చలాత్మా స్థితః కిం

పృచ్ఛేచ్ఛైవం తం స తు కిమథవా మౌనముద్రాం లభేత ॥ ౩౫౮॥

ఏకాకీ న క్షణమపి రహస్యాస్థితః శ్రాన్తిశాన్త్యై
భక్తౌఘానాం శ్రమపరిహృతౌ దత్తదృష్టిస్థితస్సః ।
తన్మధ్యే త్వం కథమపి చిరం పాలయన్ కాలమీషత్
లబ్ధ్వా బ్రూహి ప్రథమమమితప్రార్థనాసమ్ముఖీనమ్ ॥ ౩౫౯॥

హే! నాథ! త్వాం నిరవధిగుణం నిత్యకారుణ్యమూర్తిం
మత్వా ముగ్ధా శ్రుతిశుభగిరా ప్రోక్తయా పణ్డితైస్తైః ।
త్యక్తాహారా వ్రతనియమతః క్లేశయన్తీ శరీరం
నిర్నిద్రైకా త్వదుపగమనే వర్తతే దత్తదృష్టిః ॥ ౩౬౦॥

శ్రుత్వా వృత్తం భవతి కుతుకీ శ్రోతుకామః పునస్తత్
యస్మాత్సోఽయం నిరవధిదయశ్చార్తవృత్తాన్తతాన్తః ।
తస్మిన్ కాలే మమ తు విషయం శ్రావయ శ్రోత్రభవ్యం
ప్రాప్తం కాలం విఫలయ కదాప్యన్యవృత్తేన మైవ ॥ ౩౬౧॥

సన్తప్తానాం శ్రమహరణవిత్ప్రాణినాం జీవనాత్మా
సృష్టశ్చాహం సమభవమహం యత్ప్రసన్నామ్మయోఽస్మి ।
త్వద్భక్తాయాస్తవ పదకృతే సన్తతం చిన్తయన్త్యాః
దూతోఽస్మీతి స్వకపరిచయం త్వం సమావేదయాదౌ ॥ ౩౬౨॥

ఆశాపాశగ్రథితహృదయా ప్రాకృతం వస్తు భోగ్యం
మన్వానేచ్ఛావిషయవిచయే బద్ధదీక్షా మృగాక్షీ! ।
మన్దమ్మన్దం విషయవిదుషాం తత్త్వవాణీం నిశమ్య
ప్రత్యాదిష్టప్రబలవిషయా దీనదీనాస్తి కాపి ॥ ౩౬౩॥

ఆదావేవం జలద! వినయాత్ స్తోకమావేదయ ప్రాక్
పశ్చాత్తత్తత్సమయవదనం కీదృశం బ్రూహి వీక్ష్య ।
సాకల్యేన ప్రయతనపరస్తత్పురో మద్దశాం త్వం
శ్రీమాన్ హర్షాచ్ఛ్రవణకుతుకీ స్యాద్యథా తేఽపి వాణ్యాః ॥ ౩౬౪॥

గచ్ఛత్యేషా తవ భజనకాన్వేషణాసక్తచిత్తా
భక్తానామప్యుపవిశతి సా మధ్యమేత్యాశ్రునేత్రీ! ।
తాలాసక్తస్వకరయుగలీ గాయతి ధ్యానమన్దం
హే! శ్రీశేతి ప్రలపతి సదా పాహి తాం తత్కృపాలో ॥ ౩౬౫॥

మాత్రహూతా పిహితవదనా బాష్పపూరావిలాక్షీ
మూకైవైకా నిజగృహకగా హస్తవిన్యస్తగణ్డా ।
ధ్యానస్తబ్ధా పరిహృతనిజస్నానపానాదికార్యా
హే! కృష్ణేతి క్షణరచితనిశ్వాసనువ్యక్తచిన్తా ॥ ३६६॥

ఉన్మత్తేవ ప్రహసతి కదాప్యశ్రుదిగ్ధాచ్ఛగణ్డా
నాకే దృష్టిం క్షిపతి వితతే నిర్నిమేషే మృగాక్షీ! ।
ఆహూయారాత్పథిపథి భవన్నామ భిక్షామటన్తం
వ్యాహృత్యోచ్చైః కమపి భవతో రూపమాపృచ్ఛతీయమ్ ॥ ३६७॥

ఇన్దుజ్యోత్స్నాముపవనగతాం వృక్షగుల్మాశిదృశ్యాం
దర్శన్దర్శం స్మృతిపథసమాయాతయుష్మత్ప్రభావా ।
త్వత్సాన్నిధ్యం శ్రమపరిహరం కాఙ్క్షతే దిక్షు చక్షుః
ప్రక్షిప్య క్వేత్యవనతముఖీ రోదితి ప్రాప్తమౌనా ॥ ३६८॥

ఆవిర్భూతే తుహినకిరణే త్వన్ముఖం సా స్మరన్తీ
సమ్ప్రాప్తోఽయం గగనతటతో మత్సకాశం మురారిః ।
ఇత్యేవం ద్రాక్ ప్రకటితమనస్సమ్భ్రమా త్వామదృష్ట్వా
తాన్తస్వాన్తా ప్రలపతి కరే స్వం కపోలం నిధాయ ॥ ३६९॥

ఆయాతాంస్త్వత్పదసరసిజన్యస్తచిత్తాన్ ద్విజాగ్ర్యాన్
ఆరాధ్య ప్రాగథ తవ గుణాన్ శృణ్వతీ తన్ముఖేభ్యః ।
రోమాశ్లిష్టా రచితమననా పృచ్ఛతి ప్రాఞ్జలిస్తాన్
లభ్యేతాయం కథమితి ముహుర్దైన్యతస్సా మృగాక్షీ ॥ ३७०॥

సౌరభ్యాఢ్యా గ్రథితకుసుమస్రగ్భవద్దర్శనార్థం
విన్యస్తా సా సుతనుతనువద్ గ్లానిమేత్యాస్తవర్ణా ।
స్వీకృత్యైనాం సఫలయ హరే! తాం స్వకీయాం పురా త్వం
మాలాకారం రిపుపరవశం ప్రాప్య ఖల్వన్వగృహ్ణః ॥ ३७१॥

నిర్నిద్రత్వాత్క్షిపతి యుగవద్యామినీం కామినీ సా
వైవర్ణ్యేన గ్లపితసుషమా తాన్తదృక్తారకా చ ।
త్యక్తాభూషా గలితవలయా కార్శ్యతః క్షీణవాణీ
త్వన్నామ్నైవ శ్వసితి నితరాం ధ్యానమన్దాశ్రునేత్రీ ॥ ३७२॥

త్వద్వక్త్రాభం కమలమమలే ధారయన్తీ కపోలే

సమ్మీల్యాక్షి ప్రసృతసలిలాపాఙ్గకోణప్రణాలీ ।
స్మారం స్మారం స్మరపరవశా భావనాలబ్ధసఙ్గా
రోమాశ్లిష్టా వినమితముఖీ మేతి మేతి బ్రవీతి ॥ ౩౭౩॥

వీణామఙ్కే మృదులసుభగే శాయయిత్వా మనోజ్ఞాం
అఙ్గుల్యగ్రప్రచలితగుణాం వీణయన్తీ భవన్తమ్ ।
ధ్యానశ్రాన్తా శిథిలితభుజా బాష్పపూర్ణాయతాక్షీ
హే! శ్రీశేతి ప్రతిదిశమసౌ నిశ్వసిత్యక్షి కృత్వా ॥ ౩౭౪॥

యత్ర క్వాపి ప్రవితతగిరిం వీక్ష్య సోఽస్త్యత్ర చక్రీ-
త్యేవం ధావత్యనిభృతమియం బన్ధురుద్ధాపి ముగ్ధా ।
ధావన్ధావం మృగయతి గుహాకుఞ్జపుఞ్జాదిషు త్వాం
అప్రాప్యాథ శ్రమశిథిలదృక్ శ్రీనివాసేతి రౌతి ॥ ౩౭౫॥

చన్ద్రజ్యోత్స్నాం రవికిరణజం సాతపం మన్యమానా
సన్తాపస్య ప్రశమనకృతే పఙ్కజం యాచమానా ।
త్వత్పాదాభం హృది నయనయోః కారయన్తీ నిమీల-
న్నేత్రామ్భోజా శ్వసితి ధరణౌ పాతితాత్మప్రవేష్టా ॥ ౩౭౬॥

సర్వస్వామీ త్వమసి ఖలు తత్సర్వమధ్యప్రవిష్టా
కిం వా నాస్మి ప్రహిణు కరుణాం మయ్యపి శ్రీనివాస! ।
నో చేదేవం జగతి భగవాన్ పక్షపాతీతి నిన్దా
శ్రోతవ్యా స్యాదహహ! న సహే తాదృశీం దుర్దశాం తే ॥ ౩౭౭॥

నిత్యా ముక్తా ఇవ తవ ధరాచేతనాస్సన్తి శేషాః
ఆగఃపూర్ణా అపి సుదయితానిర్విశేషాస్త్వదీయాః ।
సత్యేవం త్వం గణయసి న మాం వత్సలోఽపి త్వదీయాం
దోషాధ్యేయం త్వితి న దయసే కిం దయా సా క్వ యాతా ॥ ౩౭౮॥

ఏకా నాహం తవ పదయుగే న్యస్తభారాస్మి లోకే
బ్రహ్మేన్ద్రాదిత్రిదివవిబుధా దర్శనాకాఙ్క్షయా తే ।
స్వాతన్త్ర్యేణ త్వమిహ కరుణాం యత్ర కుత్రాపి తన్వన్
క్రీడస్యమ్భోరుహనయన! తే వఞ్చనాం వేత్తి కో వా ॥ ౩౭౯॥

సౌన్దర్యన్తే క్వ ను నిరుపమం వామనత్వం క్వ వా తత్?
సత్యప్యేవం భవదుపయమే లబ్ధసమ్పూర్ణతర్షా ।

సఞ్చిన్త్యాథ ప్రగుణనియమం బ్రహ్మచర్యం నిరన్తం
వన్యాం జ్యోత్స్నామివ తవ రుచిం మన్యమానాస్మి దీనా ॥ ౩౮౦॥

సర్వైః ప్రోక్తం స దితిజరిపుర్యోగినామప్యగమ్యః
తన్మా యత్నం కలయ సుభగే! కిం ముధా క్లిశ్యసీతి ।
రుద్ధాప్యేవం తవ తు కరుణాం చిన్తయిత్వా మురారే!
త్వత్సేవాయాం నిహితహృదయా సన్తతం చిన్తయామి ॥ ౩౮౧॥

జానామ్యాదిం తవ తు న తథైవాన్తమప్యమ్బుజాక్ష!
శ్రీమాన్నిత్యం తరుణ ఇతి చ ప్రాహురామ్నాయినస్త్వామ్ ।
సత్యప్యేవం శ్రితజనకృతే లబ్ధజన్మాసి లోకే
కాఙ్క్షే తస్మాచ్ఛ్రియణసులభం వల్లభం త్వాం ముకున్ద ॥ ౩౮౨॥

కాలిన్దీం తాం నిజతనురుచా వర్ధితానీలవర్ణాం
తన్వన్ గోపీగణపరివృతస్తోయకేలిం వ్యతానీః ।
నాహం కిం వా వ్రజయువతివద్వల్లభా తే మురారే
తస్మిన్ కాలే న హి సమభవం కాపి గోపీ వ్రజేఽహమ్ ॥ ౩౮౩॥

దృష్ట్వేవ త్వాం ప్రతిదిశమసావక్షివిక్షేపహృష్టా
క్వాప్యన్తర్ధిం గత ఇతి తతో రోదనక్లిన్ననేత్రీ ।
క్వాసి శ్రీశేత్యసకృదబలా మార్గణాసక్తచిత్తా
త్వామప్రాప్య గ్లపితహృదయా మూర్ఛితా సా కదాపి ॥ ౩౮౪॥

ప్రాపయ్యైనాం మనుజతనుమప్యాత్మనో జ్ఞానదాయీ
సద్వంశశ్రీప్రవితరణతస్సద్వచః శ్రావయన్ యః ।
చక్రే సాహ్యం తమహిశిఖరిస్వామినం శ్రీశమేనం
త్యక్త్వా నాన్యం ప్రకృతివశగం క్వాపి మర్త్యం భజామి ॥ ౩౮౫॥

సంవర్తే స్వే జఠరకుహరే ప్రాణినః పాలయన్ యః
బాలో భూత్వా తతవటదలే వారిపూరే శయానః ।
తేషాం సృష్టిం తదను విదధత్ క్రీడనార్థం రరాజ
త్యక్త్వా తం శ్రీవృషగిరిపతిం మర్త్యమన్యం న సేవే ॥ ౩౮౬॥

సీతామేకాం నిజసుదయితాం రాఘవో మన్యమానో
నారీమన్యాం న ఖలు మనసాప్యేకదాప్యస్మరద్యః ।
తాదృజ్ నిష్ఠానిరతమమరస్తూయమానాఙ్ఘ్రిపద్మం

త్యక్త్వా తం శ్రీవృషగిరిపతిం మర్త్యమన్యం న సేవే ॥ ౩౮౭॥

సాక్షాత్కర్తుం కథమపి హృదా శక్యతే నిర్మలేన
త్వఙ్ నేత్రేణ ప్రథితవిభవో నైవ సన్దృశ్యతే యః ।
అర్చారూపప్రకటితతనుం సర్వదృశ్యం కృపాలుం
త్యక్త్వా తం శ్రీవృషగిరిపతిం మర్త్యమన్యం న సేవే ॥ ౩౮౮॥

న్యస్తం ద్వారే పదశుచికృతే శోధితం పూర్ణకుమ్భం
మన్వానో యో వినిహితమిదం మహ్యమిత్యమ్బుజాక్షః ।
అఙ్గీచక్రే పరమకరుణాపూరితాత్మా రిపావ-
ప్యేవం త్యక్త్వా తమిహ కమహం మర్త్యమన్యం భజామి ॥ ౩౮౯॥

శైవే చాపే భరణదలితే జానకీమాలభారీ
తత్పాణ్యబ్జే నిజకరవరగ్రాహిణి ప్రీయమాణః ।
శ్రీశ! త్వం యః ప్రియవరగుణో దర్శయన్మానుషోఽపి
త్యక్త్వా తం శ్రీవృషగిరిపతిం మర్త్యమన్యం న సేవే ॥ ౩౯౦॥

క్షీబక్షాత్రప్రశమనరతస్ఫీతచఞ్చత్కుఠారం
క్రూరాకారద్విగుణితధరాపాలకస్వాన్తకమ్పమ్ ।
సీతావీక్షాద్విగుణితబలో భార్గవం భగ్నశక్తిం
యశ్చక్రే శ్రీవృషగిరిపతిం తం వినా కం భజామి ॥ ౩౯౧॥

గ్రాహగ్రస్తం గజపరిబృఢం త్రాతుకామః క్షణాద్యః
తార్క్ష్యారూఢః పరమపదతో వేగవాంశ్చక్రధారీ ।
హత్వా నక్రం గజకరసుమాదానతోఽమోదయత్తం
త్యక్త్వా తం శ్రీవృషగిరిపతిం మర్త్యమన్యం న సేవే ॥ ౩౯౨॥

నానాకాఙ్క్షాశశధరకలావర్ధితాఘోర్మిపఙ్క్తేః
స్వాన్తామ్భోధేః ప్రశమనపటుర్బాడవో యత్కృపా మే ।
దీనానాథా పరమపురుషం భక్తరక్షాత్తదీక్షం
త్యక్త్వా తం శ్రీవృషగిరిపతిం మర్త్యమన్యం న సేవే ॥ ౩౯౩॥

వేదాన్తేషు ప్రథితవిభవా విశ్రుతాస్సద్గుణా యే
తే సర్వేఽపి శ్రవణసుభగాః కీర్తనీయాశ్చ భక్తైః ।
సత్యప్యేవం మయి తు కరుణా యస్య సాఫల్యర్తితశ్రీః ।
త్యక్త్వా తం శ్రీవృషగిరిపతిం మర్త్యమన్యం న సేవే ॥ ౩౯౪॥

మాత్రా నిషిద్ధమతిరప్యనిశం త్వదీయ-
దివ్యాభిరామగుణసంస్మరణైకచిత్తా ।
త్వన్నామకీర్తనపరా త్వదధీనదేహా
మాత్రే నివేదితవతీ నిజభావమేవమ్ ॥ ౩౯౫॥

ఏవం నివేదయ కనత్కమనీయవిద్యు-
త్కాన్తామ్బుభృద్ భగవతే భుజగాద్రినేత్రే ।
సోఽపి స్మితప్రకటితాత్మహృదాశయస్త్వాం
సమ్ప్రేషయిష్యతి పునశ్చ నివర్తనాయ ॥ ౩౯౬॥

మా తిష్ఠ తద్గుణవిభావనయా నభోగ్రే
తత్రాపి తత్పరమకారుణికత్వసక్తః ।
జీమూత! తన్మధురవిగ్రహకాన్తికృష్టో
నిష్ఠస్స్వకర్మణి రయాదుపయాహి మాం త్వమ్ ॥ ౩౯౭॥

యావత్త్వదాగమనమత్ర తదీయదివ్య-
కారుణ్యనీరధిపరిప్లవమానదేహా ।
తావచ్చ తద్గుణరసాయనపానధన్యా
జీవామి జీవనద! తత్పదచిన్తనేన ॥ ౩౯౮॥

మా విస్మర ప్రతినివర్తనసమ్భ్రమేణ
తత్పాదపద్మతులసీం సముపాహర త్వమ్ ।
ఆశ్వాసయత్యుపగతాభ్ర! సఖీవ యా మాం
సౌరభ్యమాత్రవినివారితసర్వతాపా ॥ ౩౯౯॥

గచ్ఛ జీమూత! భద్రం తే
ధన్యో ద్రక్ష్యసి మత్ప్రియమ్ ।
సుఖస్పర్శానుకూలాశ్చ
సన్తు తే పథి మారుతాః ॥ ౪౦౦॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
చతుర్థశతకమ్ సమ్పూర్ణమ్ ।

౫. పఞ్చమశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।

శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమద్వేదాన్తదేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే పఞ్చమశతకమ్ ।

మత్స్యాదిరూపమపి సహ్యామిహాచ్యుతస్య
మాతర్దయే! మనుజతాం న కదాపి దద్యాః ।
యస్మాదనన్తశుభదివ్యగుణాకరోఽపి
క్లేశానుభూతిలఘుతామభజన్నరత్వే ॥ ౪౦౧॥

కిం వా సుఖం భగవతోఽపి నరత్వభాజః
కర్మాభిలేపవిముఖస్య గుణాకరస్య ।
మాతర్దయే! కిముచితం తదపేక్షణం తే
హన్తాథవా తనుభృదార్తిహరార్థమేవమ్ ॥ ౪౦౨॥

శక్రాయ రాజ్యపరిదాపనబద్ధదీక్షా
సర్వేశ్వరం పటువటుం పరికల్ప్య కుబ్జం! ।
ఘోరే తపస్యపి రతం విపినే వ్యతానీః
మాతర్దయే కిముచితం తదిదం శ్రితార్థమ్ ॥ ౪౦౩॥

దైత్యాభియాతిమపి భక్తవశం ముకున్దం
యాఞ్చాప్రసారితకరం వ్యతనోరజస్రం! ।
భక్తాగ్రగణ్యబలిదేహలిపాలకం తం
మాతర్దయే! కిముచితం తదిదం శ్రితార్థమ్ ॥ ౪౦౪॥

హస్తే విధాయ పరశుం భువనభ్రమేణ
త్రిస్సప్తకృత్వ ఇహ రుట్ క్షుభితాస్రవేగం! ।
క్షీబక్షితీశపరికృన్తనలబ్ధశాన్తిం
మాతర్దయే! కృతవతీ కిమిదన్తు యుక్తమ్ ॥ ౪౦౫॥

నిత్యానపాయికమలాపతిమమ్బుజాక్షం
సూర్యాన్వవాయభవపఙ్క్తిరథాత్మజాతం! ।
మాతర్దయే! భువి విధాయ బుధావనార్థం
క్లేశాకరం తమకరోః కిమిదన్తు యుక్తమ్ ॥ ౪౦౬॥

రాజీవలోచనమముం మునికౌశికస్య
యాగాభిరక్షణకృతే వినియోజ్య బాల్యే ।

కాన్తారచఙ్క్రమణపీడితపాదపద్మం
మాతర్దయే! సమతనోః కిమిదం శ్రితార్థమ్ ॥ ౪౦౭॥

జారేన్ద్రసఙ్గ కుపితప్రియగౌతమాత్త-
శాపప్రభావధృతవన్యశిలాస్వరూపామ్ ।
రామాఙ్ఘ్రిపూతతనుమాతనుషే స్మ యోషాం
మాతర్దయే! త్వమసి సర్వజనాభివన్ద్యా ॥ ౪౦౮॥

లోకత్రయైకగురుమప్యటవీకుటీరం
శిష్యం మునేస్తముపకల్ప్య తదార్జితాస్త్రం! ।
భావ్యాజికర్మపరినిష్ఠితమాతనోస్తత్
మాతర్దయే! త్వమసి సర్వజనాభివన్ద్యా ॥ ౪౦౯॥

నిత్యానపాయిదయితాకరపీడనేఽపి
శౌర్యాభివీక్షణమపేక్షితమత్ర హన్త! ।
మాతర్దయే! భువి జగత్త్రయమఙ్గళాయ
సీతారఘూద్వహవివాహమకల్పయో హి ॥ ౪౧౦॥

భక్తావనైకనిరతా రఘువీరపట్ట
బన్ధేఽపి నానుమతిదాసి విచిత్రమేతత్! ।
తస్యాన్తరాయముపకల్ప్య వనాయ రామం
తం ప్రాహిణోర్నను దయే! కిమిదం శ్రితార్థమ్ ॥ ౪౧౧॥

లోకవ్యథాశమనకారణమాత్మతుల్యాం
సీతాం విచిన్త్య వనవాసకృతే ప్రచోద్య ।
తామప్యహో! కుసుమకోమలభవ్యగాత్రీం
త్వం ప్రాహిణోర్నను దయే! కిమిదం శ్రితార్థమ్ ॥ ౪౧౨॥

శ్రీరామసద్గుణనిబద్ధమివానుకృష్టం
నిష్ఠం గురూపసదనే నను లక్ష్మణం చ ।
భావీన్ద్రజిద్వధకృదిత్యహినో హి సాకం
మాతర్దయే! త్వమసి సంస్మరణీయకీర్తిః ॥ ౪౧౩॥

త్వం సర్వథా భువనరక్షణతత్పరా తం
సర్వేశ్వరం సపరివారమరాతినాశే ।
సంయోజయస్యనవలోకితతత్పరత్వా

మాతర్దయే! కిముచితం తదిదం భవత్యాః ॥ ౪౧౪॥

పీతామ్బరం కఠినవల్కలధారిణం తం
దివ్యాశ్మదీప్రమకుటఞ్చ జటాకిరీటమ్ ।
పఞ్చాయుధం పిటకదీర్ఘఖనిత్రపాణిం
ద్రష్టుం కథం నను దయే! త్వమసి ప్రగల్భా ॥ ౪౧౫॥

తాం జానకీమపి వనాభిముఖీమసూర్యం-
పశ్యాం సమస్తజనలోచనపీయమానామ్ ।
చణ్డాతపశ్లథశిరీషసుమాభకాన్తిం
మాతర్దయే! కృతవతీ కిమిదం శ్రితార్థమ్ ॥ ౪౧౬॥

ఆత్మానుయాయిజనబృన్దమమన్దభక్తి-
భారం ప్రతార్య నిశి విష్ణుపదీతటీస్థే ।
తుఙ్గేఙ్గుదీతరుతలే సుగుహాభివీక్ష్యం
సీతాపతిం సమతనోః కరుణే! కిమేతత్ ॥ ౪౧౭॥

భోగీన్ద్రభోగశయనీయశయాలుమేనం
లక్ష్మ్యా కథం నను దయే! విపినే నిశీథే ।
బాహూపధానమురుకణ్టకపర్ణతల్పే
సుప్తం తమీక్షితుమపేక్షితవత్యహో! ధిక్ ॥ ౪౧౮॥

స్యాదేతదమ్బ! తనుభృజ్జననీం ప్రతీక్ష్యాం
వాత్సల్యపూర్ణహృదయాం పతిదేవతాం తామ్ ।
సీతామహో! క్షితితలే విపినే శయానాం
ద్రష్టుం కథం నను దయే! త్వమభూస్సమర్థా ॥ ౪౧౯॥

సంసారసిన్ధుపరితారణదక్షమేనం
గఙ్గాన్తు భఙ్గురతరఙ్గసుమఙ్గలాఙ్గీమ్ ।
రామం గుహేన బత! తారయసి స్మ మాతః!
ద్రోణ్యా దయే! తవ హి దాక్ష్యమచిన్త్యవృత్తమ్ ॥ ౪౨౦॥

వైకుణ్ఠధామ్ని కృతనిత్యశుభంయువాసం
యోగీన్ద్రశుద్ధహృదయామ్బుజభవ్యపీఠమ్ ।
సౌమిత్రిణా విరచితే వనపర్ణగేహే
తం వాసయస్యయి దయే! స్మ కిమేతదమ్బ ॥ ౪౨౧॥

ధర్మాత్మకం త్రిభువనైకగురుం ప్రమీత-
తాతార్థమత్ర విహితార్తినివాపకృత్యమ్ ।
స్రోతస్వినీస్నపనశుద్ధమజస్రశుద్ధం
మాతర్దయే! కృతవతీ స్వవశం ముకున్దమ్ ॥ ౪౨౨॥

భక్తాయ ముక్తవరరాజ్యభరాయ దైన్య-
సమ్ప్రార్థితాగ్రజపురాభినివర్తనాయ ।
పాదూకిరీటముపదాపితవత్యమోఘం
మాతర్దయేఽసి భరతాయ జనావనార్థమ్ ॥ ౪౨౩॥

సీతాకుచారచితచఞ్చుకరాలచేష్టం
భీత్యా హతం త్రిభువనభ్రమణాతిఖిన్నమ్ ।
మాతర్దయే! రఘుపతేః ప్రథితాస్త్రతోఽపి
కాకాసురం బత! రరక్షిథ కిం బ్రవీమి ॥ ౪౨౪॥

సౌమిత్రిసేవితపదం జనకాత్మజాత-
మోదం వసన్తమపి మఞ్జులచిత్రకూటే ।
భావ్యర్థకణ్టకతయా పరిచిన్త్య రామం
తం ప్రాహిణోర్న్ను దయే! విపినం కిమేతత్ ॥ ౪౨౫॥

మత్తేభచఙ్క్రమణమమ్బురుహాయతాక్షం
నీలామ్బుదాభమురగాధిపభోగబాహుమ్ ।
రామం కిరాతగణలోచనగోచరం తం
కిం వైతదమ్బ! కరుణే! కృతవత్యహేతు ॥ ౪౨౬॥

నానాతరూలపలతాసరసీస్రవన్తీ-
తుఙ్గాద్రిమఞ్జులపతత్రిమనోహరం తమ్ ।
వ్యాఘ్రాదిఘోరతరసత్త్వభయానకఞ్చ
ప్రావేశయో హి కరుణే! వనమాశ్రితార్థమ్ ॥ ౪౨౭॥

సీతాం విరాధకరపఞ్జరవేపమానాం
సమ్మోచ్య ఖడ్గవినిపాతితబాహుమూలమ్ ।
తం కోణపం రఘువరేణ నిపాత్య గర్తే
మాతర్దయే! మునిజనానవనావరక్షః ॥ ౪౨౮॥

శ్రీరామదర్శనమనుప్రతిపాలయన్తం

దీప్రం దయే! సుతపసం శరభఙ్గమమ్బ! ।
వైశ్వానరాహుతతనుం సమనీనయో హి
దివ్యం పదం రఘుపతీక్షణధన్యధన్యమ్ ॥ ౪౨౯॥

వాచంయమైస్సముపదర్శితపర్ణశాలాః
పశ్యన్తమమ్బుజదృశం సహ సీతయా తమ్ ।
కాన్తారవర్త్మని సుతీక్ష్ణతపోధనాయ
ప్రాదర్శయస్సుపతసాం ఫలరూపమమ్బ ॥ ౪౩౦॥

పశ్యాత్ర రామ! పిశితాశనభక్షితానాం
కీర్ణాఙ్గకీకసగణం భువి తాపసానామ్ ।
ఇత్యార్తతాపసగిరం నను శృణ్వతోఽస్య
మాతర్దయే! నయనయోరుదపాదయోఽశ్రు ॥ ౪౩౧॥

నిష్కారణం విపినగాన్ పిశితాశనాంస్తాన్
మా పీడయేతి జనకాత్మజయా ధనుష్మాన్ ।
సంస్మారితో రఘువరోఽపి స ధర్మవేత్తా
సీతాత్మికా ఖలు జగజ్జననీ దయే! త్వమ్ ॥ ౪౩౨॥

తస్మాదగస్త్యమునిపుఙ్గవపర్ణశాలాం
కేకావలైణగణమఞ్జుతరూలపాఢ్యామ్ ।
తన్మానసాభిలషితార్థసుపూరణార్థం
ప్రావేశయో హి కరుణే! రఘుపుఙ్గవం తమ్ ॥ ౪౩౩॥

ఆతిథ్యమాశ్రమపదే మునినా కృతం తత్
స్వీకార్యకార్యకరణే కరుణే ప్రగల్భా ।
సౌమిత్రిణా దయితయా సహ రామమేనం
సన్తోష్య తచ్చిరతృషం సమపూరయో హి ॥ ౪౩౪॥

అభ్యర్చితో మునివరేణ తదాజ్ఞయైవ
కారుణ్యకార్యకరణాయ తపోధనేషు ।
సీతాపతిర్నిజసహోదరనిర్మితే శ్రీ-
రమ్యోటజే న్యవసదాయతపఞ్చవట్యామ్ ॥ ౪౩౫॥

సౌమిత్రిణోక్తనిజమధ్యమమాతృదోష-
మాకర్ణ్య కర్ణపరుషం తదపోహనాయ ।

రామేణ సాధు తదనల్పగుణప్రశంసాం
తత్సాన్వవర్తిని దయే! త్వమకారయో హి ॥ ४३६॥

కల్యే హిమాతిశిశిరే సరయూప్రవాహే
మజ్జన్తమాత్మకృతమత్స్మరణం కృశాఙ్గమ్ ।
చీరామ్బరం ధృతజటం భరతం విచిన్త్య
విద్రావితో రఘుపతిః కరుణే! త్వయా హి ॥ ४३८॥

జ్ఞాత్వాపి రామ! పిశితాశనఘోరచిత్తం
కామాభితప్తసృతశూర్పణఖాస్రపాయై ।
ఉక్త్వా స్వవృత్తమఖిలం పరిహాస్యచుఞ్చుః
తాం నాకరోః కరుణయా హి గతాసుమేనామ్ ॥ ४३९॥

ఏకాకినా బత! హతాః ఖరదూషణాద్యాః
రక్షోగణా రణశిరస్యతిదారుణా హి ।
హే రామ! తాపసగణే నిహితా కృపేదృక్-
కార్యే ప్రవర్తయతి నాథమముం భవన్తమ్ ॥ ४३९॥

యుద్ధే జయీ ప్రతినివృత్య కుటీరభాజా
శ్రీసీతయా దృఢతరం పరిరబ్ధగాత్రః ।
ధ్వస్తవ్రణో రఘుపతే! విగతశ్రమోఽసి
యజ్జానకీ తనుమతీ కరుణా త్వదీయా ॥ ४४०॥

తం వఞ్చనాపరిగృహీతకురఙ్గరూపం
మారీచనీచమభిలష్య తదాప్తికృత్యే ।
సీతాముఖాద్రఘుపతిం సమయూయుజో హి
మాతర్దయే! మునిగణావనదత్తదృష్టిః ॥ ४४१॥

రక్షైకతానమపి లక్ష్మణమాత్తచాపం
దూరం వియోజ్య రఘుపుఙ్గవధర్మపత్నీమ్ ।
పౌలస్త్యనీచవశగాం త్వమకారయో హి
మాతర్దయే! త్రిభువనావృతదుఃఖశాన్త్యై ॥ ४४२॥

గ్రావద్రవీకరణదక్షనితాన్తశోక-
సన్తప్తమాత్మదయితావిరహాతితాన్తమ్ ।
రామం గభీరహృదయం త్వమరోదయో హి

మాతర్దయే! కిముచితం శ్రితరక్షణార్థమ్ ॥ ౪౪౩॥

మాతర్దయే! కుణపఘుస్మరగృధ్రనేత్రే
లోకం దురాపమపి పఙ్క్తిరథేన తేన ।
ప్రాదాపయో హి రఘుపుఙ్గవతో మునీన్ద్ర-
ప్రార్థ్యం శ్రితేషు తనుమత్సు నిరఙ్కుశాసి ॥ ౪౪౪॥

ఉన్మత్తవద్వనతటే చరతే దయే! త్వం
సఙ్కీర్ణయా రఘుపతీక్షణకాఙ్క్షయైవ ।
స్వాదూని కాననఫలాన్యనుపాలయన్త్యా
ప్రాదాపయో రఘువరాయ ముదా శబర్యా ॥ ౪౪౫॥

రామం త్వమన్తుబలివాలినిషూదనాయ
మాతర్దయే! తరుతిరోహితమాకలయ్య ।
భావ్యర్థచిన్తనపరా జగదార్తిహన్త్రీ
ప్రాచోదయో హి కిమిదం తవ యుక్తరూపమ్ ॥ ౪౪౬॥

సుగ్రీవసఖ్యమిషతః పురుషోత్తమం తం
శాఖామృగైర్బహువిధైః పరివార్యమాణమ్ ।
మాతర్దయే! రఘుపతిం కృతవత్యహో! త్వం
నావేక్షసే తరతమత్వమిహాశ్రితార్థమ్ ॥ ౪౪౭॥

హే రామ! తే క్షితితలే కరుణాకటాక్ష-
పాత్రన్తు యో భవతి స ప్రథితప్రభావః ।
విఖ్యాతకీర్తిరఖిలైరభివన్దనీయః
స్యాదేవ మారుతసుతః ప్రబలోఽత్ర సాక్షీ ॥ ౪౪౮॥

శ్రీరాఘవస్య కరుణే! కరుణాత్మికాం తాం
సీతామశోకవనికాన్తరపలబ్ధపీడామ్ ।
ద్రష్టుం సమీరణపటుః ప్రహితస్సమీర-
సూనుః కరార్పితతదక్షరముద్రికాఙ్కః ॥ ౪౪౯॥

మాతర్దయే! కపిమపి ప్రథితప్రభావ-
మాపాదయోఽబ్ధిమపి తస్య తు పల్వలాభమ్ ।
రక్షోగణం మశకకల్పమకల్పయో హి
సర్వం కిలైతదవనౌ శ్రితరక్షణాయ ॥ ౪౫౦॥

లాఙ్గూలదీపితసమీరసఖే యదౌష్ణ్యం
స్వాభావికం తదపి హన్త! ఝుడిత్యపోహ్య ।
ఉత్పాద్య శైత్యమనిలాత్మజమభ్యరక్షః
త్వద్వైభవం నిగదితుం నిపుణః కృపే! కః ॥ ౪౫౧॥

ద్వీపాన్తరాన్మణివరం వరమూర్ధ్ని ధార్యం
ఆనేతుమమ్బ! కరుణే! కపిమేకమేవ ।
ఆయోజ్య విశ్లథమతే రఘుపుఙ్గవస్య
విశ్లేషదుఃఖమహరో మణిదాపనేన ॥ ౪౫౨॥

యోగీప్సితం జనకజాసులభం పవిత్రం
మాతర్దయే! భగవతో రఘుపుఙ్గవస్య ।
ఆలిఙ్గనం మణివరార్పణభాగ్యభాజే
వాతాత్మజాయ నను దాపితవత్యుదారమ్ ॥ ౪౫౩॥

మాతర్దయే! భవదనుగ్రహపాత్రతాం యో
నీతోఽత్ర జాతిగుణభేదమనేకవృత్తిమ్ ।
చిత్తేఽపి కిఞ్చిదవిచార్య దదాసి తస్మై
యోగీన్ద్రదుర్లభమమేయమహో! ప్రమోదమ్ ॥ ౪౫౪॥

కిం వా శ్రుతాత్మదయితామితశోకనున్నః
చూడామణేర్వితతరశ్మిసుదూరకృష్టః ।
కిం వా దయామ్బునిధిసామ్యదిదృక్షయా త్వం
హే రామ! సాగరతటం సమవాపిథాశు ॥ ౪౫౫॥

ప్రాగేవ విష్ణుపదలబ్ధగతిం దయే! త్వం
త్యక్తాత్మదారసుతబన్ధుగృహాగ్రజేష్టమ్ ।
ధన్యం విభీషణమహో! శరణార్థినం తం
రామేణ యోజితవతీ శ్రితపక్షపాతః ॥ ౪౫౬॥

కీశోక్తిమప్యవిగణయ్య పలాశజాతిం
చిత్తేఽపి కిఞ్చిదవిచార్య గుణానదృష్ట్వా ।
మాతర్దయే! తమతనోశ్శరణార్థినం ద్రాక్
రామాఙ్ఘ్రిసేవకమహో! శ్రితపక్షపాతః ॥ ౪౫౭॥

యద్యాగతో దశముఖోఽపి కృతాపరాధో-

ప్యాత్మార్పితో రఘువరేతి వదేత్సకృత్సః ।
జీవేత్కథఞ్చిదుపయాతి న గర్వమత్తః
మాతర్దయే! త్వమితి ఖిద్యసి కిం ను కుర్మః ॥ ౪౫౮॥

ధ్వాఙ్క్షేపి మర్కటవరేఽపి పలాశనేఽపి
మాతర్దయే! రఘుపతిం శరణం ప్రపన్నాః ।
ఇత్యాకలయ్య భవతీ సకలైకరూపా
మాతాత్మజేషు న హి పశ్యతి తారతమ్యమ్ ॥ ౪౫౯॥

సన్తాడనోన్ముఖవలీముఖకాన్నివార్య
ప్రత్యర్థిపక్ష్యశుకసారణసారణాయ ।
మాతర్దయే! రఘుపతిం పరిచోద్య శత్రు-
పక్షేఽపి దర్శితవతీ బత! పక్షపాతమ్ ॥ ౪౬౦॥

వానం విధాయ జలధిం భువి వానరాణాం
యాత్రానుకూల్యకలనే కుశలోఽపి రామః ।
మాతర్దయే! జడమయోఽయమితీవ తస్య
సమ్ప్రార్థనాయ తట ఏవ స శాయితో ను ॥ ౪౬౧॥

నోల్లఙ్ఘితో జలనిధిః న హతో దశాస్యః
ప్రాగేవ హన్త! శరణార్థివిభీషణాయ ।
లఙ్కామదాః కిమిదమమ్బ! దయే! శ్రితాయ
త్యక్తాఖిలాయ వితరస్యతులాం శ్రియం హి ॥ ౪౬౨॥

కోదణ్డపార్శ్వమవనీతలదర్భశయ్య-
మాజానుబాహుమమలాయతపద్మనేత్రమ్ ।
బాహూపధానమతనోః కరుణే! శయాలుం
యోగీన్ద్రదుర్లభమముం కపినేత్రపేయమ్ ॥ ౪౬౩॥

అభ్యర్థనాం జడమయస్య చ సన్నిధానే
రామేణ కారితవతీ కరుణే! కిమేతత్? ।
నైవావలోకితవతీ జగతాం శరణ్యం
మత్తానువర్తనఫలం భువి సోఽన్వభూచ్చ ॥ ౪౬౪॥

శ్రీరామనామపరిచిహ్నితబాణయోగాత్
ఉద్బోధ్య వారిధిపతిం మణిభూషితాఙ్గమ్ ।

దారైర్దయే! త్రిజగతాం శరణం శరణ్యం
తం ప్రాపయో మతివిహీనజనే త్వమేవమ్ ॥ ౪౬౫॥

సమ్ప్లావ్య సిన్ధుసలిలే పృథుశైలవృన్దం
మాతర్దయే! శ్రితవలీముఖతారణాయ ।
అత్యద్భుతం భువనపావనమీడ్యసేతుం
రామేణ కారితవతీ తవ కీర్తిరుచ్చా ॥ ౪౬౬॥

మత్కిఙ్కరాన్ కటుభవాబ్ధిమపారమేవ-
ముత్తారయామి కరుణాపరిచోదితోఽహమ్ ।
జన్తూనితి ప్రకటయన్నివ వానరౌఘాన్
రత్నాకరం సముదలఙ్ఘయదాశు రామః ॥ ౪౬౭॥

రత్నాకరః కపిమయస్సమభూత్కిమేతత్
స్థానే కపిస్తరణిరాపిబతీతి కం యత్ ।
తద్వంశరాఘవకృతే తరణిప్రతార్యం
మాతర్దయే! కృతవతీ కిము తం పయోధిమ్ ॥ ౪౬౮॥

మాతర్దయే! జనకజాచిరబన్ధమోక్ష-
కాఙ్క్షాకులా జలనిధిం దృఢసేతుబన్ధమ్ ।
రామేణ కారితవతీ కిము యుక్తమేతత్?
నో చేత్తథా స భువి పూజ్యతమః కథం స్యాత్ ॥ ౪౬౯॥

దుర్దాన్తదృప్తకటురావణయుద్ధసక్తం
సుగ్రీవమమ్బ! కరుణే! సితసౌధశృఙ్గాత్ ।
నానీనయో యది తదా రఘువీరపార్శ్వం
కీదృక్ స్థితిర్భువి భవేద్రఘుపుఙ్గవస్య ॥ ౪౭౦॥

రామస్య రాక్షసపతిస్సకలాం స్వలఙ్కాం
సీతాస్వరూపకరుణాచిరబన్ధనేన ।
ఈక్షే చ మర్కటమయీం కపిరావదీర్ణాం
స్వప్నోద్భవామివ నిజాశుభశంసినీం తామ్ ॥ ౪౭౧॥

క్షీబైర్వలీముఖగణైః నిచితా హి లఙ్కా
తీక్ష్ణైశ్శిలీముఖగణైర్నిచితం నభశ్చ ।
మాతర్దయే! రఘువరస్య మనో విహాయ

సీతేవ కిం నిగలితా పిశితాశనేన ॥ ४८२॥

శ్రీరామమానసమపాస్య విదేహపుత్ర్యాః
ద్రాక్సాన్త్వనాయ కిమశోకవనం గతాసి?
నోచేత్తథా రఘువరశ్శరవృష్టిమేవం
కుర్యాత్కథం నిశిచరేషు రుషానుకమ్పే? ॥ ४८३॥

మాయారఘూద్వహశిరఃప్రవిలోకనాత్త-
శోకాపనోదనకృతే సరమాం తదానీమ్ ।
ఆయోజయేర్న యది భోగ్యమధుస్రవాస్యాం
సీతాదశా కథయ హన్త! దయే! కథం స్యాత్ ॥ ४८४॥

పౌలస్త్యపుష్పకజుషా జనకస్య పుత్ర్యా
మాతర్దయే! దివి కటాక్షసుధాభిషేకైః ।
ప్రాబోధయో రఘువరౌ భుజగాస్త్రబద్ధౌ
తార్క్ష్యో నిమిత్తమభవద్ భుజగాపనోదే ॥ ४८५॥

హే రామ! తే నిరుపమా కరుణాస్రపేషు
జీమూతవృష్టిరివ హన్త! శిలోచ్చయేషు ।
నైష్ఫల్యమాప తత ఏవ నిరాశ్రయాస్తే
కాఠిన్యకూటకుటిలత్వఫలం త్వవాపుః ॥ ४८६॥

కారుణ్యనీరధిజలైరభిషిక్తమేనం
లఙ్కాపురే పునరపి స్వసహోదరేణ ।
భక్తం విభీషణమనేకపవిత్రతీర్థైః
రామోఽభిషేచ్య దయితాప్త్యధికం ననన్ద ॥ ४८७॥

రామార్థమేవ సమరే తృణవత్కృతాసూన్
కీశాన్సురేశవరకైతవతస్సమస్తాన్ ।
సఞ్జీవ్య హన్త! సమరాత్ప్రథమం యథాసీత్
రామస్తథా నను కృతః కరుణే! భవత్యా ॥ ४८८॥

సమ్ప్రార్థితా పవనజేన నిశాచరీణాం
నిష్పేషణాయ జనకస్య సుతా తదానీమ్ ।
ఉక్త్వాన్యనిఘ్నజనవృత్తిమవారయత్తం
త్వద్రూపిణీ ఖలు దయే! జనకాత్మజా సా ॥ ४८९॥

యా శీతభావమనయజ్జ్వలనం శ్రితార్థం
తాం జానకీం రఘుపతిః కరుణే! భవత్యా ।
త్యక్తో న్యపాతయదహో! జ్వలనేఽతిమౌఢ్యాత్
అగ్నిః కథం వద దహేత్పతిదేవతాం తామ్ ॥ ౪౮౦॥

బ్రహ్మాదిభిస్సురగణైః ప్రకటీకృతాత్మ-
తేజోవిశేషమపి తం కరుణే! రమేశమ్ ।
మర్త్యత్వసూక్తివినిగూహితవైభవం శ్రీ-
రామం వ్యథా దశరథాత్మముదే కిమమ్బ? ॥ ౪౮౧॥

వైశ్వానరేణ కరుణే! మధురానుదారాన్
విశ్రాణితాన్పతిపరాన్ రఘువీరదారాన్ ।
సంయోజ్య శాన్తమనసా రఘుపుఙ్గవేన
త్రైలోక్యమఙ్గలనిదానమభూః కిలామ్బ ॥ ౪౮౨॥

మాతర్దయే! భవ రఘూద్వహమానసాన్మా
దూరే కదాపి స తు విస్మరతి స్వకార్యమ్ ।
యా పావకం భువి పునాతి వివేకశూన్యః
తాం పావకే బత! నిపాతితవాన్ విశుద్ధ్యై ॥ ౪౮౩॥

సీతాపుటార్పితసువర్ణతనుప్రభాభిః
శ్రీరామమమ్బుధరభవ్యతనుం దయే! త్వమ్ ।
సౌవర్ణచక్రవినివేశితశక్రనీల-
రత్నోపమం భువనభూషణమాతనోర్హి ॥ ౪౮౪॥

జాయాపతీ సమభిదర్శ్య పురాతనౌ తౌ
నిశ్వాసదర్శితరుషం శ్రితశేషభావే ।
రామానుజే నను దయే! ప్రసృతాం శుచం తాం
ఉత్సార్య మోదమచిరాదుదపాదయోఽమ్బ ॥ ౪౮౫॥

కైఙ్కర్యకార్యనిరతం వ్రతిని ప్రకామం
రామే స్వరూపవినిషిద్ధమిదం త్వితీడ్యే ।
ఖిద్యన్తమమ్బ! కరుణే! చిరదమ్పతీ తౌ
సన్దర్శ్య లక్ష్మణమహో! సమతోషయో హి ॥ ౪౮౬॥

పట్టాభిషేకమభివీక్షితుమాహ్వయత్తం

శ్రీజానకీపురుషకారసుహృష్టచిత్తః ।
రామో విభీషణమశేషబలైస్సదారైః
మాతర్దయే! జనకజా భవతీవ నూనమ్ ॥ ४७६॥

ఆమ్నాయపారవిదుషా దశకన్ధరేణ
తత్పుష్పకం రఘువరార్థమవైమి గుప్తమ్ ।
మాతర్దయే! భరతరక్షణతత్పరాసి
రామత్వరాభిగమనే హ్యుపకార్యభూద్యత్ ॥ ४७७॥

కౌబేరపుష్పకసువిష్టరసన్నివిష్టం
వామాఙ్కపీఠవినివేశితభవ్యసీతమ్ ।
రామం దయే! కనకభవ్యలతైకపార్శ్వం
మన్దారవృక్షమివ దర్శితవత్యమోఘమ్ ॥ ४७८॥

నష్టశ్రియం పునరపి ప్రతిపన్నలక్ష్మీం
లఙ్కాం విధాతుమచిరాత్కరుణే! భవత్యా ।
సమ్ప్రేరితో గగనయానగతః శ్రితార్థం
సీతాకటాక్షమభిపాతయతి స్మ రామః ॥ ४८०॥

సీతాపతిం దశరథాత్తపునర్నియోగం
పట్టాభిషేకకరణే కరుణే! దయాలుం! ।
భక్తాగ్రగణ్యభరతేక్షణకాఙ్క్షయార్త్తం
తూర్ణం ప్రయాణధృతమానసమాతనోర్త్వి ॥ ४८१॥

వృత్తాభిధాననిరతే ధురి తత్ర తత్ర
రామే ప్రదర్శ్య గగనాత్త్వరితప్రయాణే ।
దృష్ట్వా జటాయునిధనస్థలమశ్రునేత్రీ
సీతాభవత్కరుణయా ప్రవిలీనచిత్తా ॥ ४८२॥

వాతాత్మజం భరతభాగ్యవిధాయినం తం
రామాటవీప్రతినివర్తనశంసనాయ ।
సమ్ప్రేష్య భక్తభరతాన్తికమాశు మాతః!
మాతృత్వకార్యమకరోః కరుణే! తదానీమ్ ॥ ४८३॥

అన్యోన్యదర్శనకృతం మనసాప్యచిన్త్యం
చీరామ్బరస్య భరతస్య తదగ్రజస్య ।

ఆనన్దశోకనయనాశ్రు దయే! యదాసీత్
తత్రావదమ్బ! భవదీయవిలాసకార్యమ్ ॥ ౪౯౪॥

రామం చతుర్దశసమా వనవాసఖిన్నం
ప్రత్యాగతం జనకజాఞ్చితవామపార్శ్వమ్ ।
సన్దర్శ్య భక్తభరతాయ ముదాశ్రుభాజే
మాతర్దయే! త్వమభజః కృతకృత్యతాం హి ॥ ౪౯౫॥

పాదావలమ్బనపరస్య జితేన్ద్రియస్య
త్యక్తాత్మసర్వవిషయస్య ధృతవ్రతస్య ।
ప్రత్యక్షతాం స భగవానుపయాతి సత్య-
మిత్యత్ర దర్శితవతీ కరుణే! కిమమ్బ ॥ ౪౯౬॥

పాదూశిరస్కమవనీతలచఙ్క్రమం తం
ఆలమ్బిపిఙ్గలజటం మలినాఙ్గయష్టిమ్ ।
చీరామ్బరం భరతమమ్బ! దయే! ప్రదర్శ్య
శోకాత్మకం రఘువరం వ్యతనోస్సబాష్పమ్ ॥ ౪౯౭॥

సీతామపాస్య సహసా భరతం కృశాఙ్గం
రామేణ బాహుయుగలేన నిజాఙ్కదేశమ్ ।
ఆరోప్య తం సమభిషేచయసి స్మ బాష్పైః
నైసర్గికం ఖలు దయే! తదిదం తవైవ ॥ ౪౯౮॥

సాకేతవాసిషు రఘూద్వహవిప్రలమ్భ-
ఖిన్నేషు హన్త! కరుణే! తవ తు ప్రసాదః ।
యద్దూరవర్తినమనన్తగుణాకరం తం
ఆనీయ రామమభిదర్శితవత్యుదారమ్ ॥ ౪౯౯॥

పట్టాభిషేకమకుటాఞ్చితమస్తకోఽయం
రాజ్యశ్రియా సుహితయా సహ సీతయా చ ।
ఆత్మానుజైః పరివృతస్సుగుణాభిరామో
రామో దయార్ద్రహృదయో జగదభ్యరక్షత్ ॥ ౫౦౦॥

వామే భూమిసుతా పురశ్చ హనుమాన్ పశ్చాత్ సుమిత్రాసుతః
శత్రుఘ్నో భరతశ్చ పార్శ్వదలయోర్వాయ్వాదికోణేషు చ ।
సుగ్రీవశ్చ విభీషణశ్చ యువరాట్ తారాసుతో జామ్బవాన్
మధ్యే నీల సరోజకోమలరుచిం రామం భజే శ్యామలమ్ ॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
పఞ్చమశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

౬. షష్ఠశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమద్వేదాన్తదేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే షష్ఠశతకమ్ ।

దర్శం దర్శం భువి మనుజతాక్లేశమమ్బానుకమ్పే
లక్ష్మీనాథం పరమపురుషం సర్వశబ్దాభిధేయమ్ ।
సర్వైశ్వర్యప్రకటితజగద్వైభవం సంశ్రితానాం
రక్షార్థం తం పునరపి నరం కారయస్యమ్బుజాక్షమ్ ॥ ౫౦౧॥

తాదృశఞ్చ భగవన్తమపిత్వం శత్రుబన్ధనగృహే జనిమన్తమ్ ।
భక్తరక్షణకృతేహ్యనుకమ్పే! మర్త్యరూపమవతారయసి స్మ ॥ ౫౦౨॥

కరుణా ఖలు కారణం మురారే!
పరకారావసథే భవజ్జనేస్తు ।
వరనిర్వహణాపదేశతస్త్వం
వసుదేవస్య సుతత్వమాపిథాత్ర ॥ ౫౦౩॥

క్షీరాబ్ధిం భుజగవరాచ్ఛతుఙ్గతల్పం
సన్త్యాజ్య ప్రబలతమోనిగాలగేహమ్ ।
ఆనీయ శ్రితజనరక్షణైకతానా
శ్రీశం తం నరసుతమాతనోర్దయే త్వమ్ ॥ ౫౦౪॥

పీతామ్బరం రుచిరరత్నకిరీటదీప్రం
నీలాలకం మకరకుణ్డలకర్ణపాశమ్ ।
పఞ్చాయుధం వరరమోరసమమ్బుజాక్షం
భక్తాయ దర్శితవతీ కరుణే! కిశోరమ్ ॥ ౫౦౫॥

ధ్యానైకగమ్యమపి తం నిగమాన్తవేద్యం
హృద్యానవద్యగుణసాగరమమ్బుజాక్షమ్ ।

మర్త్యాయ సంశ్రయణసమ్మతిదానతుష్టా
సన్దర్శయస్యయి! దయే! బహురూపమేనమ్ ॥ ౫౦౬॥

సుధాసధ్రీచీం తద్గిరమథ నిశమ్యాత్మసుహితాం
హితాకాఙ్క్షీ సాక్షాత్స్వపది వసుదేవో దయితయా ।
వినిర్ముక్తో బన్ధాత్కరపుటగృహీతాత్మతనయః
బభూవేదం సర్వం తవ విలసితం హ్యమ్బ! కరుణే ॥ ౫౦౭॥

యత్రాస్తే మణిసఞ్చయో విషధరో జాగర్తి తత్రేతి య-
త్సత్యం తద్వసుదేవసన్నిధిగతం నీలప్రభం సన్మణిమ్ ।
శేషస్స్ఫీతఫణో రరక్ష నిశి యద్వర్షాతపత్రాత్మకః
తత్సర్వం ఖలు నన్దభావిసుకృతోద్భోధాయ మాతర్దయే ॥ ౫౦౮॥

స్వాపేక్షయా సుమధురం పరివీక్ష్య వస్తు
కో నాపగచ్ఛతి కృపే! త్రపయేర్ష్యయా వా ।
కృష్ణే క్షణేన యమునా త్రపయేవ సాగా-
దాగామిభావుకధియా విహితం కిమేవమ్ ॥ ౫౦౯॥

నిరఞ్జనమముం దయే! వ్రజగతం విధాతుం కథం
త్వయేప్సితమిహాథవా శ్రితజనార్థమేవం కిల ।
విభావ్య పశుపాలకాభ్యుదయకాలమమ్బాథవా
వ్రజౌకసమకల్పయః కిము శిశుం విశాలేక్షణమ్ ॥ ౫౧౦॥

చిత్తేఽప్యచిన్తితమనాశ్రితమప్రయత్నం
క్వాపి క్షితౌ నను కదాపి కుతోఽప్యహేతు ।
వాచామగోచరమనిన్దితమాదరార్హం
భాగ్యం దదాసి కరుణే బత చేతనాయ ॥ ౫౧౧॥

నిద్రావిస్మృతబాహ్యసర్వవిషయామన్తస్తమోగూహితాం
కృష్ణాఖ్యం యదనీనయో నిరుపమం రత్నం యశోదాం దయే! ।
యత్ప్రాప్త్యర్థమనేకవత్సరశతం వాతాతపాపీడితాః
యోగీన్ద్రా మునయోఽపి సన్తతమహాధ్యానైకనిష్ఠాస్థితాః ॥ ౫౧౨॥

పుత్రః పుత్ర ఇతి ప్రఫుల్లవదనా గోపాఙ్గనా గోకులే
హర్షోద్రేకగతాగతప్రకటితస్ఫీతోత్సవాస్సఙ్ఘశః ।
నాభూవన్ సుహితాశ్శిశుం మరకతస్ఫారాఙ్గకాన్తిం ముహుః

దర్శన్దర్శమయే! దయే! ప్రచలితం హ్యేతత్ప్రసాదాత్తవ ॥ ౫౧౩॥

అయే! దయే! తదృవదీయకార్య-
మానన్దదం సర్వసమృద్ధిదాయి ।
శ్రీకృష్ణజన్మోత్సవసమ్భ్రమన్తు
సహస్రవక్త్రోఽపి న వక్తుమీష్టే ॥ ౫౧౪॥

కిఞ్చిత్కుఞ్చితబాహుజానుయుగలం చఞ్చద్వికోశేక్షణం
డిమ్భత్వారుణనైల్యముగ్ధకదలీబాలాతపాత్మద్యుతిమ్ ।
శశ్వన్ముష్టివిలోలపాణిముకులే నిర్లక్ష్యదృష్టిం శిశుం
దృష్ట్వా గోకులయోషితో న దదృశుః పారం ప్రమోదోదధేః ॥ ౫౧౫॥

చిరార్జితతపఃఫలం కిమనరాలముగ్ధాత్మనాం
వ్రజావసథవాసినాం పశుసమానవృత్తీయుషామ్ ।
పరాత్పరమముం హరిం నను దయే! విధాయార్భకం
కరాత్కరమనీనయో వ్రజనితమ్బినీనాం యతః ॥ ౫౧౬॥

క్రమశో విలోకయితురాననం మనా-
గవలోక్య మన్దమధురస్మితాననః ।
క్రమమాంసలావయవమఞ్జులాకృతిః
నవగోకులోత్సవమరీరచచ్ఛిశుః ॥ ౫౧౭॥

కరుణారసపూరితం విలోలం
కమనీయాకృతికాన్తికాఙ్క్షణీయమ్ ।
వ్రజవాసిమనోవిసారజాలం
శిశునేత్రం క్రమశో విశాలమాసీత్ ॥ ౫౧౮॥

కరయుగ్మపల్లవోద్ధృతం స్వం
చరణాఙ్గుష్ఠమతిశ్రమేణ మన్దమ్ ।
అధరోష్ఠసమ్పుటే నివిష్టం
పరిచూషన్ దదృశే జనైః కిశోరః ॥ ౫౧౯॥

డిమ్భో భూత్వా చరణశిఖరం న్యస్య వక్త్రాబ్జదేశే
లాలావ్యాజాద్విబుధసరితం స్రావయన్ గోకులం తత్ ।
కుర్వన్పూతం మలినశయనే మాతృపార్శ్వే శయానః
దృష్టః కృష్ణో వ్రజయువతిభిః కార్యమేతద్దయే! తే ॥ ౫౨౦॥

యశోదాయా వక్త్రం ముహురభివిలోక్యాత్తహసితః
కిమేతన్మౌగ్ధ్యం మాం నను నిజసుతం వేత్తి భవతీ ।
దయా మే త్వామేవం కలయతి కిలేతి ప్రకటయ-
న్నివాయం శ్రీకృష్ణో వ్యలసదమలస్మేరవదనః ॥ ౫౨౧॥

అనిమిత్తరోదనపరః కరోద్ధృతో
జరతీభిరుచ్చబహులాత్తరోదనః ।
ముకులస్తనీభిరుపలాలితస్తదా
హసతి స్మ నన్దతనయస్తు శైశవే ॥ ౫౨౨॥

డిమ్భో న్యుబ్జీభవితుమసకృద్యత్నమాస్థాయ కృచ్ఛ్రాత్
న్యుబ్జీభూతో నమితవదనో మేదినీసక్తనాసః ।
లాలాధారాతిమితధరణిర్ధాత్రి! మా భూద్భయన్తే
భారధ్వంసీ త్వహమితి రహస్సాన్త్వయంస్తామివాసీత్ ॥ ౫౨౩॥

జానుపాణియుగసాహ్యతః క్రమాత్
మన్దమఙ్కణతలే వ్రజన్ శిశుః ।
యౌవతేన సహసానుసంసృతో
మాతురఙ్కముపగమ్య సస్మయే ॥ ౫౨౪॥

నవకిఙ్కిణీకణకణక్వణత్కటిః
మణినూపురారణితమఞ్జులాఙ్ఘ్రికః ।
కరజానుచఙ్క్రమణకిఙ్కరాఙ్కణః
రమణీహృదమ్బుజమపాహరచ్ఛిశుః ॥ ౫౨౫॥

క్రీడార్థం బహువిధపుత్రికాప్రదానే-
ష్వక్రన్దత్కృతకపశౌ పురో వితీర్ణే ।
ఆమోదప్రకటిత కౌతుకస్స కృష్ణః
సఙ్క్రీడన్వ్యతనుత విస్మయం స్వపిత్రోః ॥ ౫౨౬॥

కృతకపశుపురో నిధాయ ఘాసాన్
తృణముపభుఙ్క్ష్వ వితీర్ణమిత్యసుష్ఠు ।
అనులపనపరో న ఖాదతీతి
వ్యలపదనల్పమయం స్వమాతృపార్శ్వే ॥ ౫౨౭॥

పూతనాం కపటసున్దరీం శిశోః

యాతనాకరణబద్ధచేతసమ్ ।
పాతయన్విషధరస్తనన్ధయః
పోత ఏవ తదుపర్యరాజత ॥ ౫౨౮॥

అమ్బానుకమ్పే! దురితైకభాజః
ప్రాణాత్యయానేహసి పూతనాయాః ।
ప్రత్యక్షతాం ప్రాపిత ఏవ హన్త!
పరాత్పరస్తాపసదుర్లభో యః ॥ ౫౨౯॥

పూతనాదేహదాహోత్థః పూతిగన్ధోఽపి నూతనః ।
పూతనన్దాత్మజస్పర్శాత్ జాతశ్చన్దనగన్ధభాక్ ॥ ౫౩౦॥

ఏకస్యాః కరపల్లవాభిగమనం సంసూచయన్ సస్మితం
వక్షోజోపరి సన్నిపత్య జననీహస్తాత్పరస్యా ద్రుతమ్ ।
లాలాస్నాపితతత్కుచః కచకరో వల్గంశ్చలత్కున్తలః
కృష్ణో గోకులయౌవతం వ్యతనుత స్వాగారకార్యోజ్ఝితమ్ ॥ ౫౩౧॥

మహానసోపాన్తనివేశితస్య
మహానసోఽధస్స్థలశాయితోఽయమ్ ।
క్షుద్రాసురావిష్టమనో విచిన్త్య
నిద్రామపాస్యోద్బుబుధే స కృష్ణః ॥ ౫౩౨॥

త్రుటితం శకటం ప్రఘట్టనేన
స్వపదామ్భోరుహయోర్విధాయ కృష్ణః ।
ప్రరుదన్ జననీకరాదృతో ద్రాక్
చరణాఙ్గుష్ఠముఖో హసన్ బభూవ ॥ ౫౩౩॥

నితమ్బినీపాణిగృహీతపాణిః
మన్దం స్ఖలచ్చఙ్క్రమణః పదాభ్యామ్ ।
మఞ్జీరఝుఙ్కారరవేణ గోపీ-
చిత్తాని సఞ్చాలయతి స్మ కృష్ణః ॥ ౫౩౪॥

ఖేలనాత్స విరతః క్షుధా రుదన్
గేహకర్మనిరతాం స్వమాతరమ్ ।
మాతరిత్యనునయన్యశోదయా
స్తన్యమఙ్కనిహితః పపౌ హసన్ ॥ ౫౩౫॥

హస్తాఙ్గులీకుటిలితైకక చూచుకోఽయం
అన్యస్తనాహితముఖస్స్రుతదుగ్ధసృక్వా ।
అమ్బాముఖప్రహితపద్మవిశాలనేత్రః
మానాతిరేకసుభగామతనోద్యశోదామ్ ॥ ౧౩౬॥

ధేనుం దుహానాం జననీముపేత్య పశ్చాద్ గృహీత్వా చషకం కరేణ ।
సఞ్చాలయన్ పృష్ఠతటే వివల్గన్ దోహాన్తరాయం వ్యతనోత్పయోర్థీ ॥ ౧౩౭॥

మన్థానదణ్డవృతదామవికర్షణేన
లోలక్వణద్వలయనాదవికృష్టచేతాః ।
కస్యాశ్చిదాలయముపేత్య నితమ్బినీం తాం
పశ్చాచ్ఛనైరుపసరన్ వ్యతనోత్స భీతామ్ ॥ ౧౩౮॥

కస్యాశ్చిదారోహగతః కిశోర్యాః
కఞ్చుల్యుపారూఢకుచోచ్చకోరకే ।
పాణిం ప్రసార్య ప్రహసన్ వివల్గన్
తామాతనోజ్జిహ్మముఖీం విలజ్జితామ్ ॥ ౧౩౯॥

అఙ్కే శయాలురనిమిత్తకృతస్మితోఽయం
సన్దర్శితాత్మవదనాన్తరశేషలోకః ।
వ్యస్మాపయన్నిజముఖాబ్జవిలోకయిత్రీం
అమ్బాం స్రుతస్తనపయఃపృషతాభిషిక్తః ॥ ౧౪౦॥

కూపఙ్గతాయాం నిజమాతరి శ్రీనన్దాత్మజోఽన్తర్నిలయం ప్రవిశ్య ।
ఆవర్జితక్షీరపృథూచ్చభాణ్డో దుగ్ధాభిషిక్తోవ్యరుదత్ స్వదంస్తత్ ॥ ౧౪౧॥

క్షీరప్రవాహజఠరే పురుహూతనీల-
రత్నప్రభం సముపవిష్టమరాలకేశమ్ ।
ఆరోహనీరకలశోపగతా యశోదా
దుగ్ధాబ్ధిమధ్యగమివైక్షత వాసుదేవమ్ ॥ ౧౪౨॥

తృణావర్తసముత్క్షిప్తో
దహరాకాశవర్తితామ్ ।
దర్శయన్నివ నాకస్థో
నిజఘానాసురం శిశుః ॥ ౧౪౩॥

వత్సానాం గలతలబద్ధదామహస్తః

కర్షంస్తాన్ దృఢనిహితాఙ్ఘ్రికాన్నతాస్యాన్ ।
తత్కణ్ఠప్రచలితకిఙ్కిణీనినాదైః
కృష్ణోఽయం ప్రకటితవిస్మయో జహాస ॥ ౫౪౪॥

బహిర్మా గా వత్స! వ్రజతి జనకో ధేనుభరణం
విధాతుం మాతస్తత్కరణకుతుకీ త్వం భవ మహాన్ ।
ఇదానీం ప్రాంశుస్స్యామితి సపది దోలాం పరిహరన్
ఉదగ్రాకారస్సన్నతనుత యశోదాం చలమతిమ్ ॥ ౫౪౫॥

దధిభాణ్డమన్థనసముత్థితం నవం
నవనీతమన్యసదనేఽప్యనుద్ధృతమ్ ।
స్వకరేణ మన్దముపగృహ్య జిహ్వయా
ముహురాలిహన్ స జననీనియన్త్రితః ॥ ౫౪౬॥

ధ్వాన్తాగారే ముదిరసుషమో రౌహిణేయద్వితీయః
శిక్యే న్యస్తం చలితలగుడాన్మర్కమశ్నన్నిపాత్య ।
కార్యాసక్త్యా స్వనికటజుషో నూత్నవధ్వా ముఖే తత్
క్షిప్త్వా శ్వశ్రూకటుతరవచఃపాత్రమాపాద్య హృష్టః ॥ ౫౪౭॥

కస్యాశ్చిన్నిజచౌర్యవీక్షణకృతే మన్దం గృహాభ్యన్తరే
నిశ్శబ్దాయితనూపురం పదగతేర్వధ్వా ముఖామ్భోరుహే ।
ఫూత్కృత్యా పయసో నిజాస్యనలికాగణ్డూషితస్యాఞ్జసా
కృష్ణోఽయం నయనే పిధాయ నిరగాద్గేహాత్స్వగేహం ప్రతి ॥ ౫౪౮॥

అన్యైర్గోపకిశోరకైర్బహిరసౌ క్రీడైకసక్తః క్షణాత్
అన్యాన్తర్భవనం ప్రవిశ్య కలశాద్దుగ్ధం నిపీయోత్క్షిపన్ ।
బాహ్యక్రీడనకః పునర్గృహవధూమాహూయ మన్దస్మితః
మార్జాలో భవదీయదుగ్ధమపిబత్పశ్యేత్యవోచచ్ఛఠః ॥ ౫౪౯॥

విస్రంసనేన సహసా గలబద్ధదామ్నాం
వత్సాన్విమోచ్య పరినుద్య చ మాతృపార్శ్వమ్ ।
ఊధః పయః పిబతి వత్స ఇతి స్వకార్య-
సక్తాస్త్రియో వ్యఘటయద్ గృహకర్మణోఽయమ్ ॥ ౫౫౦॥

కుమ్భాన్నవోద్ధృతముదస్య పరోకసి ద్రాక్
అంసావలమ్బి కనకాంశుక బద్ధపిణ్డః ।

ఖాదన్ స్వయం రహసి ముగ్ధకుమారికాయాః
తత్ స్వాదయన్ స్వపరిరబ్ధతనోర్ముమోద ॥ ౨౨౧॥

మర్కాపహారపిశునాయ వధూర్యశోదా-
వేశ్మాగతా కరగృహీతముకున్దపాణిః ।
అమ్బాఙ్కశాయినమవేక్ష్య కృతస్మితం తం
చిత్రార్పితేవ నిజగణ్డకరైవ తస్థౌ ॥ ౨౨౨॥

హయ్యఙ్గవీనమపహృత్య సజగ్ధికేల్యాం
జ్యోత్స్న్యాం తమాలతరుమూలముపేత్య కృష్ణః ।
శశ్వల్లిహన్ననుపలబ్ధఘృతైస్స్రవన్తీ-
తీరే జహాస మృగితో ఘనరుక్సుహృద్భిః ॥ ౨౨౩॥

కంసాయ సర్వమిదమిత్యనుశాస్య మాత్రా
న్యస్తాని మర్కదధితప్తపయాంసి కృష్ణః ।
కంసే నిధాయ పరిభుజ్య చ మాతృపృష్టః
కంసార్పితాని హి మయేత్యవదత్స్మితాస్యః ॥ ౨౨౪॥

కరకబలపరో మురారిరారాత్
పరకరభోజ్యహరో విరావయంస్తమ్ ।
మమ కరకబలం జహార మాతః
స్వయమితి తత్పురతో హసన్ వవల్గ ॥ ౨౨౫॥

ఉదరప్రతిముక్తదామబద్ధం
పృథులోలూఖలమమ్బయైవ రోషాత్ ।
యమలార్జునమధ్యగో వికర్షన్
నను మోక్షాయ తయోర్బభఞ్జ శౌరిః ॥ ౨౨౬॥

ఘోషస్థాఖిలదామసఙ్గ్రథనతో దీర్ఘీకృతస్యాపి తే
దామ్నో ద్వ్యఙ్గులమాత్రమూనముదరే దృష్ట్వా యశోదాల్పధీః ।
ఆశ్చర్యాకులమానసా స్థితవతీ జానాతి సా త్వాం కథం
బ్రహ్మాణ్డోదరమబ్జలోచన! కృపాబద్ధోఽసి బద్ధస్తయా ॥ ౨౨౭॥

అహో తే కారుణ్యం ధనదసుతయోశ్శాపకుటయోః
విమోక్షార్థం బాలో వ్రజరచితచేష్టాకుపితయా ।
తయా బద్ధో మాత్రా కటుకుటిలదామ్నాస్తి స భవాన్

అభూన్నామాస్మభ్యం శ్రుతిమధురదామోదర ఇతి ॥ ౫౫౮॥

నన్దే జన్మదినోత్సవం రచయితుం కృష్ణస్య పుష్పాదిభిః
గేహాలఙ్కరణైకతానహృదయే నన్దాత్మజో బాలకైః ।
క్రీడన్ వర్త్మని ధూలిధూసరకచో మాత్రాభిషిక్తోఽబ్రవీత్
భక్ష్యం దేహి మదీయ జన్మదివసో మా తాడయేతి ప్రసూమ్ ॥ ౫౫౯॥

చకితచకితదృష్టిర్మన్దమన్యోపగేహే
వినిహితచరణోఽయం మఞ్చం ఆలిహ్య సర్వమ్ ।
త్రుటితదధిఘటో ద్రాగాఖుభుక్తుల్యనాదః
సముపగతనతాఙ్గీగణ్డచుమ్బీ వ్యధావత్ ॥ ౫౬౦॥

ప్రలమ్బఘ్నేనారాద్గ్రహణకుతుకీ క్రీడనపరః
ప్రసన్నజ్యోత్స్నాయాం తమభిమృగయన్ పార్శ్వగమపి ।
అదృష్ట్వా తేనైవ గ్రహణవిచితశ్శశ్వదచిరాత్
అనిన్దద్దుఃఖార్తో నిజముదిర దేహద్యుతిమయమ్ ॥ ౫౬౧॥

వత్సాన్యగేహదధిమర్కపయోపహారీ
మా భూర్వదన్తి సుహృదస్త్వసితం ప్రసూర్మామ్ ।
ఖాదన్సితాని నవనీతపయోదధీని
శుభ్రో భవేయమితి తత్సతతం హరామి ॥ ౫౬౨॥

పుష్పోపకణ్ఠచలచిత్రపతఙ్గపాణిః
ముగ్ధాకుచోపరి నివేశ్య చ తం ముకున్దః ।
భీత్యా కుచాంశుకముదస్య విధూన్వతీం తాం
దృష్ట్వా జహాస ససుహృద్ధ్వనదన్ సతాలమ్ ॥ ౫౬౩॥

బృన్దావనం దురవగాహమమన్దబృన్దం
నన్దాత్మజాఙ్ఘ్రికమలన్యసనాత్తఘాసమ్ ।
వన్దారువృన్దపరివన్దితమన్దిరాఢ్యం
బృన్దారకాదిబుధనన్దితనన్దమిన్ధే ॥ ౫౬౪॥

వత్సలో వత్సవత్సో యో
వత్సోత్సాహోత్సవోత్సుకః ।
మత్సరం వత్సముత్సార్య
సాలేఽపాసుం స సస్మయే ॥ ౫౬౫॥

బృన్దావనే కుసుమితాఖిలవీరుదగ్ర-
సఞ్చారశీలమధులిణ్మధురారవేణ ।
సమ్మిశ్రయన్వదనవేణునినాదమేషః
తద్భావతం వ్యతనుతాచలపుత్రికాభమ్ ॥ ౫౬౬॥

మాయూరబర్హకృతమస్తకమణ్డనోఽయం
గుఞ్జోన్నియన్త్రితకచో విచలేక్షణాబ్జః ।
భ్రూభఙ్గభఙ్గురవిశేషకముగ్ధఫాలః
సోఽస్తమ్భయద్వనమృగాన్ మురలీనినాదైః ॥ ౫౬౭॥

దుహానాయా ధేనుం తరుణిమలసన్ముగ్ధసుదృశః
ప్రవేణీం వత్సస్య ప్రచలగలదామ్నా చరమతః ।
రహో బద్ధ్వోత్తానీకృతతనుమథాకర్షణబలాత్
విలోక్యాయం కృష్ణో హసితవదనో దుగ్ధమహరత్ ॥ ౫౬౮॥

ఉత్క్షిప్యోత్క్షిప్య కుమ్భాన్నటనపటుతయా న్యస్తతాలానుపాదః
మఞ్జీరధ్వానతాలశ్శిరసి భుజయుగే పాతయన్నూర్ధ్వతస్తాన్ ।
గోపానాం గోపికానాం ధురి వలయజుషాం స్వేదబిన్దూచ్ఛఫాలః
నృత్యన్ విస్మాపయంస్తాన్ స సమధిగతవాన్మర్కపిణ్డాన్ ముకున్దః ॥ ౫౬౯॥

బకాసురం వీరణవద్విదార్య
తీక్ష్ణాయతత్రోటి దలాధ్వనాయమ్ ।
విలాసినీ లోలవిలోచనాలి-
పీతో వ్రజే నన్దసుతో ననన్ద ॥ ౫౭౦॥

జమ్బూఫలాని పతితాని జలేఽమ్బుజాక్ష-
స్త్వమ్బూకృతామ్బురయ సమ్ప్లవనే ఝుషాభః ।
బిమ్బాధరోష్ఠపుటసఙ్గ్రహణేన ఖాదన్
జమ్బూఫలద్యుతిరఖేలదయం స్రవన్త్యామ్ ॥ ౫౭౧॥

ఉపదంశదంశనవికూణితేక్షణః
క్షణభఙ్గురభ్రుమధురోదనాశనః ।
సుహృదాం ముఖేషు కబలాని పాతయన్
యమునాతటీషు విజహార వేణుభాక్ ॥ ౫౭౨॥

గిరితటబహుగైరికప్రలిప్తః

నవముదిరద్యుతిరుచ్చపిఞ్ఛచూడః ।
బహువనసుమమాలికాఞ్చితాఙ్గో
వ్యలసదయం సురచాపనాకకల్పః ॥ ౫౭౩॥

అజగరం వితతాస్యమఘాసురం
నిజసుహృద్గణరక్షణకాఙ్క్షయా ।
ఉదరగో నిజఘాన జనార్దనో
వనతటే పృథుపర్వతసన్నిభమ్ ॥ ౫౭౪॥

అఘరూపమఘం కృష్ణస్సద్గతిం సమనీనయత్ ।
కో వేత్తి నిపతేత్తస్య దయా కస్మిన్ కదా కథమ్ ॥ ౫౭౫॥

ఘటీయన్త్రదేశ్యా దయా తే దయాబ్ధే
కఠోరావిలం తుచ్ఛమన్తశ్చ పాత్రమ్ ।
ప్రహౌ ద్రాక్ నిపాత్యామృతాస్వాదసక్తం
విధాయోద్గతిం హన్త! తస్మై దదాతి ॥ ౫౭౬॥

ముషితేషు వత్స నివహేషు కాననే
విధినా తదైవ వసుదేవనన్దనః ।
పరిలబ్ధతత్తదవిశేషవిగ్రహో
నిజమాతృదుగ్ధసుహితోఽభవత్సమామ్ ॥ ౫౭౭॥

పౌగణ్డవయసా కృష్ణో
వ్యక్తావయవసౌష్ఠవః ।
దయాలక్ష్మీలసన్నేత్రో
వృన్దావనమనన్దయత్ ॥ ౫౭౮॥

బర్హావతంసశ్చరమాఙ్గ బద్ధ-
బర్హావలిర్భుగ్నగలో నతాస్యః ।
కేకాభనాదో వనబర్హివృన్దం
నన్దాత్మజో నర్తయతి స్మ హృష్టమ్ ॥ ౫౭౯॥

గిరినిర్ఝరౌఘపృషదాచితాఙ్గకో
రవిఘృష్టిపాతకృతశక్రచాపకః ।
రయనాదమిశ్రితనిజస్వనో ధునీ-
పిహితస్సుహృద్భిరభవద్గవేషితః ॥ ౫౮౦॥

ఝరీయవనికాతిరస్కృతతనుః పయోముగ్రుచిః
గవేషణపరైర్వనే నిజసుహృద్భిరన్వేషితః ।
విలోక్య నవనీలరుగ్రుచిరనీరపూరం తదా
హసద్భిరుపవీక్షితస్స్మితముఖో బభూవాచ్యుతః ॥ ౫౦౧॥

అబ్ధౌ దుగ్ధమయే శయాలురపి తత్సన్దర్శనోద్వేజితః
భీత్యా తద్వ్రజమన్దిరేషు రహసి స్తోకం హరంస్తృప్తిభాక్ ।
కృష్ణోఽభూత్సులభే తు వస్తుని సదా ప్రాయస్సమీపస్థితే
భోగ్యేఽపి స్వయమీహితేఽపి బహులే స్యాత్ ఖల్వవజ్ఞా చిరమ్ ॥ ౫౦౨॥

పృష్ఠాఙ్ఘ్రిధూననకఠోరవిరావరూక్ష-
చక్షుఃకరాలరదదర్శితహింస్రచేష్టమ్ ।
ఉత్ప్లుత్య ధేనుకమపాసుమపాతయత్తం
తాలాత్ఫలైస్సహ ఖరం భువి నీలచేలః ॥ ౫౦౩॥

దీప్రాశ్మదివ్యమకుటార్హశిరాః పినద్ధ-
గుఞ్జాసరాఞ్చితశిరా వనమాలికోరాః ।
వన్యప్రసూనరుచిరః కమలాసఖోఽపి
గోపీప్రియో వ్రజగతో వ్యలసన్ముకున్దః ॥ ౫౦౪॥

సన్మార్గదర్శనపరం గురుమమ్బుజాక్షః
త్యక్త్వా హలాయుధమయం విపినం ప్రయాతః ।
గోచారణాయ వరవేణుధరో భుజఙ్గ-
క్ష్వేలానలే హ్రదజలే నిపపాత కృష్ణః ॥ ౫౦౫॥

తథా నాపీడయత్కృష్ణం
హ్రదస్ఫీతవిషోదకమ్ ।
విలాపాశ్రుజలం తీక్ష్ణం
యథా తీరవ్రజౌకసామ్ ॥ ౫౦౬॥

కాలీయనీలవిషకాలాయమానతనురాలోలచిక్కణఫణాం
ఆరుహ్య తాణ్డవపదన్యాసఝుఙ్కృతిజతాలానుభుగ్నశిరసమ్ ।
శోణోరుశోణితముఖాలోలనీలదలజిహ్వాతరఙ్గకలిలం
కాలీయమమ్బునిధివాసాయ కాలయతి దారైస్స్మ శౌరిరచిరాత్ ॥ ౫౦౭॥

భక్తరక్షణకృతే మురవైరిన్

ఆత్మనో న గణయస్యపి కష్టమ్ ।
యత్సముత్ప్లుతిగతో విషనీరే
హన్త! తే నిరుపమా కరుణా హి ॥ ౫౭౮॥

భవత్పాదసంస్పర్శమాత్రేణ లోకే
విషం స్యాత్సుధా హన్త! హింస్రోఽపి సాధుః ।
భవత్పూతనామ్నాం స్మృతౌ చేచ్ఛుభం స్యాత్
కిము త్వత్సమీపస్థితౌ చక్రపాణే ॥ ౫౭౯॥

వనే గ్రాహ్యక్రీడాపరకపటగోపాలవపుషా
ప్రలమ్బేనోఢోఽయం దనుజరిపుభీతేన హలభృత్ ।
వ్యతానీచ్ఛ్రీకృష్ణప్రణిహితగిరా సక్థియుగతః
ప్రలమ్బగ్రీవం తం వ్యసుమపసృతస్ఫీతనయనమ్ ॥ ౫౮౦॥

వాచాటకూటకుటవాటనటత్స్ఫులిఙ్గ
తుఙ్గాద్రికన్దరదరాజగరప్రసారమ్ ।
దావానలం శ్రితసుహృజ్జనగోగణానాం
రక్షాకృతే తరుగతోఽగిలదమ్బుజాక్షః ॥ ౫౮౧॥

గోప్యస్సర్వాస్తరుణిమలసత్స్వాఙ్గమౌగ్ధ్యాభిరామాః
కామాశ్లిష్టాస్తపసి శరది ప్రాప్తకృష్ణాఖ్యజీవాః ।
కాశ్చిద్ధ్యానాత్తదనుకరణాత్కాశ్చిదప్యుచ్చగానాత్
వృన్దారణ్యే కరణమఖిలం సార్థయామాసురేవమ్ ॥ ౫౮౨॥

దయాధునీ తే వ్రజవాసినీనాం
శౌచవ్రతాచారపరాఙ్ముఖీనామ్ ।
చిత్తాని సఙ్క్షాలయతి స్మ శౌరే!
యథా భవేయుర్భవదేకభాఞ్జి ॥ ౫౮౩॥

వేణుం కూణితరాగముగ్ధనయనః కృష్ణః కలిన్దాత్మజా
తీరారూఢ మహీరుహాన్తరగతో నీలద్యుతిర్వాదయన్ ।
దూరాత్కోకిలవద్వనప్రియతయా పృష్టః పరేణాప్యయం
గోపీరాహ్వయతి స్మ మృగ్యమధురస్వీయాకృతిర్నాదతః ॥ ౫౮౪॥

గోపీనాం గమనం నిరీక్ష్య పశవః ఫేనాక్తఘాసాననాః
కర్ణోత్క్షేపణదర్శితోరుమురలీహృద్యస్వనైకాదరాః ।

హుఙ్కారప్రకటీకృతాత్మగమనోత్సాహా రణద్ ఘణ్టికాః
ధావన్తి స్మ వికుఞ్చితోద్ధృతచలద్వాలా ముకున్దాన్తికమ్ ॥ ౫౯౫॥

హేమన్తశీతపవనాభిహతాస్తు ముగ్ధాః
కృష్ణాప్తికామరుచిరవ్రతమజ్జనేచ్ఛాః ।
వాసాంస్యుషస్యభివిముచ్య నివేశ్య తీరే
మన్దం కలిన్దతనయాం వివిశుర్వివస్త్రాః ॥ ౫౯౬॥

పరస్పరజలాహతిస్మితవిహారసక్తాసు తా-
స్వయం రహసి సఞ్చరన్నపహృతాని తాని ద్రుమే ।
నిధాయ మురలీస్వనస్వకకృతాక్షిసఞ్చాలనాః
విధాయ రచితాఞ్జలీః కరుణయాంశుకాన్యార్పయత్ ॥ ౫౯౭॥

కృష్ణస్య నర్మవచనైకవశాస్సఖాయః
కాన్తారచఙ్క్రమణజ క్షుదవాప్తబాధాః ।
సూర్యాతపగ్లపిత విశ్లథధూసరాఙ్గాః
భిస్సార్థినో మురరిపుం శరణం ప్రపన్నాః ॥ ౫౯౮॥

కృష్ణోక్త్యా వ్రజబాలకాస్సవ భువం ప్రాప్యావనమ్రా ద్విజాన్
ఊచుర్నన్దసుతో నిజాగ్రజయుతః క్షుత్పీడితః ప్రాహిణోత్ ।
హవ్యార్థీ వితరన్తు హవ్యమితి తచ్ఛ్రుత్వాఽప్యుదాసీనతః
విప్రాస్తానవహేలనేన విముఖాంశ్చక్రుః కిమేష క్రతుః? ॥ ౫౯౯॥

వినా కారుణ్యం తే కథమిహ భవన్తం ద్విజవరాః
అపి ప్రాప్తుం సాక్షాత్సవనపురుషం కృష్ణ! విదితుమ్ ।
సమర్థాస్స్యుః కర్మప్రవణమనసో జ్ఞానవిముఖాః
స్వశక్త్యా బాహ్లీకోద్వహనభరఖిద్యత్ఖర నిభాః ॥ ౬౦౦॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
షష్ఠశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

౭. సప్తమశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।

శ్రీమద్వేదాన్తదేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే సప్తమశతకమ్ ।

తత్పత్న్యః పతిభిర్నిరుద్ధగమనా అప్యమ్బుజాక్షాయ త-
ద్ధవ్యం భోగ్యతమాన్నపాయసపయోహయ్యఙ్గవీనాన్వితమ్ ।
భక్త్యాదాయ సమర్ప్య తాస్తు ముముదుః కృష్ణోఽపి మిత్రైస్సమం
తద్భుక్త్వా సుహితోఽభవత్స భగవాన్ భక్త్యేకవశ్యః ఖలు ॥ ౬౦౧॥

కర్మణా కిము వశఙ్గతో హరిః జ్ఞానవైభవనిమిత్తతః కిము ।
ప్రీతిమాత్రరచితార్పణస్తదా సోఽన్వగృహ్ణాదబలా ద్విజన్మనామ్ ॥ ౬౦౨॥

కిం కృతం తప ఉత వ్రతం క్షితౌ
ధ్యానవర్త్మని చిరస్థితిః పురా ।
విప్రదారవిషయే కుతస్తథా
మాధవ! ప్రకటితా దయా త్వయా ॥ ౬౦౩॥

విదితప్రవృత్తిరపి గోపసమ్భ్రమే
శిశుభావయోగ్యమధురానుయోగతః ।
జననీముఖాదవగతాదికారణో
నిజగాద సాధు జరతో జనార్దనః ॥ ౬౦౪॥

వయోవృద్ధా యూయం కిమిదముచితం యచ్చ సుచిరాత్
సమారబ్ధం కర్మ ప్రకృతమవిచార్యైకసుభగమ్ ।
కిమర్థం కర్తవ్యం కిము ఫలమిహ ద్రవ్యవిలయాత్
ముధైవైతన్మన్యే సురపతిమఖం దుఃఖబహులమ్ ॥ ౬౦౫॥

కథం శ్రీమానిన్ద్రస్త్రిదివనిలయస్తోయదపతిః
కుతస్తస్మై కార్యం వ్రజవసతిభిః పూజనమిహ ।
పయోజ్యోతిర్ధూమప్రభృతివలనం యాతి ఘనతాం
స్వయం వర్షత్యమ్బు ప్రసరదితి వాత్యాహతతనుః ॥ ౬౦౬॥

కర్మానురూపిణీ భూమౌ స్థితిస్సర్వశరీరిణామ్ ।
పురాకృతస్వకర్మానురూపమశ్నన్తి తే ఫలమ్ ॥ ౬౦౭॥

అస్మద్రక్షణభారముద్వహతి హి శ్రీమానయం పర్వతః
ఘాసామ్బుప్రభృతిప్రదాననిరతో గోవర్ధనాఖ్యో మహాన్ ।
తస్మాత్సమ్ప్రతి సాదరం వయమముం సమ్భారభారాన్వితాః

ప్రార్చిష్యామ ఇతీరయన్ వ్రజజనాన్ నిఘ్నానతానీదయమ్ ॥ ౭౦౮॥

ఏవం కుర్వత్సు సర్వేష్వతికుపితతుషారాట్ ప్రణున్నేషు మేఘే-
ష్వారాద్వర్షత్సు ఘోరం పటుకుటిలరటత్స్ఫూర్జథుధ్వానభాక్షు ।
గోపాలైః ప్రార్థితోఽయం పశుభిరపి ముహుస్సాస్రు సంవీక్ష్యమాణః
హస్తేనోత్పాట్య గోత్రం నిజకరకలితం ఛత్రవత్సోఽప్యబిభ్రత్ ॥ ౭౦౯॥

జితశ్శ్రీమాన్వజ్రీ ధవలగజరాడ్వాహనగతో
వినమ్రస్తుష్ణన్వన్ సన్సురభిసహితః ప్రాఞ్జలిశిరాః ।
సబాష్పం గోవిన్దేత్యసకృదభిధాయామృతకణైః
అషిఞ్చద్బాలం తం యదుపరిబృఢం మిత్రవినుతమ్ ॥ ౭౧౦॥

ఐశ్వర్యదృప్తమపి విస్మృతసర్వశక్తం
కృత్వా కథఞ్చిదవనాయ చ సమ్ముఖీనమ్ ।
ఉత్పాదయస్యయి! దయే! భగవత్యపారాం
భక్తిం మహీధరభిదత్ర భవేద్ధి సాక్షీ ॥ ౭౧౧॥

ప్రాయోవిరోధకృదిహైవ భవత్కటాక్ష-
పాత్రం భవత్యనితరాప్తవిశేషభాగ్యమ్ ।
తత్పూతనాప్రభృతివృత్రనిషూదనాన్తాః
సర్వేఽప్యవాపురమలామ్బుజపత్రనేత్ర ॥ ౭౧౨॥

నన్దాదయో నిగమవేద్యమముం ముకున్దం
కారుణ్యదర్శితమహాద్భుతదివ్యచేష్టమ్ ।
స్తుత్వా చరన్తమిహ బాలిశగోపబాలైః
తే మేనిరే నిజజనిం సఫలాఞ్చ ధన్యామ్ ॥ ౭౧౩॥

యమునాప్రవాహవినిమగ్నమఞ్జసా
వరుణోపనీతమవకర్ణ్య నన్దజ ।
పితరం పునశ్చ సమనీనయో వ్రజం
కరుణా న కారయతి కిం త్వయాచ్యుత ॥ ౭౧౪॥

శరజ్జ్యోత్స్నాకాన్తే విమలపులినే సూర్యతనయా-
తటే కృష్ణే వేణుం మధురమధురం వాదయతి తాః ।
నిశమ్యారాద్గోప్యో నిజసదనకర్మవ్యతికరం
విహాయోత్తస్థుర్ద్రాక్పతిగురునిరుద్ధా అపి తదా ॥ ౭౧౫॥

కాశ్చిద్దోహం కతిచన శిశూన్ కాశ్చిదప్యార్యకార్యం
కాశ్చిన్నాథం కతిచన నిజాలఙ్కృతిం పాకమర్ధమ్ ।
త్యక్త్వా గోప్యో యదుపతిహృదః ప్రాప్తసఙ్గా వియాతాః
యాతాస్తస్మిన్విహరతి ముదా నన్దజస్తం ప్రదేశమ్ ॥ ౬౧౬॥

నన్దాత్మసమ్భవ! కిశోర! విశాలనేత్రే
దృష్టే త్వయి స్మితముఖే భువి బాలిశాశ్చ ।
త్యక్త్వాత్మబన్ధుపతిమిత్రకలత్రపుత్రాః
స్నిహ్యన్తి నాథ! భవతీతి కిమత్ర చిత్రమ్ ॥ ౬౧౭॥

క్రీడన్తీర్యదుపుఙ్గవేన యమునాతీరే కృతామణ్డలాః
తత్సంశ్లేషవిజృమ్భితస్మరమహావైదగ్ధ్యరాసోత్సవాః ।
గాయన్తీర్వ్రజయోషితో హతహృదోఽహఙ్కారమానోన్నతాః
త్యక్త్వాహఙ్కృతినాశనాయ విహరన్నన్తర్దధే మాధవః ॥ ౬౧౮॥

కరుణయా యది దర్శయసి స్వయం
నిజమనోహరదివ్యసువిగ్రహమ్ ।
అనుభవన్తి భవన్తమిహాశ్రితాః
యది తథా న కిము ప్రభవన్తి తే ॥ ౬౧౯॥

సన్నిధాపయతి సంరిరక్షయా
త్వాం దయా భవదవాప్తిగర్వితే ।
ఆశ్రితే బత తిరోహితం తథా
తన్వతీ హరతి గర్వమచ్యుత ॥ ౬౨౦॥

కదాచిదమ్బికావనం ప్రవిశ్య మాధవస్సుహృద్ వృతః
ప్రసూనకార్చితామ్బికో విహారతత్పరశ్చిరం వనే ।
భుజఙ్గమాద్ గృహీతమాత్మనన్దమఞ్జసా వ్యమోచయత్
భుజఙ్గమఞ్చ శాపతః పదాభిమర్శనేన పావయన్ ॥ ౬౨౧॥

అనుగ్రహాయ శాపోఽపి కల్పతే హి తపస్వినామ్ ।
యత్కృష్ణచరణస్పర్శమన్వభూత్ స సుదర్శనః ॥ ౬౨౨॥

సుఖం దుఃఖం సర్వం కమలనయన! ప్రాక్తనవిధేః
భవేద్యద్భవ్యం తత్త్వదమితకృపైకాయతికృతే ।
దినే ఘర్మే సూర్యప్రతపనపరోస్రప్రసరణ-

ప్రతప్తా క్షోణీ స్యాన్నవజలధరాసారశిశిరా ॥ ౬౨౩॥

శఙ్ఖచూడముపయాతమరణ్యే లీలయైవ వినిపాత్య శిరస్థమ్ ।
రత్నమగ్రజకరే వినివేశ్య క్రీడతి స్మ సుచిరం వనమాలీ ॥ ౬౨౪॥

భ్రష్టరాజ్యకులే జాతోఽప్యహరచ్ఛీర్షరత్నకమ్ ।
సర్వేషాం రత్నహారిత్వం దర్శయన్నివ శైశవే ॥ ౬౨౫॥

భాఙ్కారభీకరరవం సముదగ్రపక్ష్మ-
రక్తేక్షణం పృథులలోలకకుత్కరాలమ్ ।
సూత్కారవాతధుతభూమిమృదం సుశృఙ్గం
తం జఘ్నివాశు వృషభం ఖురకీర్ణమూత్రమ్ ॥ ౬౨౬॥

వ్యాదాయ వక్త్రమభిదర్శితశుభ్రతీక్ష్ణ-
దన్తం కరాలనయనం కటుతారహేషమ్ ।
తం కేశినం ఖురవిఘట్టనదీర్ణగోత్రం
వక్త్రప్రసారితభుజో నిజఘాన కృష్ణః ॥ ౬౨౭॥

వ్యోమాసురం కపటగోపతనుం నిహత్య
తేనాపహృత్య గిరికన్దరసన్నిరుద్ధాన్ ।
గోపార్భకాన్పరివిమోచ్య రరక్షిథ త్వం
కారుణ్యకార్యమఖిలం ఖలు పఙ్కజాక్ష ॥ ౬౨౮॥

యథా తుచ్ఛీకుర్యుః పరమపదమప్యుచ్చవిభవం
సదానన్దానన్దం మధుమథన! కారుణ్యజలధే! ।
భవల్లీలాలీనా ముఖకమలభృఙ్గా వ్రజజుషః
తథాభూవన్మగ్నాః భవదనుభవానన్దజలధౌ ॥ ౬౨౯॥

మధురాధరచుమ్బిరమ్యవేణుం
చలవల్లీమివ భఙ్గురాఙ్గభఙ్గీమ్ ।
పరిరభ్య మురారిరేష రాధాం
అభిరేమే స్మరశాసనానురోధామ్ ॥ ౬౩౦॥

నైవైకరూపం కిమపీహ లోకే
ద్వన్ద్వాత్మకే వర్తత ఇత్యభీక్ష్ణమ్ ।
శంసన్నివాగాన్నృపకంసనున్న-
స్సోఽక్రూరనామా భగవత్సకాశమ్ ॥ ౬౩౧॥

అక్రూరః పశుబృన్దమధ్యవిసరద్ధూల్యస్ఫుటాఙ్గం కన-
త్సన్ధ్యారాగవిజృమ్భమాణకనకత్విడ్భాసురైకామ్బరమ్ ।
ఘణ్టాటఙ్కృతితాలమిశ్రమురళీనాదం సుహృద్వేల్లితం
దృష్ట్వాయాన్తమరణ్యతో మురరిపుం స్వం ధన్యమామన్యత ॥ ౬౩౨॥

మధురిపుబలరామౌ స్యన్దనాన్తర్నిషణ్ణౌ
రచితసలిలగాహస్తౌ విలోక్యామ్భసి ద్రాక్ ॥

కిమిదమితి స నీరాదుత్థితస్స్యన్దనస్థౌ
తదమితకరుణాం తాం సంస్మరన్నభ్యనన్దత్ ॥ ౬౩౩॥

రథవరే వినివేశ్య మధుద్విషం
హలధరేణ స సారథితాఙ్గతః ।
సమనయన్మధురాం మధురాననం
స్వకృతపుణ్యఫలం మనసి స్మరన్ ॥ ౬౩౪॥

స్మారం స్మారం తదమితకృపాం బాష్పదిగ్ధేక్షణోఽయం
దర్శం దర్శం నవఘనరుచం పుణ్డరీకాయతాక్షమ్ ।
రోమాశ్లిష్టో మనసి కలయన్ కంసశంస్యోపకారం
నైవాక్రూరః ప్రమదజలధేః పారదర్శీ బభూవ ॥ ౬౩౫॥

దుష్టకంసవశవర్తినీం భువం
పావయన్నివ పదాబ్జచఙ్క్రమః ।
కామపాలకలితో విలోకయన్
ప్రావిశత్స మధురామధోక్షజః ॥ ౬౩౬॥

కలభగమనం శౌరే! ద్రష్టుం భవన్తమిహాదరాత్
కిమివ రచితం పుణ్యం కింవా తపో మధురాజనైః ।
తవ తు కరుణాం కిం వా బ్రూమస్తపస్విసుదుర్లభం
నవఘననిభం దివ్యం రూపం ప్రదర్శితవానహో ॥ ౬౩౭॥

మధురాగృహమేధినో భవన్తం
పరిపీయాక్షిపుటైర్హరే! ననన్దుః ।
అహమస్మి తదా భవత్కృపాయాః
న హి పాత్రం క్వ గతః కథం స్థితిర్మే ॥ ౬౩౮॥

తదా మాం నాద్రాక్షీరితి హృది విచిన్త్యాఘిని కలౌ

మదర్థం శేషాద్రౌ కిము వససి దివ్యార్చ్యతనుభృత్! ।
అహో తే కారుణ్యం దురితనిలయే మయ్యపి హరే!
కృతార్థో జాతోఽహం భవదనుభవేనాద్య సుకృతీ ॥ ౬౩౯॥

అధిగతసకలార్థోఽప్యర్థయంశ్చేలమేకం
రజకమకృతచేలస్పర్శనం కంసవశ్యమ్ ।
కరహతిగలితాసుం పాతయంశ్చేలధారీ
సపది ముముదిషే త్వం చిత్రచేష్టోఽసి శౌరే ॥ ౬౪౦॥

యాఞ్చావృత్తిస్తవ బహుమతా ప్రాయశో భూమిభాగే
లబ్ధ్వా క్షోణీం బలిబలికరాదన్వగృహ్ణాః పురా తమ్ ।
కుబ్జాహస్తాత్పరిమలయుతం చన్దనం యాచమానో
ముగ్ధాం తామప్యరచయ ఇహానుగ్రహార్థం హి యాఞ్చా ॥ ౬౪౧॥

దివ్యగన్ధహృదయఙ్గమస్సదా
చన్దనేన కిమనేన తేఽచ్యుత ।
తాన్తు వక్రతనుమార్జవోత్తమాం
కర్తుమేవ కరుణా తవానఘా ॥ ౬౪౨॥

వివేకవికలాన్ స్వయం సముపగమ్య సన్మార్గగః
కథఞ్చిదపి కైతవాత్ప్రకటితాత్మచిత్రక్రియః ।
కఠోరకుటిలాశయాన్ కృపణకానపి స్వేచ్ఛయా
రిరక్షసి రమాపతే! వితనుతే కృపా త్వాం తథా ॥ ౬౪౩॥

పాపీ కుబ్జో భవతి జనిమాన్ వక్ర ఇత్యప్యదీర్ణం
సేయం కుబ్జా కుమనుజపతేః భృత్యభావం ప్రపన్నా ।
సత్యప్యేవం యదుకులమణే! త్వత్సమాశ్లేషసౌఖ్యం
భేజే రూపం స్థితిమపి నహి ప్రేక్షతే తేఽనుకమ్పా ॥ ౬౪౪॥

కృతాగసమపి ప్రభో! త్వముపదేశతః పాలయ-
స్యహో! కిముత? సంశ్రితే తవ పదాబ్జదాసే జనే ।
గతోఽసి తత ఏవ తత్ప్రసవమాలికాజీవికం
భవద్భజనతత్పరం నను గవేషయన్మన్దిరమ్ ॥ ౬౪౫॥

సుమనస్సు మే తు మహతీ ముదిత్యముం
తవ భావమత్ర పరిదర్శయన్నివ ।

సుమమాల్యజీవికగృహం గతో భవాన్
అకరోత్కృపైకసదనం తమాదరాత్ ॥ ౮౪౬॥

వనమాలాలఙ్కృతాఙ్గోఽప్యరిమాలాభిలాషవాన్ ।
కిమర్థమభవశ్శౌరే! కిం భక్తానుజిఘృక్షయా ॥ ౮౪౭॥

రాజార్హం పరిమళబన్ధురం విచిత్రైః
పుష్పౌఘైః గ్రథితమనోజ్ఞసన్నివేశమ్ ।
మాల్యం తన్నిజహలినా స్వయం సమర్ప్య
గ్రీవాయాం ప్రముదితమానసోఽభవస్త్వమ్ ॥ ౮౪౮॥

మాలాలఙ్కృతమమ్బుజేక్షణమయం నన్దాత్మజో మానయన్
మాలాకార ఇదం మదీయభవనం పూతం త్వదఙ్ఘ్ర్యర్పణాత్ ।
ధన్యోఽస్మీతి వదన్ సబాష్పనయనో నృత్యన్ సతాలం ముహుః
శౌరే కిఙ్కరవాణి తే తు కరుణాం సఞ్చిన్త్య మూఢోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౮౪౯॥

ఇత్యుదీర్య కృతమస్తకాఞ్జలిః
కృష్ణపాదనిహితాత్మమస్తకః ।
బాష్పవారిపరిమృష్టతత్పదో
హర్షవారినిధిమజ్జితోఽభవత్ ॥ ౮౫౦॥

గత్వా స్వయం తద్గృహమమ్బుజాక్ష!
పుష్పస్రజా యాచితయాతిహృష్టః ।
తద్వంశజేభ్యోఽప్యపవర్గదోఽభూః
కథం దయాం తాం తవ వర్ణయేయమ్ ॥ ౮౫౧॥

పత్రం వా ఫలమపి వా ప్రసూనమేకం
యో భక్త్యా వితరతి తేఽమ్బుజాయతాక్ష! ।
స్వీకృత్య స్వయమఖిలం తదత్ర తస్మై
యచ్ఛస్యప్యనితరలభ్యమాశు భాగ్యమ్ ॥ ౮౫౨॥

బాల్యే ధనుర్విదలనం రఘుపుఙ్గవస్సన్
కృత్వా విదేహతనయాకరపీడితోఽభూః ।
అద్యాపి కృష్ణ! యదురాట్ ధనుషో విభఙ్గాత్
కిం పాణిపీడనముపైషి జయశ్రియస్త్వమ్ ॥ ౮౫౩॥

క్షీరం నిపీయ శకటస్య తలప్రదేశే

సుప్త్వానిశం హిమమయీం అతివాహ్య శౌరే! ।
ఉత్తిష్ఠతి స్మ స భవాన్ భగవన్! ప్రభాతే
ధిఙ్మానుషత్వమిదమత్ర దయైకకార్యమ్ ॥ ౬౫౪॥

వాత్సల్యపూర్ణహృదయస్య తవోచితేయం
గోపాలకైశ్శకటమూలతలేఽపి శయ్యా ।
అస్నాతగోపతనుదోషసుభోగ్యతాత్త-
హర్షప్రకర్షపరిపుష్టమనా యతస్త్వమ్ ॥ ౬౫౫॥

ఇన్ద్రాదయోఽపి సవనాహుతహవ్యభాగ-
మాదాతుమత్ర నరదోషపరాఙ్ముఖాస్స్యాః ।
ఆయాన్త్యగోచరశరీరవరా మురారే!
శక్రార్చితాఙ్ఘ్రికమలోఽప్యసి గోపబాలైః ॥ ౬౫౬॥

జ్ఞాతోదన్తస్స తు కువలయాపీడమాసాద్య మత్తం
నాగేన్ద్రం ద్రాగుపరి పతితం శుణ్డయా తాడయన్తమ్ ।
ఉత్పాట్యైకం ముసలసదృశం దన్తమాహత్య తేన
స్ఫీతే కుమ్భే వివిధగమనః పాతయామాసిథోర్వ్యామ్ ॥ ౬౫౭॥

గజే నిపతితే కృష్ణః కిశోరః ఖేలనోత్సుకః ।
రేజే శిలోచ్చయప్రస్థే ఘనపోత ఇవ స్థితః ॥ ౬౫౮॥

కృష్ణాయేదమితి ప్రశస్తకుసుమస్రక్చూతరమ్భావలిం
శ్వేతోల్లోచతలాభిలోలవిలసన్ముక్తాకలాపాఞ్చితమ్ ।
కంసో మణ్డపమావిశన్యదుశిశోరభ్యాగమే కౌతుకీ
భీత్యా సన్తతకృష్ణనామహృదయో నిర్ణిక్తపాపోఽభవత్ ॥ ౬౫౯॥

సముత్సారితజిహ్మాగ్రకున్తలో మధుసూదనః ।
చాణూరం చూర్ణయామాస చారుచన్ద్రనిభాననః ॥ ౬౬౦॥

శుభ్రతూలకృతకన్దుకోపమో
మల్లతల్లజకరే వివల్గనః! ।
ముష్టిపాతహతముష్టికోఽభవ -
ద్రఙ్గవాద్యలయచఙ్క్రమో హలీ ॥ ౬౬౧॥

క్వ శిక్షితా నాథ! నియుద్ధవైఖరీ
ప్రచణ్డమల్లప్రతియుద్ధపణ్డితః ।

కిశోర ఏవాసి హి సర్వశక్తతా
క్వ యాతి తే మర్త్యతనోరపి ప్రభో ॥ ౬౬౨॥

గోవర్ధనం గిరివరం శ్రితరక్షణార్థం
ఏకాఙ్గులీశిఖరతో దివసాంశ్చ సప్త! ।
బాల్యే ప్రభో! ధృతవతస్తవ లీలయైవ
మల్లాః కియన్త ఇహ సల్లపనప్రఫుల్లాః ॥ ౬౬౩॥

కర్తవ్యశూన్యహృదయం కృతదౌస్థ్యచిన్తం
వ్యర్థోద్యమం భయవిఘూర్ణితమాశు కంసమ్ ।
సింహాసనాద్భువి నిపాత్య సముత్ప్లుతస్త్వం
ముష్ట్యాహతిప్రహతమాతనుషే స్మ కృష్ణ ॥ ౬౬౪॥

విధివిలసితం కర్తుం కోవాన్యథా చతురో భవేత్
యదభిహననే కంసో హింస్రాన్ముహుః పరినోదయన్ ।
అపి వినిహతస్తేనైవాయం దురధ్యవసానతః
తదిహ కరుణా శౌరేః పాపాత్మనాం శరణం సదా ॥ ౬౬౫॥

ధన్యః కంసో యదనవరతం కృష్ణనామైకచిత్తో
దర్శన్దర్శం స్వయముపగతం తస్య సౌన్దర్యముగ్ధః ।
సాక్షాత్తేన ప్రయతతనునా స్పృష్టమాత్రో గతాసుః
తత్పాదాబ్జే వినిహితశిరాః ధ్వస్తపాపో బభూవ ॥ ౬౬౬॥

నిన్దా భక్తిర్భీతిరప్యత్ర యేన
ప్రాయస్త్వయ్యేవార్ప్యతే కాపిచైకా ।
తస్మై శ్రీమంస్త్వత్కృపా తారతమ్యం
త్యక్త్వా శ్రేయో దాస్యతి ప్రాప్తకామా ॥ ౬౬౭॥

యద్యప్యచ్యుత! తే తు మాతృసదృశీ సర్వైకరూపా కృపా
శ్రేయో దాస్యతి తత్ర నైవ బహుశః కార్యా హి చర్చా హరే! ।
సత్యప్యమ్బుజపత్రనేత్ర! భవతి ప్రీత్యైవ యో వర్తతే
తస్యానన్దలవోఽస్తి కిం భువి తయోస్తద్భిన్నయోరన్యయోః ॥ ౬౬౮॥

పితరౌ విమోచ్య నిగలాద్ ఘనద్యుతిః
తదవాప్తగాఢపరిరమ్భణోత్సవః ।
గలితాశ్రులోచనచిరావలోకితః

కృతకృత్యతామమనుతాత్మని ప్రభుః ॥ ౬౬౯॥

సంసారఘోరనిగలాత్పరిమోచయిత్రే
తుభ్యం నమోఽస్తు కరుణాకర! దివ్యమూర్తే! ।
అస్మాదయోనిగలనాత్పరిమోచితోఽస్మి-
త్యత్ర ప్రముగ్ధహృదయః కిమహం వదేయమ్ ॥ ౬౭౦॥

అభయదాతరి హన్త! భవత్యపి
ప్రతికలం రిపుభీతిరశఙ్క్యత! ।
వితనుతే త్వయి వత్సలతా తథా
న మమ యాతి మతిస్తవ శక్తిషు ॥ ౬౭౧॥

ఆమనన్తి నిగమైకగోచరం
పణ్డితా నను భవన్తమచ్యుత! ।
వేద్మ్యహం మమ భవన్తమర్భకం
మాయయైవ తవ మోహితోఽస్మ్యతః ॥ ౬౭౨॥

ఏకైకమద్భుతతమం తవ బాల్యకార్యం
సఞ్చిన్త్య వర్ష్మ పులకాఞ్చితమమ్బుజాక్ష! ।
ఆసీత్తథాపి మమ పుత్రతయాతిఖిన్నో
నైవాస్మరం సకలదుఃఖహరం భవన్తమ్ ॥ ౬౭౩॥

నన్దస్య భాగ్యమిహ మే న హి నన్దసూనో!
బాల్యే మనోహరవిహారపరమ్పరాం తే ।
భూయోఽనుభూయ ముదితో భవసారపారం
పశ్యన్ కృతార్థితజనిర్వ్యదభూద్వ్రజే సః ॥ ౬౭౪॥

యశోదాయా భాగ్యం కిమితి నిగదేయం కథమహం
పిబన్తం స్తన్యం త్వాం మరకతనిభం స్వాఙ్కశయితం! ।
ప్రఫుల్లాస్యామ్భోజప్రహితనయనం వీక్ష్య ముముదే
తదేతద్దేవక్యా న హి ఖలు మహాభాగ్యమవనౌ ॥ ౬౭౫॥

పూతోదకైస్స్నపనమన్నదానం
పుష్పాద్యలఙ్కారపరిష్కృతిఞ్చ ।
కృత్వా యశోదా యదునాథ! తుభ్యం
సా ధన్యధన్యా ముదితా బభూవ ॥ ౬౭౬॥

శఙ్కమానహృదయః ప్రతిక్షణం
దుష్టకంసభయమచ్యుత! త్వయి ।
జర్ఝరీకృతమనాస్సదాభవం
హన్త! సోఽపి నిహతో హి ఘాతుకః ॥ ౬౭౭॥

కిం భాగ్యం వ్రజవాసినాం కిము గవాం కిం బాలకానాం తథా
బృన్దాఖ్యస్య వనస్య కిం రవిసుతానద్యా వధూనాం కిము ॥
వత్సానాం కిము తైః పురా విరచితం పుణ్యం తపో వా వ్రతం
హే గోవిన్ద! భవత్పదామ్బుజరజోధన్యాస్సమస్తా అపి ॥ ౬౭౮॥

ఇత్యుక్తవన్తం పితరం ప్రణమ్య
కృష్ణోఽబ్రవీత్తాత! భవద్వియుక్తః ।
నాహం త్వదానన్దకృదర్హసి త్వం
క్షన్తుం హి మన్తుం మమ సమ్ప్రతీతి ॥ ౬౭౯॥

సఙ్కర్షణం సర్వజనాక్షికర్షణం
గాఢం సమాలిఙ్గ్య జగాద దేవకీ ।
పశ్యామి దిష్ట్యా నను వత్స! గోవ్రజే
త్వాం క్లిష్టమిష్టైర్వనచఙ్క్రమైరితి ॥ ౬౮౦॥

బద్ధం తం సపది విమోచ్య చోగ్రసేనం
రాజానం పునరపి కారయన్ స కృష్ణః ।
స్వం ధర్మం ప్రకటితవాన్యదూద్వహానాం
ప్రభ్రష్టక్షితిపరిభృత్త్వ రూపమీడ్యః ॥ ౬౮౧॥

అసఙ్ఖ్యబ్రహ్మాణ్డప్రకటితనిజైశ్వర్యవిభవః
సమస్తాన్తర్యామీ యదుకులమణే! కిన్తవ భువా ।
నరైస్స్వైరేవం విధినియమవశ్యత్వమనిశం
సుపాల్యం ధీరైరిత్యనురచితకర్మోపదిశసి ॥ ౬౮౨॥

నియామకత్వే స్వత ఏవ సిద్ధే
కేనాపి దాతవ్యమిహాస్తి కిన్తే ।
తథాపి లోకానుసృతౌ కృతాత్మా
భ్రష్టోఽసి రాజ్యాదితి తద్విచిత్రమ్ ॥ ౬౮౩॥

సఙ్కల్పమాత్రపరికల్పితసర్వజన్తు-

వృత్త్యుత్థమత్యనుగుణప్రచురప్రవృత్తిః ।
త్రైలోక్యరక్షణపరోఽసి యదూత్తమ! త్వం
రాజేవ శాసనపరః కిము రక్షణార్థమ్ ॥ ౬౮౪॥

అన్తః ప్రవిష్టశ్చ చరాచరాణాం
యథోచితస్థాననివేశయోగ్యాన్ ।
బిభర్షి తానమ్బుజపత్రనేత్ర!
సూత్రం విచిత్రానివ రత్నసఙ్ఘాన్ ॥ ౬౮౫॥

నన్దం విలోక్య కరుణారసపూరితాక్షో
బృన్దావనం కిమభియాసి సుహృత్సమేతః ।
వాత్సల్యపూర్ణహృదయో మయి మన్మనాస్త్వం
సర్వస్వదాననిరతస్సమపాలయో మామ్ ॥ ౬౮౬॥

ఇతి నిగదితం శ్రుత్వా నన్దోఽప్యానన్దితమనా మనాక్
నిజభుజసమాశ్లిష్టం కృష్ణం సబాష్పనయనోఽబ్రవీత్ ।
కిమిదముచితం కృష్ణ! శ్రీమంస్త్వయైవ పరిరక్షితాః
వయమిహ ముహుశ్శత్రువ్రాతాత్కృపైకనిలయాచ్యుత ॥ ౬౮౭॥

త్వయ్యాగతే తృణజలాదిసమృద్ధిరాసీత్
గావోఽపికుమ్భపయసః పరిపుష్టగాత్రాః ।
హృష్టా బభూవురఖిలా వ్రజబాలకాశ్చ
యోషాః భవత్సహవసత్యనఘాత్మ భూషాః ॥ ౬౮౮॥

త్వత్పాదపఙ్కజరజఃపరిపూతధన్యం
బృన్దావనం సకలభాగ్యనితాన్తభోగ్యమ్ ।
సాన్నిధ్యతస్తవ మహోత్సవపుష్టమాసీత్
తత్త్వాం వినా కథమహం వికలం విశేయమ్ ॥ ౬౮౯॥

త్యక్త్వా తృణం జలమపి ప్రతిపన్నమౌనాః
గావోఽపి కృష్ణ! భవదాగమనాధ్వనేత్రాః ।
హుఙ్కారమాత్రపరిదర్శితదైన్యదుఃఖాః
గోష్ఠేషు సన్తి కథమేత్య విలోకయేయమ్ ॥ ౬౯౦॥

కంసం నిహత్య పునరప్యభియాస్యతీతి
గోపాఙ్గనాః కృతధియస్త్వదనన్యభావాః ।

రాత్రన్దివం నను హరే! ప్రతిపాలయన్తి
మామేకమాగతమవేక్ష్య కథం భవేయుః ॥ ౬౯౧॥

పుష్పాణ్యరణ్యే వివిధాని కృష్ణ!
మ్లానాని తత్రైవ పతన్తి భూమౌ ।
రాజ్యే స్థితే త్వయ్యపి తాని కో వా
సానన్దమాదాస్యతి ధారణార్థమ్ ॥ ౬౯౨॥

యా భీత్యా నవనీతదుగ్ధదధిభృద్భాణ్డోపగూహోత్సుకాః
తా ఏవాద్య సమర్పణాయ భవతే హస్తోద్ధృతం త్వత్ప్రియమ్ ।
ఏహ్యేహీతి సబాష్పగద్గదగిరస్త్వామాహ్వయన్త్యాదరాత్
తద్గోవిన్ద! మయైవ సమ్ప్రతి సమాయాహి వ్రజం సాగ్రజః ॥ ౬౯౩॥

రాధేవ గానవిముఖీ మురలీ ముకున్ద!
వాతాతపాభినిహతా భవదాప్తికామా ।
భూమౌ లుఠత్యవిరతం దయనీయశోభా
తత్సాన్త్వనాయ సముపైహి మయా వ్రజం త్వమ్ ॥ ౬౯౪॥

శ్రుత్వా నన్దవచో వియోగశిథిలం హృద్ద్రావి కృష్ణోఽబ్రవీత్
కర్తవ్యం బహు వర్తతేఽత్ర నితరామాయాతుమేవోత్సహే ।
నాహం సమ్ప్రతి యాతుమర్హ్యథ పునర్ద్రష్టుం వ్రజేయం వ్రజం
త్విత్థం సాన్త్వనతత్పరో మురరిపుస్సమ్ప్రేషయామాస తాన్ ॥ ౬౯౫॥

సవిధి సముపనీతౌ రామకృష్ణౌ స్వపిత్రా
గురుముఖమధిగన్తుం సర్వవిద్యాః ప్రయాతౌ ।
వినమితశిరసౌ సాన్దీపనిం ప్రాప్య హృష్టౌ
నిజగురువరివస్యాసక్తచిత్తౌ సమాస్తామ్ ॥ ౬౯౬॥

సకృదుక్తం పునర్నైవ విషయగ్రాహిణోస్తయోః ।
విద్యాధిదేవతే తౌ తు లోకసఙ్గ్రహతత్పరౌ ॥ ౬౯౭॥

అనుగ్రహకృతాదరం కలయతి ప్రియా సా దయా
భవన్తమిహ యోజయత్యనియతక్రియాయాం ఛలాత్ ।
జగద్గురుమపి స్వయం గురువశం వ్యతానీత్తథా
వ్యదాపయదహో! గురోస్తనయమబ్ధిగం దక్షిణామ్ ॥ ౬౯౮॥

ఏవం క్షితౌ మనుజతాకృతచిత్రకర్మా

శ్రీ వేఙ్కటేశ! కరుణాపరిచోదితస్సన్ ।
మౌఢ్యాద్భవత్పరిభవైకహృదో మనుష్యాన్
సఞ్చిన్త్య పర్వతతటేఽసి కిమర్చ్యమూర్తిః ॥ ౧౯౯॥

కథమప్యమతీన్నరానధీనాన్
కరవాణీతి కృతప్రతిజ్ఞ ఏవ ।
అహిశైలతటే విచిన్తయన్ కిం
జనభావస్మరణాత్కృతస్మితోఽసి ॥ ౨౦౦॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
సప్తమశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

౮. అష్టమశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమద్వేదాన్తదేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే అష్టమశతకమ్ ।

అభిహితం వచనం పరిరక్షితుం
పునరపి ప్రతిపద్య యశస్వినీమ్ ।
సురభిచన్దనదాం మధురాననాం
తదభిలాషమపూరయదచ్యుతః ॥ ౨౦౧॥

నిరాతఙ్కాపరిచ్ఛిన్నసదానన్దఘనస్య తే ।
అన్యాపేక్షా ముదే కిం వా కృపాకార్యమిదం ఖలు ॥ ౨౦౨॥

భక్తానాం ముదమేవ హన్త! మనుషే స్వీయాం ముదం శ్రీపతే!
తేషాం దుఃఖమవైషి దుఃఖమమితం స్వీయం కృపావారిధే! ।
తద్భక్తైర్యదపేక్ష్యతే తదచిరాత్సమ్పూరయస్యాదరాత్
ఆత్మార్థం న కిమప్యపేక్షితమయే! సమ్పూర్ణకామో భవాన్ ॥ ౨౦౩॥

స్వకీయావిర్భావం సఫలయితుకామో యదుపురీ-
నివాసశ్శ్రీవాసో ఘనరుచిపటప్రేమముదితః ।
వధాయ ప్రత్యర్థిప్రవరనికరాణాం కృతమనాః
మనాగ్భ్రూజావాపం సపది కృతవాన్ కంసముఖతః ॥ ౨౦౪॥

అనేకవారం మగధేశ్వరేణ
సంయుధ్య తం కాలయసి స్మ శౌరే! ।
సమస్తశక్తస్య కియానయం తే
క్రీడస్యహో! మానుషయోగ్యకృత్యః ॥ ౨౦౫॥

సృష్టిం స్థితిం లయమపి ప్రభవం త్రిలోక్యాః
సఙ్కల్పతో రచయితుం కిమిదం ముకున్ద! ।
ఆజ్ఞానువర్తి సకలాయుధచక్రవర్తి
జాగర్తి చక్రమనిశం భవదీయపాణౌ ॥ ౨౦౬॥

ఏకతో యవనపీడనం జరా-
సన్ధయుద్ధమపరత్ర చిన్తయన్ ।
ద్వారకాం జలనిధావకారయో
దివ్యసమ్పదమయే! మయేన హి ॥ ౨౦౭॥

రత్నాకరోపరి సురత్నపురీ త్వదీయా
సా ద్వారకా సురపురీతరురత్నదీప్రా! ।
వేదాన్తవేద్యమహిమా తవ వాగతీతః
సత్యేవమప్యనుకరోషి మనుష్యచేష్టామ్ ॥ ౨౦౮॥

కథం వా శౌరే! త్వం జలనిధిజలే దివ్యనగరీం
విశాలాం నిర్మాప్య స్ఫురదుదధినా ధారయసి తామ్ ।
పురా రామత్వేఽపి ప్రబలజలధౌ సేతుమతులం
నలేనైతద్వ్యక్తం తవ తు వితతం కారితవతః ॥ ౨౦౯॥

భయకృద్భయనాశనోఽపి శౌరే!
యవనాద్భీత ఇవ ప్రధావ్య దూరమ్ ।
అమునా యవనేన వీక్ష్యమాణో
హ్యవిశః పర్వతకన్దరోదరం ద్రాక్ ॥ ౨౧౦॥

ధన్యోఽయమేవ యవనో యదముం భవన్తం
పీతామ్బరం ఘనరుచిం నలినాయతాక్షమ్ ।
పఞ్చాయుధాఞ్చితచతుర్భుజదణ్డమీడ్యం
మత్తేభధావనమపశ్యదచిన్త్యరూపమ్ ॥ ౨౧౧॥

ముచుకున్దదృశా వినాశ్య వీరం యవనం తత్ప్రతిబోధనాపరాధమ్ ।
ప్రకటీకృతవాన్ ఫలం హ్యవార్యం భగవద్భక్తకృతాగసాం ముకున్ద ॥ ౭౦౨॥

జీమూతకాన్తరుచిపఙ్కజపత్రనేత్రం
చక్రాబ్జనన్దకగదారమణీయహస్తమ్ ।
కస్తూరికాతిలకఫాలమరాలవాలం
దివ్యస్వరూపమయి! దర్శితవానముష్మై ॥ ౭౦౩॥

సుప్తం వ్యుత్థాప్య కరుణే! ముచుకున్దం వ్యదాపయః ।
దివ్యరూపం ముకున్దస్య తస్మై యోగిభిరీప్సితమ్ ॥ ౭౦౪॥

జరాసన్ధాద్భీతో హలధరయుతో ధావనపటుః
సముత్సేధే శైలే పిహితతనురప్యల్పమతినా ।
గిరౌ దగ్ధే తస్మాత్ప్లుతిగతధరః క్వాపి నిరగాః
విచిత్రా లీలా తే పరమపురుషస్యాపి ధరణౌ ॥ ౭౦౫॥

నవనీతచౌర్యచిరవాసనాబలాత్
నవనీతకోమలతరాచ్ఛమానసామ్ ।
అపహర్తుమేవ కృతధీరభూః కిము
ప్రసభం ముకున్ద! భవదీయరుక్మిణీమ్ ॥ ౭౦౬॥

నికషోపలకృష్టహేమరేఖా-
సదృశీ తావకవక్షసి ప్రసక్తా ।
ముముదే నను రుక్మిణీ మురారే!
భవదీయాప్తివిధావపి శ్రమస్తే ॥ ౭౦౭॥

ప్రమథ్యాబ్ధిం పూర్వం సమధిగతవాన్ పద్మనిలయాం
ధనుర్భఙ్గాత్సీతాం జనకతనయామాపిథ హరే! ।
ఇదానీమప్యేవం యుధి జితరిపుర్భీష్మకసుతాం
శ్రమేణ స్వాయత్తీకృతచకితదారోఽసి కిమిదమ్ ॥ ౭౦౮॥

అథవా సతి పుష్కలేఽపి విఘ్నే
తదపోహ్యాశ్రితరక్షణం తనోమి ।
ఇతి దర్శయితుం కిమమ్బుజాక్ష!
శ్రమనిర్వాపితవిఘ్న ఏవ జిష్ణుః ॥ ౭౦౯॥

దయితయా ప్రతిషిద్ధవధం హరే!

సమభిరక్షితవానపరాధినమ్ ।
కరుణయా నను రుక్మిణమాహవే
పురుషకారధురా వచనాతిగా ॥ ౭౨౦॥

పురా యేనాకారి ప్రధనభువి సాహ్యం నిరుపమం
నియుద్ధం తేనాసీత్తవ జరఠభల్లూకపతినా ।
అనుగ్రాహ్యే జన్తౌ కథమపి హరే! కామపి దయాం
వితన్వన్నోమ్మోహాత్తం విఘటయసి దత్తాత్మవిభవః ॥ ౭౨౧॥

స్వాఙ్గాభిమర్శనసుఖానుభవేన బాల్యే
నీరాభిఖేలనవిధౌ జనితానురాగామ్ ।
సూర్యాత్మజాం త్వదనుచిన్తనధన్యధన్యాం
ఆమోదయః కరుణయా పరిణీయ శౌరే ॥ ౭౨౨॥

మన్దాక్షమన్దధిషణాన్ ధుతగర్వగన్ధాన్
ఆన్దోలయన్నరపతీంశ్చిరనిన్దనార్హాన్ ।
గోవిన్ద! సున్దరముఖీం నను మిత్రవిన్దాం
విన్దన్ననన్దిథ మిలిన్ద ఇవారవిన్దమ్ ॥ ౭౨౩॥

దుర్దాన్తదృప్తదురవగ్రహదుర్వినీతాన్
సప్తాపి కృష్ణ! వృషభాన్ దమనేన వశ్యాన్ ।
సప్తాకృతిర్నను విధాయ కరగ్రహేణ
సత్యామవాపిథ చ నాగ్నజితీం కృపాలో! ॥ ౭౨౪॥

శ్రుతకీర్తిసుతాం ముకున్ద! భద్రాం
నను భద్రావయవాం కురఙ్గనేత్రీమ్ ।
విధివత్కరపీడనేన శౌరే!
దయితామాపిథ మోదయన్ కృపాలో! ॥ ౭౨౫॥

మద్రాధినాథతనయాం నను లక్ష్మణాఞ్చ
భూపాలమణ్డలపరిష్కృతమణ్డపస్థామ్ ।
సర్వేషు రాజసు మిషత్సు చ జహ్రిథ ద్రాక్
తార్క్ష్యస్సుధామివ జనార్దన! తార్క్ష్యకేతో! ॥ ౭౨౬॥

నరకం వినాశ్య నరకం యథా నృణాం
నిగలీకృతాస్తు సురసున్దరీసమాః ।

నిజరూపసక్తహృదయా నితమ్బినీః
సమనీనయో హి కృపయా పురం స్వకమ్ ॥ ౭౨౭॥

నరకాపహృతే సుకుణ్డలే త్వ-
ద్ఘసితాదిత్యరుచీ సమర్ప్య తస్యై ।
కృపయా కులిశాయుధస్య మాత్రే
కృతకృత్యత్వమదర్శయో హి శౌరే ॥ ౭౨౮॥

ఏవం సాహ్యకృదప్యమేయవిభవో వజ్రాయుధేనాహవే
ద్విష్టస్తం ప్రవిజిత్య దివ్యమధులిట్ ఝఙ్కారసుస్వాగతమ్ ।
తార్క్ష్యే న్యస్య చ పారిజాతమమితామోదప్రసూనాఞ్చితం
సత్రాజిత్తనయావనీం సమనయో మాయాహ్యచిన్త్యా తవ ॥ ౭౨౯॥

మానాపనోదాయ నర్మోక్తివేత్తా
శ్రీరుక్మిణీదృప్తహృత్కృన్తనోక్త్యా ।
తాం రోదయన్ సాన్త్వనోక్త్యాపి శౌరే!
ప్రాహర్షయః ప్రాణిసద్వర్త్మకాఙ్క్షీ ॥ ౭౩౦॥

స్వపుత్రపౌత్రాదివివాహకాలే
తానన్తరాయాన్ ప్రవిజిత్య శత్రూన్ ।
అమానుషేణాత్మబలేన శౌరే!
త్వదీయరక్షాం బహుధా వ్యతానీః ॥ ౭౩౧॥

త్వదీయార్థం శ్రీమన్మనుజతనురప్యద్భుతవిధిః
ధరణ్యాం ప్రత్యూహప్రశమనకృతే క్లేశమమితమ్ ।
సమారోప్య శ్రేయో వితరసి నతేభ్యో యదుపతే!
దయాం తే నిస్సీమాం కథయితుమనీశస్త్వమపి హి ॥ ౭౩౨॥

కృకలాసమనల్పవర్ణదేహం
ముహురావల్గితమస్తకం ప్రహిస్థం! ।
కృపయానుజిఘృక్షురాత్మహస్తా-
దుదబిభ్రస్తవ కార్యమేతదేవ ॥ ౭౩౩॥

నృగచక్రవర్తినమనల్పదాయినం
ద్విజయుగ్మఘర్షణనిరస్తవైభవమ్ ।
సముద్దస్య కూపకుహరాత్కృపానిధే!

పతితోద్ధరత్వమభిదర్శితం త్వయా ॥ ౭౩౪॥

మునిపుఙ్గవైర్ముహురభిష్టుతో భవాన్
ధరణీసురేషు దృఢదర్శితాదరః ।
ద్విజవిత్తచౌర్యఫలమప్యుదాహరన్
నృగచక్రవర్తికథయైవ రౌరవమ్ ॥ ౭౩౫॥

నీలామ్బరో వ్రజముపేత్య పునశ్చ తత్ర
నిర్వర్తితోత్సవనిరుత్సుకదేశకల్పే! ।
తేషాం ముకున్దవిరహాతురమానసానాం
బాష్పైస్స్వయఞ్చ సమభాగభవద్వియోగే ॥ ౭౩౬॥

పౌణ్డ్రకవాసుదేవముపకల్పితతార్క్ష్యరథం
కృత్రిమశఙ్ఖచక్రభుజమీప్సితతత్ప్రధనమ్ ।
చక్రనికృత్తమస్తకమపతయదల్పమతిం
కృష్ణ! భవాన్ దురధ్వగవినాశకృతే త్వమభూః ॥ ౭౩౭॥

కాశీం తత్ప్రభుమప్యనాదినిధనే కృత్యానికృత్యుత్సుకం
చక్రేణ జ్వలనత్విషా సమదహస్స్ఫీతస్ఫులిఙ్గార్చిషా ।
దైత్యధ్వాన్తదివాకరే త్వయి భవన్త్యోద్ధత్యదుర్మార్గగాః
జ్వాలాయాం శలభా ఇవ ప్రతిభటాః కిం చిత్రమత్రాచ్యుత ॥ ౭౩౮॥

రఘువీరరామచరణాబ్జభక్తిభాక్
అభవత్పురాణకపిపుఙ్గవస్తు యః ।
యదువీరరామపరిపన్థినం స తం
ద్వివిదం జఘాన యుగధర్మ ఈదృశః ॥ ౭౩౯॥

యదునాథషోడశసహస్రసున్దరీః
సమకాల ఏవ సమసఙ్ఖ్యకాయభాక్ ।
సమనన్దయస్సురతికేలికోవిదః
తవ కారణం హి కరుణా తథాస్థితేః ॥ ౭౪౦॥

సఙ్కల్పితం నాథ! యథా తథైవ
భక్తావనార్థం క్రియతే త్వయా హి ।
శక్తోఽపి భీమేన గతాసుమాజౌ
త్వం కారయామాసిథ మాగధం తమ్ ॥ ౭౪౧॥

బన్ధాద్విమోచ్య నృపతీన్ ప్రవితీర్య తేభ్యో
వస్త్రాది వస్తు వినుతో వినతైర్ముదా తైః ।
స్వీయేషు రాజ్యవిభవేషు పునర్నియోజ్య
తానావిథాచ్యుత! దయా తవ వాగతీతా ॥ ౭౪౨॥

ప్రత్యూహవిధ్వంసనపూర్వకం త్వత్-
పదాబ్జసేవారతమానసానామ్ ।
సత్కర్మ నిర్వర్తయసీహ శౌరే!
చిత్రం న చైతత్కరుణా తవైవమ్ ॥ ౭౪౩॥

యుధిష్ఠిరమఖం హరే! సుముఖమన్తరాయం వినా
సహోదరభుజార్జితైః కనకవస్త్రవస్వాదిభిః ।
యథావిధి విధాపయన్నిగమపారగైస్తాపసైః
నృపోత్తమశిరోమణిం వ్యతనుథాః పృథాయాస్సుతమ్ ॥ ౭౪౪॥

యస్సప్తతన్తుతనుభృద్ధుతభుక్ స్వరూపో
మన్త్రాత్మకస్సురమయో హుతహవ్యభోక్తా ।
తస్మింస్థితే త్వయి ధురి క్రతురాజమేనం
ధర్మో వ్యధాదితి కిమత్ర ముకున్ద! చిత్రమ్ ॥ ౭౪౫॥

శ్రియశ్శ్రీస్త్వం శ్రీమన్యదుకులమణే! కామపి కృపాం
వితన్వన్నిర్వ్యాజం నివససి సుహృద్యత్ర నితరామ్ ।
కథం న స్యాత్తస్మిన్నిరవధి నిధీనాముపచయః
తదస్మిన్నిర్వేతు ప్రహిణు కరుణాం తాదృశగుణామ్ ॥ ౭౪౬॥

వితర్కసన్దిగ్ధమనస్సు సభ్యే-
ష్వభ్యర్హణే జ్ఞస్సహదేవ ఏకః ।
భవన్తమేకం నను నిశ్చికాయ
సర్వేడ్యమిత్యచ్యుత! ధన్యధన్యః ॥ ౭౪౭॥

సభాజనార్హాం బహుధా విగర్హన్
సభాజనార్హం కమలాసఖ! త్వామ్ ।
స చేదిరాజస్సుకృతీ కిమాహో-
స్విత్పాపకృద్యత్తవ పాదమాప ॥ ౭౪౮॥

నానాశాస్త్రప్రబలధిషణా అప్యపారార్హణార్హాః

విద్వాంసస్త్వాం యదుకులమణే! నైవ జానన్తి దృప్తాః ।
కారుణ్యం తే యదుపరి పతత్యమ్బుజాక్ష! ప్రతీక్ష్యం
లక్ష్మీశం త్వాం ప్రథితవిభవం శుద్ధసత్వాస్స వేత్తి ॥ ౨౪౯॥

చేదిరాజచరితానుచిన్తనా-
న్నష్టభీతిరహమస్మి సామ్ప్రతమ్ ।
నిన్దతేఽపి నిజపాదపఙ్కజం
యచ్ఛసి స్మ కృపయా యదచ్యుత ॥ ౨౫౦॥

సజ్జోఽభవో హి సవనాగతమానవానాం
పాదావనేజనవిధౌ యదునాథ! తీర్థైః ।
కిం న్యాయ్యమేతదమరార్చితపఙ్కజాఙ్ఘ్రేః
తే భక్తనైఘ్న్యమథవా ప్రకటీకృతం ను ॥ ౨౫౧॥

శతానన్దసఙ్క్షాలితాఙ్ఘ్రిస్రుతాయాః
స్రవన్త్యాః పయః ప్రోక్ష్య యే ధన్యధన్యాః ।
అహో! కృష్ణ! తేషాం పదక్షాలనేన
స్వయం ధన్యమామన్యసే స్వం కిమేతత్ ॥ ౨౫౨॥

భక్తా యథా భవత్ప్రాణాః
భక్తప్రాణస్తథా భవాన్ ।
తత్తే యుక్తమిదం శౌరే!
యద్భక్తాఙ్ఘ్ర్యవనేజనమ్ ॥ ౨౫౩॥

త్రిపురరిపువరేణ ప్రాప్తమాయన్తు సాల్వం
ప్రతిభటయదువీరప్లోషణోపాత్తదర్పమ్ ।
శ్రితజనపరిరక్షాబద్ధదీక్షస్స్వచక్ర-
ప్రహరణవినికృత్తగ్రీవమాశు వ్యతానీః ॥ ౨౫౪॥

దన్తవక్రమపి హన్త! సఙ్గరే
హన్తి స స్మ గదయా భవాన్ హరే! ।
తస్య కణ్ఠతలనిర్గతా ద్యుతిః
ప్రావిశత్తవ పదం కృపా రిపౌ ॥ ౨౫౫॥

భూదేవనైపథ్యనిగూఢశౌర్యాన్
ధర్మాత్మనః పాణ్డుసుతాన్నిరక్షః ।

సంయోజ్య పాఞ్చాలికయా ముకున్ద
సన్తోషయామాసిథ తే దయాహో ॥ ౭౫౬॥

దురోదరనిరఙ్కుశాన్ పరిహరన్తి సత్సమ్పదో-
ప్యరాలధరణీపతీనుపసరన్తి దామోదర! ।
ఇతి వ్యసనినాం నృణాం ప్రకటయన్నివాత్మాశ్రిత-
ప్రచణ్డబలపాణ్డవావనతిమత్ర కిం సేహిషే ॥ ౭౫౭॥

తథాపి భక్తాన్నవిముఞ్చసి త్వం
కదాపి గోవిన్ద! సవాగ్నిజాతామ్ ।
తాం ద్రౌపదీం త్వచ్చరణైకసక్తాం
రరక్షిథాచ్ఛాదనదానతో యత్ ॥ ౭౫౮॥

అమ్బరాద్యదుపతే! హ్యావతేరు-
శ్చిత్రితామ్బరపరమ్పరికా ద్రాక్! ।
త్వద్దయోర్మయ ఇవ ప్రయతాత్మ-
ద్రౌపదీహృదయచన్ద్రవివృద్ధాః ॥ ౭౫౯॥

గోవిన్దేతి సుదూరవర్తినమపి త్వామాహ్వయన్తీం ముహుః
మానత్రాణపరాయణాం స్వపతిభిస్త్యక్తాత్మసంరక్షణామ్ ।
పాఞ్చాలీం భవతో రరక్ష కిము తన్నామాథవా కిం భవాన్
సా తే కిం కరుణాథవా శ్రితమహాదుఃఖాపహన్త్రీ హరే ॥ ౭౬౦॥

గోవిన్దేతి యదాక్రన్దత్ కృష్ణా మాం దూరవాసినం!
ఋణం ప్రవృద్ధమివ మే హృదయాన్నాపసర్పతి ॥

దుర్వాసః ప్రభృతి మునీన్ద్ర కుక్షిపూర్తిం
కౌన్తేయక్షతిహరణార్థమమ్బుజాక్ష! ।
శాకాల్పం స్వయముపభుజ్య కల్పయన్ సన్
సర్వాన్తర్నిజవసతిం వ్యదర్శయో హి ॥ ౭౬౧॥

దూతో భూత్వా మృధహతికృతే పాణ్డవార్థం గజాహ్వం
స్థానం యాతః కురుకులపతిం యాచమానశ్చ సన్ధిం! ।
మోఘీభూతప్రచురయతనస్సన్నివృత్తః కిమర్థం
క్షోణీభారప్రశమనకృతే తే తు సఙ్కల్ప ఏవమ్ ॥ ౭౬౨॥

గీతా గీతా సపది భవతా విశ్వరూపం వ్యదర్శి

శ్రీమన్ సర్వం సమభవదహో! యాతయామం కిమేతత్! ।
మాయైవైవం కలయతి కలౌ మానుషేషు త్వదీయా
తస్మాద్దీనస్తవ తు కరుణాం ప్రార్థయే భక్తిదాత్రీమ్ ॥ ౭౬౩॥

పురుహూతనీలమణికాన్తిమఞ్జులః
సితముగ్ధవాజిగణచోదనోన్ముఖః! ।
ప్రధనాజిరేఽపి విజయస్య సారథిః
నను కస్య కృష్ణ! న చకర్షిథేక్షణమ్ ॥ ౭౬౪॥

సౌన్దర్యం తే ప్రధనభువి యే సమ్ప్రహారైకనిష్ఠాః
తేషాం చక్షూంష్యపి వివశయన్నిర్నిమేషాణ్యకార్షీత్! ।
దర్శం దర్శం యదుకులమణే! త్వాం ప్రభుప్రేర్యమాణాః
అప్యాసంస్తే త్వయి కృతహృదస్త్యక్తకర్తవ్యకార్యాః ॥ ౭౬౫॥

దుష్టాత్మకాన్నపరిపోషితదేహబన్ధాః
ప్రజ్ఞాతిమాన్ద్యకృతకాపథగానుమోదాః ।
వధ్యా ఇతి ప్రథయితుం కిము భీష్మముఖ్య-
వృద్ధాదినాశనవిధౌ రచితానుమోదః ॥ ౭౬౬॥

శిలీముఖవిదారితస్ఫుటితపాణిరప్యఞ్జసా
సుపర్వవరనిమ్నగాసుతమభిద్రవంశ్చక్రభృత్ ।
చలత్కుటిలకున్తలప్రచురఫాలదేశో హరే!
నిజాకృతిమదర్శయో బత! రిపోః కృపా తేఽనఘా ॥ ౭౬౭॥

ఆత్మానమాయోధనభూమిభాగే
సన్దర్శ్య బాణాహతిపాతితేన ।
భీష్మేణ భావ్యాత్మపరత్వశంసాం
శ్రోతుం వ్యతానీః కిము జీవినం తమ్ ॥ ౭౬౮॥

కపికేతురక్షణకృతే రణేఽభవో
భగదత్తముక్తవరవైష్ణవాస్త్రభాక్ ।
ఉరసా పయోధితనయైకసద్మనా
శ్రితరక్షణే హి దయితాఞ్చ నేక్షసే ॥ ౭౬౯॥

పరేణ యుద్ధైకరతస్య శౌరే!
పార్థేన భూరిశ్రవసో భుజం ద్రాక్ ।

అచ్ఛేదయస్త్వత్పరిచోదితేన
నావేక్షసే ధర్మమపి శ్రితార్థమ్ ॥ ౨౨౦॥

పిశితపఙ్కనిమగ్నరథాఙ్గక-
స్వభుజకోటిసముద్ధరణోన్ముఖమ్ ।
రవిసుతం నను మారయసి స్మ తం
విజయతస్సుకృతం తవ యన్మతమ్ ॥ ౨౨౧॥

కున్తీతనూజమపి కర్ణమయే! మురారే!
ప్రాఘాపయస్సితహయావనబద్ధదీక్షః! ।
ఏవం విధాతుమపి కారణమస్తి తస్య
దుర్వృత్తమానివిభువర్ధితసాన్ద్రమైత్రీ ॥ ౨౨౨॥

వదాన్యస్తత్సమానోఽత్ర
వదాన్యః కోఽస్తి మాధవ! ।
తద్గుణో నేక్షితో యస్మాత్
రాధేయో ఘాతితస్త్వయా ॥ ౨౨౩॥

ఏకం పశ్యసి ధర్మపక్షపతనం నాన్యం గుణం శ్రీపతే!
సాధుష్వాత్మరతేషు కిన్తు కరుణాం సర్వాత్మసన్తోషిణీమ్ ।
యస్మింస్తద్ద్వయమప్యబాధితగతి స్నిహ్యస్యహో తత్ర హి
వ్యర్థత్వేన పరాన్ గుణాన్ గణయతా కిం స త్వయా ధ్వంసితః ॥ ౨౨౪॥

కర్మ కిన్ను జననాన్తరార్జితం
సమ్ప్రతీహ రచితం విలోక్య వా ।
దిత్ససి ప్రతిఫలం నృణాం హరే!
దుష్ప్రవేశ కరుణా హ్యఘాత్మకాః ॥ ౨౨౫॥

దుర్యోధనం హ్రదనిమగ్నమపాస్తధైర్య-
ముత్థాప్య భీమగదయోరుతటేఽభిఘాత్య ।
కాపట్యతో మురరిపో! తమపాతయో హి
కర్మానురూపమిహ దర్శయితుం ఫలం కిమ్ ॥ ౨౨౬॥

శాఠ్యేన ధర్మసుతసమ్పదమక్షకేల్యాం
పైశున్యనిష్ఠసుహృదాం వచసాపహృత్య ।
కిం సౌఖ్యభాగభవదత్ర సుయోధనోఽయం
శౌరే! పరస్వహరణేన సుఖీ న మర్త్యః ॥ ౨౨౭॥

యథాలాభసన్తుష్టచిత్తో భవేద్యః
కృపాపాత్రతాం యాతి శౌరే! స తేఽత్ర ।
పరస్వాపహర్తా తు చిన్తాపరస్స్యాత్
అతస్స్వాపతేయం హరేన్నాన్యదీయమ్ ॥ ౭౭౮॥

దృష్ట్వా బాన్ధవపుత్రమిత్రసహజాన్యుద్ధే హతాంశ్చక్షుషా
మానీ దైన్యహతో గతాసురభవద్దుర్యోధనో ధూర్వహః ।
శ్రీమంశ్చక్రధర! త్వదీయవచసాం ధిక్కారమూలా కిము
స్యాదేతాదృగనర్థసన్తతిరహో! కారుణ్యదూరీకృతా ॥ ౭౭౯॥

భగవంస్త్వయి నిర్మితోఽపరాధః
కథమప్యచ్యుత! సహ్యతే త్వయైవ ।
తవ భక్తజనే కృతోఽపరాధో
న హి సహ్యోఽత్ర స కౌరవస్తు సాక్షీ ॥ ౭౮౦॥

రజోగుణవిమూఢధీర్విషయవాగురాయన్త్రితః
పరస్వహరణోత్సుకో హృతసురక్షణే వ్యాకులః ।
నిరస్తసుఖనిద్రకో విగలితక్షుధాత్తామయః
భవేదిహ నరో హరే! కరుణయా స్పృహాం వారయ ॥ ౭౮౧॥

ధర్మాత్మా శమనసుతో నిరీహచిత్తః
కాన్తారే ప్రయతధునీకృతావగాహః ।
అభ్యర్చన్మునిచరణాన్ సుఖీ న్యవాత్సీత్
కారుణ్యప్రవణమనాస్త్వమ్బుజాక్ష! ॥ ౭౮౨॥

బహునా వచసా కిమత్ర శౌరే!
భగవన్! రక్షితుమిచ్ఛసి స్వయం యమ్ ।
వితరస్యఖిలాంశ్చ సద్గుణాంస్త్వం
నను తస్మై కరుణాకటాక్షపాతైః ॥ ౭౮౩॥

హుతభుక్ ప్రవితీర్ణమద్భుతాఙ్గం
కపికేత్వర్జునవాజిమణ్డితఞ్చ ।
రథవర్యమనన్యవీరదమ్యం
భగవంశ్చారయసి స్మ ఫల్గునార్థమ్ ॥ ౭౮౪॥

యన్నిమిత్తముపదాపితస్త్వయా

స్యన్దనస్సితహయాయ మాధవ! ।
సామ్పరాయకమపూర్యతాపి త-
న్నిర్వృతోఽసి ధరణీభరవ్యయాత్ ॥ ౭౮౫॥

ప్రాణేభ్యోఽప్యధికప్రియం రథగతం పార్థం రిరక్షూ రథాత్
ప్రాక్తం ద్రాగవతార్య రోషణతయా తేనైవ వాగ్భర్త్సితః ।
స్మేరాస్యస్తదను స్వయం రథవరాదుత్ప్లుత్య దగ్ధాత్తతః
స్వాయత్తం హి రరక్షిథాచ్యుత! కృపాం తే కిం బ్రవీమ్యాశ్రితే ॥ ౭౮౬॥

నినిన్ద శిశుపాలకో నను భవన్తమబ్జేక్షణ!
ప్రియోఽపి పురుహూతజస్త్వయి కృతాత్మభారోఽప్యయమ్ ।
ఉభావపి సమౌ ఖలు ప్రతికలం నిజాత్మోన్నతౌ
ద్విడేక ఇహ తే కథం సుహృదభూద్ద్వితీయో హరే ॥ ౭౮౭॥

ధర్మాత్మజం క్షితిధురన్ధరమాకలయ్య
సింహాసనే సముపవిష్టమపారభక్తిమ్ ।
హృష్టో బభూవిథ ముకున్ద! దయాపయోధే!
భక్తప్రమోదభర ఏవ హి తేఽపి హర్షః ॥ ౭౮౮॥

నిజపరత్వముదీరితమాత్మనా
రణముఖేఽర్జునకైతవతో హరే! ।
అనుపయుక్తమవేత్య పునర్నదీ-
సుతముఖాత్ప్రకటీకృతవాన్ కిము ॥ ౭౮౯॥

కరుణాకర! నాకివన్ద్యపాద!
ప్రథయన్నాత్మపరత్వమజ్ఞనృభ్యః ।
కథమప్యనుకమ్పయోద్దిధీర్షుః
యతసే తే తు పరాఙ్ముఖాస్తథాపి ॥ ౭౯౦॥

సమోఽహమఖిలేష్వపీత్యభిదధత్స్వయం శ్రీపతే!
స్వభక్తపరిపన్థినో నిజరిపూన్ భవాన్ భావయన్ ।
దయానిధిరపి శ్రితావనపరః పరానాసురాన్
వినాశ్య ధరణీభరం పరిజహార యుక్తన్త్విదమ్ ॥ ౭౯౧॥

బ్రహ్మాదయోఽపి వితతాణ్డకుటీరకీటాః
విశ్వాత్మకస్య తవ యస్య పరాత్పరస్య ।

స త్వం క్షితౌ కఫలుఠత్క్రిమికల్పమర్త్యైః
చిక్రీడిథాచ్యుత! కథం కరుణాత్ర హేతుః ॥ ౭౯౨॥

సఙ్కల్పమాత్రపరికల్పితభస్మశేషాన్
యోధాన్విధాతుమపి మాధవ హన్త! దక్షః ।
ప్రత్యర్థిశస్త్రమథితస్త్వమభూః కిమర్థం
కిం స్వాశ్రయార్థముపగచ్ఛతి కోఽపి వేత్తి ॥ ౭౯౩॥

క్వచిద్యుద్ధరుద్ధః క్వచిత్కాన్దిశీకః
క్వచిద్విశ్వకాయః క్వచిద్బాణవిద్ధః ।
క్వచిచ్చక్రధారీ క్వచిద్విప్రలాపీ
శ్రితార్థం విచిత్రక్రియోఽభూర్మురారే ॥ ౭౯౪॥

యుద్ధాఙ్కణే ప్రహరణప్రవణాః ప్రవీరాః
క్రోధాభిభూతహృదయా అపి ధన్యధన్యాః ।
ప్రాణాత్యయావసరదృష్టభవన్మనోజ్ఞ-
రూపాస్సుయోగిసదృశా హ్యభవన్ హరే! యత్ ॥ ౭౯౫॥

కర్మానురూపఫలభోగపరాంస్తు జీవాన్
ఏవం సమస్తహృదయాన్తరగస్సమీక్షే ।
ఇత్యాస్థితో రథముఖే రణవీక్షణైక-
తానః కిము స్వయమసక్త ఇవాభవస్త్వమ్ ॥ ౭౯౬॥

కరుణా తవ మానసాధివాసా
శరణాయాతజనావనైకతానా ।
అరుణామ్బుజలోచన! శ్రితార్తేః
పరిణామప్రతిపాదినీవ భాతి ॥ ౭౯౭॥

భవన్తం జగద్గర్హణీయఞ్చ దూతం
దయా తే వ్యతానీత్తదా వావదూకమ్ ।
అహో! శూద్రగేహాన్నభోక్తారమేవం
హయప్రేరకఞ్చ శ్రితార్థం మురారే ॥ ౭౯౮॥

సర్వజ్ఞోఽపి శ్రితజనకృతే మూఢవన్మానుషాత్మా
నానాక్లేశవ్యతికరజహద్దివ్యభోగానుభూతిః ।
సామన్తత్యోఽప్యతికటుజనారున్తుదప్రాప్తనిన్దః

శ్రీమన్ లక్ష్మీరమణ! కరుణానిఘ్న ఏతాదృశోఽభూః ॥ ౭౯౯॥

శ్రీమన్! ఫణీన్ద్రధరణీధరభవ్యశృఙ్గే
విశ్రాన్తిసౌఖ్యమధిగన్తుమివార్చ్యమూర్తిః ।
భక్తౌఘకాఙ్క్షితవరప్రతిపాదనార్థం
మౌనేన తిష్ఠసి కిము శ్రితపారిజాత ॥ ౮౦౦॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
అష్టమశతకం సంపూర్ణమ్ ।

౯. నవమశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమన్నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే నవమశతకమ్ ।

యద్యప్యస్తి దయా నాథ! త్వయి నిత్యానపాయినీ ।
దుర్వృత్తకణ్టకాకీర్ణే ప్రవిశేన్మయి సా కథమ్ ॥ ౮౦౧॥

అంహస్సంహతిభారభుగ్నహృదయం సంసారసిన్ధ్వాప్లుతం
వ్యాధ్యాధిప్రముఖాతికర్కశమహానక్రార్ధజగ్ధోజ్ఝితమ్ ।
దారాపత్యనిరన్తరప్రవిసరద్వాత్యాభిసఙ్ఘూర్ణితం
శేషాద్రీశ! కదా త్వదీయకరుణా సా మాం సమాధాస్యతి ॥ ౮౦౨॥

మదాన్ధమమ్భోరుహపత్రనేత్ర!
కన్దర్పవశ్యం పరవిత్తగృధ్నుమ్ ।
నృశంసమేనం లలనావిలోలం
కదా సమాధాస్యతి తే దయా మామ్ ॥ ౮౦౩॥

ఆశా విశాలభువనేశితృభావలబ్ధ్యా-
పీశానమిత్రవరకోశవశాభిలాషా ।
శ్రీశ! త్వదఙ్ఘ్రిశతపత్రవిశేషశేషా
కారుణ్యతస్తవ భవిష్యతి మే కదా వా ॥ ౮౦౪॥

శ్రీవేఙ్కటాద్రిశిఖరప్రకటీకృతాత్మన్ !

బుద్ధిస్సదా విషయమార్గణలమ్పటా మే ।
త్వత్పాదపఙ్కజమరన్దమిలిన్దభావం
యాస్యత్యహో! కరుణయా తవ సా కదా వా ॥ ౮౦౫॥

దుఃఖాత్మకేషు విషయేషు సుఖత్వబుద్ధిః
హా ! హన్త ! పాపవశతస్సముదేతి నిత్యమ్ ।
తేష్వమ్బుజాక్ష! భవదీయదయావిశేషాత్
ఆవిర్భవిష్యతి కదా బత ! మే జిహాసా ॥ ౮౦౬॥

దౌర్గత్యాద్ధనలిప్సుతా తదను తత్ప్రాప్త్యర్థమన్యాశ్రయః
తద్దాస్యేన మనశ్శ్రమోఽప్యసమయే చిన్తా కదన్నాశనమ్ ।
తేనాప్యామయపీడనఞ్చ గృహిణీధిక్కారవాణీ హరే!
నైరాశ్యం స్వతనౌ భవన్తి భవితా తత్త్వద్దయాస్మిన్ కదా ॥ ౮౦౭॥

నానాక్లేశపరమ్పరా జనిమతో మే నాత్మశాన్తిర్హరే!
త్వత్పాదామ్బుజయుగ్మచిన్తనవిధిం నైవానుమోదేత హృత్ ।
కిం తాపత్రయజర్ఝరీకృతతనుస్సత్కర్మ కుర్యాత్కథం
కారుణ్యం మయి తే పతిష్యతి కదా త్వత్పాదసేవాప్రదమ్ ॥ ౮౦౮॥

చఞ్చలం మన ఇదం ముకున్ద! తే
పాదతామరసపర్యుపాసనే ।
నిశ్చలత్వముపయాతి మే కథం
స్థాపయిష్యతి కదా స్థిరం దయా ॥ ౮౦౯॥

మదీయమిదమప్యదస్తదపి సర్వమేతన్మమే-
త్యనల్పమమతాధియా క్షుభితమత్తచిత్తక్రియః ।
సముజ్ఝితభవత్పదస్మరణమమ్బుజాక్ష! ప్రభో!
కదా తవ దయా తు మామమమమేనమాధాస్యతి ॥ ౮౧౦॥

మాయాజాలమభేద్యరన్ధ్రమబుధగ్రాహ్యం వృషాద్రిప్రభో !
విస్తీర్యాద్భుతయత్నతో భవమహారణ్యే నరాఖ్యాన్ మృగాన్ ।
జీవగ్రాహమహో! గ్రహీతుమసకృన్నానాస్వరూపో భవాన్
తిష్ఠన్నేవ కిమేకమప్యలభత శ్రీమన్! దయాం తత్కురు ॥ ౮౧౧॥

క్షణం క్షణమపి క్షిపన్ క్షపయతి క్షితావక్షతః
నృణాం స మహదాయురప్యహహ! కాల ఏష ప్రభుః ।

సరన్ధ్రఘటికాగతప్రచురతైలవచ్ఛ్రిపతే!
తదద్య దయయా తవ స్మరణబుద్ధిమాపాదయ ॥ ౮౧౨॥

క్షణార్ధకృతదుష్కృతస్మరణమాత్రసఞ్జూర్ణితో
నృణాం యది విధాస్యసి ప్రతిఫలం త్వఘోచ్ఛిత్తయే ।
తదా తు నరకాన్తరప్రచురసర్జనం శ్రీపతే!
భవేద్ధి కరుణా తవ ప్రతిభటైవ తత్కర్మణే ॥ ౮౧౩॥

ఆశా ప్రవిష్టా ప్రథమం మనో మే
వామా తతో వేశ్మ దయాపయోధే!
ఆశాప్రణున్నో దయితాభిలాషం
సమ్పూరయన్నస్మి కుతస్స్మృతిస్తే ॥ ౮౧౪॥

బాల్యే క్రీడన్ జనకజననీలాలితో యౌవనేఽహం
యోషాశ్లేషప్రవణహృదయో భోగలాభైకతానః ।
వార్ధక్యేఽపి ప్రశిథిలతనుర్వ్యాధిభిః పీడ్యమానః
త్వత్పాదాబ్జస్మరణసమయో బ్రూహి శౌరే! కదా మే ॥ ౮౧౫॥

శ్వః కరిష్యామి తే ధ్యానమితి శౌరే! వదన్తి యే ।
తేఽపి ధన్యా యతోఽత్ర త్వద్ ధ్యానకర్తవ్యధీరభూత్ ॥ ౮౧౬॥

కార్యాన్తరప్రసృతచిత్తతయా మనుష్యః
త్వత్పాదపద్మమననం విదధాతు మా వా ।
త్వచ్ఛేషభావధిషణా యది తస్య శౌరే!
ధన్యస్స ఏవ తవ యత్కరుణైకపాత్రమ్ ॥ ౮౧౭॥

ఫలోన్ముఖచిరన్తనప్రచురకర్మ నిర్వాపయ-
త్యనల్పచిరదుఃఖదం త్వచిరదభ్రదుఃఖప్రదమ్ ।
దయా తవ వితన్వతీ శరణమీయుషాం శ్రీపతే!
భవన్తమిహ వేదనాసహతయైవ నామగ్రహమ్ ॥ ౮౧౮॥

శీతలాపి కరుణా తవ శౌరే! వహ్నివద్దహతి పాపమమేయమ్ ।
తత్సదా మృగయతి ప్రసరన్తీ మాదృశం దురితమేవ సదేహమ్ ॥ ౮౧౯॥

ఇన్ద్రియాణి విషయైకపరాణి ప్రాప్తపాటవతయాతిబలాని ।
త్వత్కృపా కలయితా తవ సేవాకౌతుకీని కమలాక్ష! కదా మే ॥ ౮౨౦॥

ఉదరభరణనిష్ఠో దుష్టసేవాతిఖిన్నో-

ప్యనధిగతసుతృప్తిర్దీనదీనో మురారే !
గృహతనయకలత్రత్రాణసన్త్రస్తచిత్తః
శరణముపగతోఽహం త్వాం న భక్త్యా దయాలుమ్ ॥ ౮-౨౧॥

దయసే యది మాదృశం మురారే!
పరదుఃఖాదికదుఃఖితాస్వరూపా ।
కరుణా తవ సార్థకా తదానీం
న తథా చేద్భువి సా వృథా భవేద్ధి ॥ ౮-౨౨॥

వృషాద్రీశ! శ్రీమన్! క్వచిదపి కదాపి ప్రయతధీః
సవిశ్వాసం తుభ్యం ప్రణతిమపి నాహం రచితవాన్ !
కథా కా వా ద్రవ్యవ్యయఫలసుమస్పర్శనవిధౌ
నిరాలమ్బో నిత్యం తవ తు కరుణాయాచక ఇహ ॥ ౮-౨౩॥

సంసారదావదహనోదరదహ్యమానో
ప్యాశావిశేషవశమానసబద్ధదేహః ।
ఈశానఫాలశలభాయితకామవశ్యః
శ్రీశ! త్వదీయకరుణాం బత! కామయేఽహమ్ ॥ ౮-౨౪॥

లూతాస్యూతవిచిత్రజాలజఠరాలగ్నస్ఫురన్మక్షికా-
కల్పం సంసృతిఘోరసాన్ద్రజటిలానాయస్ఫురద్విగ్రహం !
కో వా మోచయతి ప్రచణ్డదురితగ్రన్థ్యుల్బణాబన్ధనం
తచ్ఛేషాచలనాథ! మోచయ దయాశస్త్రేణ కృన్త్వాద్య మామ్ ॥ ౮-౨౫॥

సదాచార్యాబన్ధో జగతి బహుశో దుర్లభ ఇహ
ప్రసన్నే సమ్ప్రాప్తేఽప్యహహ జనసామాన్యధిషణా ।
న విశ్వాసస్తస్మిన్మదనుగుణసర్వవ్యవహృతౌ
కృపాం తస్మాత్పాపే ప్రహిణు వృషశైలాలయ! మయి ॥ ౮-౨౬॥

మాయాం ప్రసార్య విషయేషు సుఖత్వబుద్ధి-
ముత్పాద్య సర్వవిషయాన్ ప్రవిదర్శ్య నాథ!
మత్పాదపద్మవిముఖోఽయమితీహ జన్తూన్
నైవేక్షసే కిముచితం కరుణాం నిధేహి ॥ ౮-౨౭॥

యద్యప్యయం సదుపదేశవశాత్కథఞ్చిత్
స్వీయేన్ద్రియాణి బలవన్తి నియన్తుమేవ ।

యత్నిభవన్నపి పుమాన్విషయాభిలాషీ
తన్నిఘ్న ఏవ భవతీహ దయాం నిధేహి ॥ ౮౨౮॥

యోగైకసక్తహృదయా అపి భోగ్యవస్తు-
సన్దర్శనస్ఖలితమానససుస్థిరత్వాః ।
భ్రష్టా భవన్తి కిముతాత్ర తు మాదృశేషు
శేషాద్రినాథ! కరుణాం ప్రహిణు ప్రసీద ॥ ౮౨౯॥

ప్రీతిస్స్వదారసుతబన్ధుషు యాదృశీ స్యాత్
తాదృక్త్వయీహ యది తాం ప్రవదన్తి భక్తిమ్ ।
శ్రుత్యేకవేద్యవపుషి త్వయి సా కథం వా
ప్రాదుర్భవేత్సపది తే కరుణా గతిర్మే ॥ ౮౩౦॥

యస్మిన్ దయా పతతి తే వృషశైలనాథ !
ధీమానయం స హృదయఙ్గమభాషణేన ।
ఆకర్షతీహ సకలానపి మోదయన్ సన్
దిగ్వ్యాపికీర్తివిషయః పరిపూజ్యమానః ॥ ౮౩౧॥

పతితానపి పామరాన్ శ్వపాకాన్
పరపీడాపరపాణిపాశఘోరాన్ !
కరుణా తవ కైతవేన కేనా-
ప్యదధార్షీదత ఏవ నిర్భయోఽస్మి ॥ ౮౩౨॥

ఘణ్టాకర్ణో హిమగిరితటే పర్యటన్ భూతవర్గైః
కిం వా కర్మ శ్రుతివిహితముద్భ్రాన్తచిత్తో వ్యతానీత్ !
సాక్షాచ్ఛ్రీమన్! స్వయముపగతస్తత్ర తస్మై ప్రదర్శ్య
స్వీయం రూపం తదభిమతమప్యన్వగృహ్ణాః కృపాతః ॥ ౮౩౩॥

విప్రం హత్వా తమపి శకలీకృత్య గోవిట్ పవిత్రే
న్యస్య క్షేత్రే పిశితమశివం యాతు పూతత్వబుద్ధ్యా !
ప్రాదాత్తుభ్యం యదుకులమణే! విప్రముజ్జీవయన్ సన్
అఙ్గీచక్రే తదపి చ భవాన్ హన్త! భక్తే కృపా తే ॥ ౮౩౪॥

కరుణావశవర్తితా మురారే!
శరణాయాతజనార్తికీర్తనేన ।
తనుతే సతతం భవన్తమార్తం

క్వను తే భూమితలే సుఖానుభూతిః ॥ ౮౩౫॥

సృష్టాస్త్వయా తరులతోలపకుఞ్జపుఞ్జాః
నానావిధాద్భుతపతఙ్గమృగేన్ద్రకీటాః ।
సర్వేఽపి మానుషకృతే స తు నైవ తేభ్యః
మర్త్యేషు నాథ! కరుణా తవ సన్నికృష్టా ॥ ౮౩౬॥

దత్తం జ్ఞానం ప్రియహితమతిస్సత్వథైకప్రవృత్తిః
వస్తుష్వేవం సుఖకరమిదం దుఃఖదం త్వేతదిత్థం ।
సత్యప్యేవం తవ తు కరుణామస్మరన్తో మనుష్యాః
ఆశాభ్రష్టా విషయచపలాః క్లేశినః పర్యటన్తి ॥ ౮౩౭॥

చాతుర్వణ్యం నిజగుణమహత్కర్మసమ్భాగశో య-
త్సృష్టం తత్తద్విహితనియతాజీవికం వేఙ్కటేశ ।
వ్యత్యస్తం తత్కలిమలతలస్పర్శి వైషమ్యపాత్రం
తస్మాదత్ర ప్రహిణు కరుణాముద్ధిధీర్షుస్త్వదీయమ్ ॥ ౮౩౮॥

కృత్యాకృత్యవివేకలేశవికలా మర్త్యా మృగాపేక్షయా
క్షుద్రా ద్రోహపరాః పరస్వహరణే నిస్సాధ్వసాస్త్వత్రపాః ।
ఆశాపాశకృతాత్మధర్షితజగన్నిన్ద్రా వృషాద్రిప్రభో!
త్వత్పాదాబ్జపరాఙ్ముఖాః ఖలు తతస్సమ్ప్రేషయ త్వత్కృపామ్ ॥ ౮౩౯॥

సర్పాద్భయం న హి యతో నిజరూపతస్తం
దృష్ట్వా జనాః పరిహరన్తి ముకున్ద! దూరాత్ ।
విస్రమ్భదర్శితసుహృత్త్వవిలోభితాస్తే
నశ్యన్తి హన్త! శఠతః కరుణాం నిధేహి ॥ ౮౪౦॥

వ్యాఘ్రాదయః పిశితమాత్రకృతే నృశంసాః
కాన్తారవర్త్మని చరన్తి తతో భయం న ।
దుష్టాః పరస్వహరణాయ సుహృత్స్వరూపాః
ద్రుహ్యన్తి మాధవ! స తే కరుణాం నిధేహి ॥ ౮౪౧॥

వల్మీకవజ్జగతి హన్త! బహిశ్శుభాస్తే
దృశ్యాత్మకా నను లసన్తి తదన్తరఙ్గమ్ ।
కో వేత్తి విప్రియపృదాకుకరాలదంశం
ఖిద్యన్తి సన్త ఇహ తత్కరుణాం నిధేహి ॥ ౮౪౨॥

కన్దర్పదర్పకృతకర్పటకల్పకాయో-
ప్యాశావిశేషవిధృతో విషయప్రణున్నః !
త్వత్పాదపఙ్కజయుగస్మరణం కుతో మే
తత్పాహి మాం కరుణయా దురితాపహారిన్ ॥ ౮౪౩॥

సర్వేశ్వరత్వమభిదర్శితమప్యుదారం
దుర్యోధనప్రభృతయో దురితాకరాస్తే ।
నైవాపురత్ర శరణం సశరా భవన్తం
దూరీకృతాః కరుణయా కిము తే ముకున్ద ॥ ౮౪౪॥

సర్వజ్ఞతా సకలశక్తిరపి త్వదీయా
మాదృగ్విధేషు న హి కార్యకృదాయతాక్ష !
మయ్యర్పయాద్య చిరరూఢమమత్వబుద్ధౌ
శౌరే! దయాం వశయితుం స తు మాముపాయః ॥ ౮౪౫॥

త్వత్పాదసారసవిషక్తహృదో జనాస్తు
క్లేశాకరా నను భవన్తి కుతో నితాన్తమ్ ।
తేషాం హితైకమనసా తనుషే కిమేవం
జానన్తి నైవ కరుణాం తవ నాథ! మూఢాః ॥ ౮౪౬॥

యద్యద్ధితం చిరతరార్జితపాపరాశి-
భ్రష్టాత్మనాం తదవలోక్య తనోషి శౌరే!
చిన్తా కిమత్ర మమ తావకకిఙ్కరస్య
కారుణ్యమాత్రకుతుకీ దివసాన్ క్షిపామి ॥ ౮౪౭॥

అజ్ఞేన నాథ! యది కోఽపి మయా పుమర్థః
ప్రార్థ్యేత స త్వహితదో భవితా కదాపి ।
త్వయ్యర్పితాత్మభర ఏవ తదస్తశఙ్కః
కాలం క్షిపామి కరుణైకచిరాభికాఙ్క్షీ ॥ ౮౪౮॥

జాత్యా యశ్శ్వపచ ఇహ ప్రకృష్ట ఏవ
స్యాత్కర్మశ్వపచవిమర్శనే స సాధుః ।
యత్కర్మ స్వవిధికృతం తనోతి నాన్యే
తస్మాత్తే ప్రహిణు దయాం వృషాద్రినాథ ॥ ౮౪౯॥

హింసాత్మకం జగదిదం కలికల్మషాఢ్యం

క్షుద్రైర్జనైర్నిచితమల్పమతిప్రగల్-భైః ।
శ్రీవేఙ్కటేశ! నను సాత్త్వికదుష్ప్రవేశ-
మేవం స్థితేఽస్మి భవదీయదయావలమ్బః ॥ ౮౫౦॥

పాపార్జనాయ బహవో నను సన్తి మార్గాః
సద్యస్సుఖం స్ఫురతి పర్యటతాఞ్చ తేషు ।
క్లేశావహం సుకృతకర్మ తతో భవన్తి
పాపాత్మకా భువి జనాః కరుణాం నిధేహి ॥ ౮౫౧॥

తాతః కాపథగామినం నిజసుతం సన్తాడయత్యఞ్జసా
మాతా సాన్త్వనతత్పరా కరపరామర్శాద్ బ్రవీతి ప్రియమ్ ।
తస్మాచ్ఛేషగిరీశ! భీతహృదయో వర్తే భవత్సన్నిధౌ
కాఙ్క్షే త్వత్కరుణాం సుధీరహృదయో ఘోరాపరాధోఽప్యహమ్ ॥ ౮౫౨॥

విషయగుణవిమర్శే ప్రాయశో నైవ సౌఖ్యం
యదిహ తదుపభోగాజ్జర్ఝరీభూతదేహాః !
సపది జరతభావం తే భజన్తే మనుష్యాః
తదుపశమయ భోగే శ్రీశ! కాఙ్క్షాం కృపాతః ॥ ౮౫౩॥

భోగాభిలాషిజనమానసమద్వితీయం
లబ్ధాధికం యదభికాఙ్క్షతి వస్తు భోగ్యమ్ ।
ఇన్ద్రోఽపి దృష్టచరమేతదహో! మురారే!
తత్క్షాలయాశు దయయా హృదయం మదీయమ్ ॥ ౮౫౪॥

మారస్తారాధిపసహచరశ్చారయన్ ధీరవారం
దారోదారప్రణయపరిరమ్భోరురమ్భోరుసారం !
ఆరామారామమురగధరాధీశ! కారుణ్యదూరం
ఘోరారావం రచయతి చిరాద్రౌరవారబ్ధచారమ్ ॥ ౮౫౫॥

క్లేశే సత్యపి హన్త! చేతనగణా దేహావసానం కుతో
వార్ధక్యేఽప్యనుమన్వతే న గదభాగ్బాహ్యేన్ద్రియే శ్రీపతే !
మాయా తే వృషశైలనాథ! తనుతే జన్తూంస్తథా సస్పృహాం-
స్తద్యాచే కరుణాం తవేహ పశుతో నీచోఽపి వాచా ముహుః ॥ ౮౫౬॥

ఉపర్యుపరి మానసం సపది చారయన్ పుణ్యవాన్
విశేషసుఖలిప్సయా సురపురేఽపి మాత్సర్యతః ।

స ఖిద్యతి నిజాధికప్రథితభోగభాగీక్షణాత్
వృషాచలపతే! తతః ప్రహిణు తే దయాం మోదదామ్ ॥ ౮౫౭॥

అనాథదీనాదిషు తే దయా క్షితౌ
ముకున్ద! జాగర్తి రిరక్షయా సదా ।
ఇదన్తు యుక్తం వికలం ప్రసూస్సుతం
విశేషదృష్టిం దధతీ రిరక్షతి ॥ ౮౫౮॥

స్వభావానపాయః ప్రసిద్ధో హి వస్తు
ష్వతోఽహం స్వభావం న ముఞ్చామి శౌరే !
స్వసఙ్కల్పతశ్చేచ్ఛిలానామివాబ్ధౌ
స్వభావచ్యుతిస్స్యాత్కృపాలో మమాపి ॥ ౮౫౯॥

కామం సన్తు ధనాధికా ధవలితప్రోత్సేధసౌధాశ్రయాః
కింవా తైర్భవదీయపాదవిముఖైస్త్రివిభ్రమైకోన్ముఖైః ।
కిన్తు త్వత్పదపద్మచిన్తనపరైరిర్భిక్షాత్తభిస్సాశనైః
దీనైరస్తు సహానుభూతిరిహ మే శ్రీశానుకమ్పాబలాత్ ॥ ౮౬౦॥

భవదనుగ్రహవర్ధితసమ్పదో
భువి జనాః ప్రతిభార్జితబుద్ధయః ।
గురుతిరస్కృతిగర్వితమానసాః
ప్రహిణు తేష్వపి తే కరుణాం హరే ॥ ౮౬౧॥

కరణశుద్ధిరహో! భవితా కథం
మనసి వాచి చ కర్మణి భిన్నతా ।
యది భవేద్వృషశైలవిభో! కృపాం
ప్రహిణు తన్మయి శాఠ్యవిదూషితే ॥ ౮౬౨॥

కనకపర్వతకూటగతోఽపి య-
న్నిజచిరన్తనకర్మవిపాకతః ।
స లభతే సుఖదుఃఖపరమ్పరాం
తదిహ తే కరుణా గతిరచ్యుత ॥ ౮౬౩॥

విధిలలాటవిలేఖనమార్జనం
రచయితుం భువి కోఽపి న శక్నుయాత్ ।
స తు విలోక్య చ కర్మ లిఖేన్నృణాం

తదిహ తే కరుణా గతిరచ్యుత ॥ ౧౬౪॥

మనుజతా ఖలు జన్మిషు దుర్లభా
తదపి విప్రకులేఽప్యథ వైష్ణవే ।
జననమచ్యుత! తే కృపయా కదా-
ప్యత ఇహ త్వయి భక్తిరపేక్ష్యతే ॥ ౧౬౫॥

జనననాశవశాః ఖలు చేతనాః
కటుపరిభ్రమభఙ్గురవిగ్రహాః ।
అశనపానవిహారరతా హరే!
హ్యభిలషన్తి కృపాం తవ నైవ తే ॥ ౧౬౬॥

భగవన్నభిరక్షితుం యమిచ్ఛ-
స్యవనౌ తం నను యోజయస్యతన్ద్రీమ్ ।
భుజగాచలనాథ! మేధయా ద్రా-
క్కరుణా కారణమత్ర తేత్వహేతుః ॥ ౧౬౭॥

త్వదధీనశరీరిసాధ్యమస్మిన్
భువనే కిం బత! వర్తతే మురారే!
భవతా భువనాన్తరప్రవిష్టం
సకలం త్వత్కృపయా విచాల్యతే హి ॥ ౧౬౮॥

కాలుష్యదూషితవపుర్జనసన్నిధాన-
మాత్రేణ శుభ్రతనురుద్విజతే హి లోకే ।
బాహ్యాన్తరావిలమయైర్మనుజైర్వితీర్ణ-
మఙ్గీకరోషి భగవన్! కరుణా విచిత్రా ॥ ౧౬౯॥

ప్రకృత్యనుగుణం చలన్త్యఖిలజన్తవస్సన్తతం
ప్రకృత్యనుగతం ఖలు ప్రతిపదం తదాగస్స్వయం !
భుజఙ్గధరశేఖర! త్వమనవేక్ష్య దోషం నృణాం
నిపాతయ కృపామృతం భవదపాఙ్గసమ్పాదితమ్ ॥ ౧౭౦॥

యుగత్రయవిపర్యయః కలియుగే భవేదిత్యయే !
త్వయైవ నను కల్పితం తదిహ కోఽస్తి దోషో నృణామ్ ।
యథేచ్ఛమవశా జనా విషయభోగతృష్ణాకులాః
చరన్తి పశువత్తతః ప్రహిణు తే కృపామచ్యుత ॥ ౧౭౧॥

వర్ధయత్యనిశమమ్బుజాక్ష! య-
చ్ఛాస్త్రధీర్బుధమనస్సమున్నతిమ్ ।
నైవ తే చరణభక్తికారిణీ
తత్ప్రదేహి దయయా భవత్ స్మృతిమ్ ॥ ౮౭౨॥

కృత్యం త్యజన్తి మనుజా భువనేత్వకృత్యం
హర్షాద్భజన్తి సులభం కిల యత్ర సౌఖ్యమ్ ।
జానాతి కః పరగతిం నితరాం పరోక్షాం
తత్తే కృపాం ప్రహిణు సత్పథబుద్ధిదాత్రీమ్ ॥ ౮౭౩॥

లోకే వ్రతాదినియమాచరణే హి యాదృక్
క్లేశస్సుఖాస్పదపదార్థసమార్జనేఽపి !
తాదృగ్భవేన్న మనుతే మనుజస్సుఖేప్సుః
తత్తే వివేకజననీం కరుణాం నిధేహి ॥ ౮౭౪॥

కుర్వన్తి కామ్యం భువి కర్మ మర్త్యాః
కైఙ్కర్యబుద్ధ్యా భవతో న శౌరే!
తస్మాద్భవారణ్యగతాశ్చరన్తి
యాచే కృపాం తేషు నిపాతయేతి ॥ ౮౭౫॥

సర్వే స్తువన్తు భవతస్త్వపదానముచ్చైః
యద్దైత్యరావణముఖారినిశారణాది ।
త్వద్వైభవే బత! కియన్త ఇమే మురారే!
కీటాత్మకాః ఖలు తదత్ర దయైకకార్యమ్ ॥ ౮౭౬॥

హిరణ్యాక్షహత్యై వరాహస్వరూపం
జగద్గర్హ్యమత్రాభ్యుపేయం కుతో వా ।
స్వసఙ్కల్పవధ్యేఽపి కీటే మురారే!
కృపాకార్యమేతద్ధి సర్వాత్మకస్య ॥ ౮౭౭॥

ఏకస్య కీటసదృశస్య ముకున్ద! శత్రోః
హత్యై హిరణ్యకశిపోర్నరసింహరూపః ।
స్తమ్భోద్గతో విలససి స్మ నఖాయుధస్సన్
కారుణ్యతో హరవరానుసమర్థనాయ ॥ ౮౭౮॥

సఙ్కల్పమాత్రకృతసుస్థిరతాపి భూమిః

పాతాలగేన కమఠాకృతినా త్వయాపి ।
అశ్రాన్తమేవ మురభిద్ధ్రియతే కిమర్థం
కారుణ్యకార్యమిదమప్యఖిలావనార్థమ్ ॥ ౮౭౯॥

సర్వాఞ్చ వేత్సి భగవన్! భువనోదరస్థ-
నానాశరీరిచిరకర్మపరమ్పరాం త్వమ్ ।
తత్పాఽర్థయే కురు తథా కరుణావిశేషాత్
ఉజ్జీవనం జనిమతాం భవితా యథా వా ॥ ౮౮౦॥

లోకే దుర్భరభారభుగ్నశిరసో భారాపసారాద్యథా
సౌఖ్యం సమ్మనుతే తథైవ మనుజః క్లేశాపనోదాదపి ।
నిత్యానన్దమయస్య వర్ష్మనిగలాజ్జీవస్య హా! దుర్దశా
శ్రీశ! ప్రేషయ కర్దమోదరమణిప్రఖ్యే దయాం చేతనే ॥ ౮౮౧॥

చిత్రం చిత్రం మహదిదమహో ! చేతనా దీర్ఘతృష్ణాః
క్లేశావాసా అపి గదమయా దుర్గతా అప్యజస్రమ్ ।
జీర్ణాస్తుచ్ఛా అపిచ మరణాదీభృతభీతా మురారే !
వర్తన్తే తత్ ప్రహిణు కరుణాం హేయతాజ్ఞానదాత్రీమ్ ॥ ౮౮౨॥

హృదయసరసిజాశాసౌరభస్సర్వతోఽపి
ప్రసరతి వశయన్ సన్ మానుషం వేఙ్కటేశ !
తదిహ కరుణయా త్వం తన్ముఖత్వం నివార్య
త్వదతులచరణాబ్జామోదవశ్యం కురుష్వ ॥ ౮౮౩॥

అజస్రం త్వన్నామస్మరణనిరతాన్ సాధుచరితాన్
స్వకార్యైకాసక్తాననితరనిహింసాన్వరగుణాన్ ।
వినా హేతుం నిన్దన్త్యతికటుహృదో దుష్టచరితాః
కథం వోజ్జీవేయుస్తవ తు కరుణాం తేఽచ్యుత వినా ॥ ౮౮౪॥

కార్యాన్తరప్రవణచిత్తతయా కదాపి
త్వన్మన్దిరాన్తికగతాన్నిజకార్యసక్తాన్ ।
ఇచ్ఛాం వినాపి సకృదఞ్జలిబన్ధనే వా
సఙ్కోచదయాచ్యుత! దయామయ! నాస్తికాంశ్చ ॥ ౮౮౫॥

నిహీనకర్మాపి దురధ్వచారోఽ
ప్యనల్పపాపోఽప్యహిశైలనాథ !

విచిన్త్య తే తాం కరుణాం విలజ్జో
రక్షేతి యాచే ధురి ధైర్యతస్త్వామ్ ॥ ౮౮౬॥

స్వేచ్ఛాప్రవృత్తికృతదుర్జనదుష్టచేష్టాః
బాలా భవన్తి తదిదం సహజం కిలేహ ।
దౌష్ట్యానవేక్షణగుణే కరుణే! వృషాద్రి-
నేతుస్తతోఽసి జగతాం జననీ కిల త్వమ్ ॥ ౮౮౭॥

కారుణ్యమూర్తిరపి సంశ్రితరక్షకోఽపి
జీవాన్తరావసథగోఽపి వృషాద్రినాథ!
జీవస్య జీవనమహో! భువి జీవ ఏవే-
త్యేవం వ్యథాః కిముచితం తదిదం దయాయాః ॥ ౮౮౮॥

ప్రతిక్షణమహం క్షితౌ జఠరపోషణాయాదయః
త్రివిక్రమ! భవత్పదస్మరణమప్యకుర్వన్నృణామ్ ।
తిరస్కృతిసముత్థితామనుభవన్ వ్యథాం ప్రాణిమి
శ్రితార్తిహర! తత్కృపాం మయి కురు ప్రపన్నే క్షణమ్ ॥ ౮౮౯॥

గలితేన్ద్రియోఽపి మలినాశయస్సదా
విషయానుభూతికుతుకీ కృతోద్యమః ।
అభిలాషమాత్రసుహితో భవత్యహో
మనుజస్తదత్ర కరుణాం కురు ప్రభో ॥ ౮౯౦॥

లీలావిభూతిరితి కర్మసు సర్వభార-
మారోప్య చేతనగణాన్ సుఖదుఃఖభాజః ।
పశ్యంస్థితోఽసి మధురస్మితకాన్తవక్త్రః
శ్రీవేఙ్కటాచలపతే! క్వ గతా కృపా తే ॥ ౮౯౧॥

శ్రుతయో వదన్తి భవతో గుణాన్ శుభాన్
న భవాన్ కదాపి జనగోచరోఽస్తి చ ।
కథమమ్బుజాక్ష! భవతి త్వయి స్థిరా
నను భక్తిరత్ర కరుణామతః కురు ॥ ౮౯౨॥

శాఖోపశాఖనిగమప్రతిపాద్యమానాః
అర్థాః పునర్మనుజసంశయవర్ధకా హి ।
నిర్ణేతుమత్ర పరతత్త్వమిదం బుధాశ్చ

క్లిశ్నన్తి తత్కురు కృపాం వృషశైలనాథ ॥ ౮౯౩॥

కృషిమాతనోతి విధివత్ కృషీవలో
జలముజ్ న వృష్టిమభిపాతయేద్యది ।
కిము తేన తద్వదిహ సాధకో వ్రతీ
కరుణాం వినైవ గతిభాగ్భవేత్కథమ్ ॥ ౮౯౪॥

కరుణా యది వేఙ్కటేశ! న స్యా-
త్కిము కర్మాదిభిరత్ర మానవానామ్ ।
కరుణా యది పాతితా తదానీం
కిము కర్మాదిభిరత్ర మానవానామ్ ॥ ౮౯౫॥

క్షుద్రా దదత్యచిరమేవ నిజేప్సితార్థాన్
యద్దేవతాస్తదిహ తా మనుజా భజన్తి ।
తాన్ క్షుద్రసమ్పదభిలాషితయా ముకున్ద !
భక్తాన్విధేహి కృపయా భవదఙ్ఘ్రిపద్మే ॥ ౮౯౬॥

మూఢప్రాయే జగతి భగవన్! శఙ్కరోపాసనేన
ప్రేష్ఠం దైవం కిమితి జనయన్ సంశయం మానవానామ్ ।
డోలారూఢం కలయసి మనస్తత్త్వలబ్ధ్యుత్సుకానాం
తత్త్వాంశే తత్కురు కరుణయా బుద్ధిదార్ఢ్యం మురారే ॥ ౮౯౭॥

ఆశావిశేషపరిగుణ్ఠితసత్త్వభావాః
విశ్వాసపాత్రమపి హన్త! సదాశ్రితఞ్చ ।
హా! వఞ్చయన్తి శఠతాకుటిలా మనుష్యాః
తేషు ప్రసీద కృపయా కురు సన్మతీంస్తాన్ ॥ ౮౯౮॥

సుప్తేషు పన్నగసుచారనిరర్గలత్వం
సఞ్చిన్త్య కో ను మనుతే నిజరక్షణే స్వమ్ ।
స్వాపైకలీనహృదయాన్ కృపయావసీతి
మత్వా భజన్తు మనుజా నృహరే! భవన్తమ్ ॥ ౮౯౯॥

వక్షస్యమోఘమణిహారపరిష్కృతే తే
లక్ష్మీస్సదా వసతి భోగిగిరిప్రభో ! యత్ ।
తన్మత్కృతే పురుషకారపరానుకమ్పా
సమ్పాతినీ యదహమార్జితకిల్బిషోఽస్మి ॥ ౯౦౦॥

నిర్భయోఽస్మి దురితాకరోఽప్యహం నిర్భరోఽస్మి కరుణాకరాచ్యుత !
త్వద్దయాస్తి జననీ హి వత్సలా మాదృశావననిబద్ధకఙ్కణా ॥ ౯౦౧॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
నవమశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

౧౦. దశమశతకమ్

శ్రీః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీలక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమద్వేదాన్తదేశికాయ నమః ।
అథ దయాసహస్రే దశమశతకమ్ ।

పద్మాక్షం పద్మనాభం పతగపతిపదం పూతపాథోధితల్పం
ప్రాప్తానేకావతారం శ్రితదురితహరం శ్రీధరోదారదారమ్ ।
దివ్యైః పఞ్చాయుధైశ్చ ప్రకటితవిభవం నీలజీమూతకాన్తం
శాన్తం పీతామ్బరన్తం మమ చ నయనయోర్దర్శయాద్యానుకమ్పే ॥ ౯౦౨॥

నిర్లిప్తో నిర్వికారః ఖగపతిగమనస్త్వం క్వ దేవేశ! గోప్తా
స్ఫీతాఘస్థేమధామా కుచరితనిరతః క్వాహమల్పార్థలిప్సుః ।
నిర్లజ్జోఽహం తథాపి ప్రణిపతనపరో భక్తిలేశం వినైవ
త్రాయస్వేతీహ యాచే ప్రగుణగుణనిధే! తే తు వీక్ష్యానుకమ్పామ్ ॥ ౯౦౩॥

నాహం శక్తోఽస్మి రామావరజమునికృతే త్వత్సపర్యావిధౌ యత్
కర్తవ్యే నిత్యకర్మణ్యపి జడహృదయో నైవ నిష్ఠాం వహామి ।
త్వద్భక్తానాం మురారే శ్రుతిమధురగిరాం సంశ్రవే మే న సక్తిః
భక్తిర్నైవ త్వదీయే పదకమలయుగే తత్ప్రతీక్షేఽనుకమ్పామ్ ॥ ౯౦౪॥

నిష్ప్రత్యూహం విధాతుం విధివదిహ బుధైరప్యశక్తం సుకర్మ
శ్రీశార్చైకస్వరూపం విఘటనపటుభిః పఞ్చభూతైర్వికృష్టైః ।
చిత్తం చాఞ్చల్యమత్త క్షణమపి న భవేత్త్వత్పదధ్యానసక్తం
శేషగ్రావాగ్రదీప! ప్రహిణు తవ కృపాం తత్సమస్తాఘహన్త్రీమ్ ॥ ౯౦౫॥

పశ్చాత్తాపోఽపి నోదేత్యనుదినమపి దుష్కర్మణామార్జనేఽపి
ప్రాయో జానన్తి కృత్యం సుకృతమితికృతం లోభలాభాభిభూతాః ।

సూనాగారే పశూనాం హననమివ కృతం నిర్దయో ఘాతుకో యత్
తేషాముజ్జీవనం హా! కథమితి నృహరే! వేద్మి నాహం కృపాలో ॥ ౯౦౬॥

యత్ర క్వాపి స్థితం మాం వివిధతనుజుషం ప్రాప్తతాపత్రయఞ్చ
శ్రీమన్ శేషాద్రినాథ! త్వదరుణచరణధ్యానసక్తం వితన్వన్ ।
తద్ధ్యానప్రాప్తహర్షం విదలితహృదయధ్వాన్తమధ్వావబోధ-
త్వద్భక్త్యాఙ్ఘ్రిప్రసక్తం వితను కరుణయా పాపవర్మావగుప్తమ్ ॥ ౯౦౭॥

ధూర్తోఽయం మే విపక్షస్సుహృదయమితి యద్భేదమాకల్ప్య మౌఢ్యాత్
మర్త్యేషు స్వీయభావప్రగుణితచరితో దుఃఖభాఙ్మోదభాక్ స్యామ్ ।
సంలిప్తాచ్ఛోరుగన్ధే ధురి నిజభుజయోశ్ఛేదకేఽపి ప్రమోదం
స్వస్యాన్యేత్వైకరూపం వితర కరుణయా మే భుజఙ్గాద్రినాథ ॥ ౯౦౮॥

ఏతత్కర్మాభినున్నం ఫలమిదమితి యత్సఞ్చితేషు క్రమేణ
స్రష్టా నేష్టేఽపి వక్తుం హ్యవిరతకరణాత్కర్మణాం భేదభాజామ్ ।
వ్యాసేనాప్యుక్తమేతద్గతిరపి బహుధాహో విచిత్రేతి తస్మాత్
శ్రీమన్ శేషాద్రినాథ! ప్రహిణు తవ కృపాం కర్మహస్త్రీం జనేషు ॥ ౯౦౯॥

సర్వజ్ఞోఽపి ప్రకృత్యా బహువిధకుటిలక్రూరకర్మాభిషక్తాం-
స్తత్తత్కర్మానురూపం తనువితరణతశ్చేతనాన్వాతయేశ్చేత్ ।
క్లేశప్రాయే జగత్యప్యనుభవశిథిలాస్త్వత్పదధ్యానసక్తాః
భూయాసుస్తే కథంవా వృషశిఖరిపతే! తత్కృపాం పాతయాశు ॥ ౯౧౦॥

బ్రహ్మాణ్డాన్తర్గతానాం వివిధతనుజుషామన్తరావిశ్య తత్త-
త్తత్తత్కర్మప్రవృత్త్యా వృషశిఖరిపతే! ప్రేరయన్నైహికేషు ।
తాంస్తాన్ ద్వన్ద్వాభిషిక్తాననవరతమపి ప్రేక్షమాణో విభాసి
స్వీయం భవ్యస్వరూపం ప్రకటయ కృపయా భక్తిసమ్ప్రాపణార్థమ్ ॥ ౯౧౧॥

మాతుర్గర్భే వసన్సన్ పరవశవిచలత్పిణ్డకశ్చణ్డపీడః
మాత్రాభుక్తాన్ననానారసపరిణమనప్రాప్తవృద్ధిస్స్వకోశే ।
జీవోఽయం సఞ్చితానాం ఫలమనుభవితుం కర్మణాం జాయతే యత్
తస్మాదభ్యర్థయే త్వాం ప్రహిణు మయి కృపాం జన్మహస్త్రీం కృపాలో ॥ ౯౧౨॥

దత్వా శాస్త్రం నరేభ్యః ప్రకృతిమపి తథా తావకీం కల్పయన్సన్
ఆజ్ఞాచ్ఛేదీతి రుష్టః క్షిపసి విషయగాన్మాయయా మోహితాంస్తాన్ ।
యుక్తం కిం వా తవేదం సతతసుఖధియః క్షిప్రసౌఖ్యేప్సవస్తే

మాద్రాక్షీర్దోషమేషాం తదిహ కరుణయా రక్ష శేషాద్రినాథ ॥ ౯౧౩॥

ఆహారస్నానభోగాద్యఖిలమపి చ యన్మానుషో నిత్యమస్యాం
మేదిన్యాం సాభిలాషం ముహురనుభవతి శ్రీనివాసాత్మమిత్రైః ।
చిత్రం తత్తజ్జిహాసా న హి భవతి కదాప్యేవమస్య త్వదీయా
సా మాయా కారణం తత్ప్రహిణు తవ కృపాం హేయతాజ్ఞానదాత్రీమ్ ॥ ౯౧౪॥

మాతశ్శేషాద్రినేతుర్హృదయకమలజే! సానుకమ్పేఽనుకమ్పే !
తన్నాభీకూపపద్మప్రభవశతధృతేస్సాహ్యకృద్భాసి నిత్యమ్ ।
యస్మాత్త్వాం వీక్షమాణస్స తు సృజతి చిరాత్కర్మవీక్షానపేక్షః
జన్తూనన్తాభిమన్తూన్కలయసి సతతం త్వం యతశ్శ్రీశసక్తాన్ ॥ ౯౧౫॥

ఆకిఞ్చన్యం ధనాదేః ప్రకటయితుమహం న త్వయి శ్రీశ ! సజ్జః
కైఙ్కర్యాభావరూపం తదితి నిగదితుం హన్త! జిహ్రేమి నాథ!
యస్మాదాశావిశేషాద్ధనగృహసుతదారాదివశ్యస్తదర్థం
దుష్కర్మప్రాప్తపాపస్తదిహ తవ కృపాం పాపహన్త్రీం నిధేహి ॥ ౯౧౬॥

ఏకత్ర ద్వేషివర్గో ధనసుతదయితాప్రేమబన్ధః పరత్ర
స్ఫీతాశాన్యత్ర నిత్యం వృషశిఖరిపతే! పీడయన్త్యేకదైవ ।
అన్తః కామాదిదోషాః బహువిధవిషయవ్యగ్రతాజగ్ధమేనం
దీనం మాం పాతు నిత్యం నిరుపమదురితాకమ్పమానం దయా తే ॥ ౯౧౭॥

స్యాన్నామైతన్మురారే! త్రివిధకటుమహాతాపసన్తప్యమానే
లోకేఽస్మింస్త్వత్సపర్యావ్యతికరకరణేఽప్యన్తరాయో మహాన్ హి ।
ఆస్తిక్యాద్యద్యతేత ప్రకృతివశతయా పుణ్యకర్మప్రతీపో
విఘ్నస్స్యాదేవ తస్మాత్సవినయమధునా త్వద్దయాం ప్రార్థయేఽహమ్ ॥ ౯౧౮॥

బ్రహ్మాద్యా దేవతా యచ్ఛ్రుతిమధురవచశ్శ్రోతుకామాః పయోధేః
పారం ప్రాప్య స్తవైస్తైర్ఘటితకరపుటా భక్తిభాజస్తువన్తి ।
మాతశ్శ్రీశానుకమ్పే! వృషశిఖరితటే మర్త్యనేత్రైకపేయం
కృత్వా తం వేఙ్కటేశం పరమపదముదం దాపయస్యైహికేభ్యః ॥ ౯౧౯॥

కారుణ్యైకార్ణవస్త్వం దశశిరసి కుతో నాకరోస్త్వద్దయాం తాం
ధ్వాఙ్క్షే యామాతనోర్యత్ప్రణిపతనపరస్స త్వయం నేతి కిం వా ।
గృధ్రేశస్యాభిహన్తా శరణముపజుషో యద్దయా తన్న సక్తా
స్థానే భక్తాపరాధిష్వయి! భవసి కథం నాథ! కారుణ్యమూర్తిః ॥ ౯౨౦॥

ప్రాచీనానల్పకర్మవ్యతికరజనితస్ఫీతదుఃఖోపభుక్త్యై
తుచ్ఛచ్ఛాగాదియోనిష్వధిగతజననస్సంసరన్నాసమత్ర ।
జాతశ్శ్రీవైష్ణవస్సంస్తవ తు కరుణయా దివ్యదేశేఽద్య నాథ!
త్వద్భక్తానాఞ్చ సేవాకృతమతిరభవం ధన్యధన్యోఽస్మ్యతోఽహమ్ ॥ ౯౨౧॥

గ్రాహగ్రస్తం గజేన్ద్రం పరమపదగతో రక్షితుం హన్త! శక్తోఽ-
ప్యారాత్సఙ్కల్పతో యద్వృషశిఖరిమణే! పఞ్చహేతీశపాణిః ।
ఆకర్షన్పీతచేలం స్వయమహిరిపుమప్యాత్తవేగోఽభినున్నః
కారుణ్యేనాశు సాక్షాదిభపతిమగమస్తాదృశం రక్ష తన్మామ్ ॥ ౯౨౨॥

పాఞ్చాలీం పఞ్చపత్నీం సపది నృపసభే దుష్టదుశ్శాసనేన
ప్రాకృష్టాత్మాంశుకాం తాం వివిధవసనదస్స్వస్థలస్థోహ్యరక్షః ।
ఏవం వా నాథ! మాం చ ప్రియవృషశిఖరిన్! తత్ర తిష్ఠన్కృపాలో!
సంరక్షేత్యార్తచిత్తస్త్వయి నిహితభరః ప్రాఞ్జలిః ప్రార్థయే త్వామ్ ॥ ౯౨౩॥

మాతః కిం వానుకమ్పే! న దనుజరిపుణా కారయస్యాశ్రితార్థం
యన్మాతుర్గర్భకోశే మృతమపి తనయం జీవయన్నుత్తరాయాః ।
కౌన్తేయేభ్యః ప్రమోదం వ్యతరదయమహో! చోదితో హి త్వయైవ
శ్రీమాన్శేషాద్రినాథః ప్రకథయ కిమితోఽప్యస్తి వైచిత్ర్యమన్యత్ ॥ ౯౨౪॥

వేదాధ్యాయీ న ధర్మప్రవణసితమనా నాపి తత్వప్రవేత్తా
ద్రవ్యత్యాగీ న చాహం న నిజగురుజనాసక్తచిత్తో న శాన్తః ।
నాప్యన్యక్లేశదుఃఖీ న పరధనజిహాసుస్తథా నోపకారీ
మాతశ్శ్రీశానుకమ్పే! కథయ జనమముం వల్లభాయేదృశం మామ్ ॥ ౯౨౫॥

ఆశాతూద్దామభూమా బహువిధవిటపా ధావయత్యాశు దూరం
త్రైలోక్యాగారసారప్రసృమరమనసం మాం వృషగ్రావనాథ ।
తస్మాదేకత్ర తిష్ఠంస్తవపదయుగలధ్యానసక్తః కథం వా
భూయాసం భూమిభాగే ప్రహిణు మయి కృపాం తత్సదా స్థేమదాత్రీమ్ ॥ ౯౨౬॥

మాయాసమ్మోహితానాం ధురి యది నృహరే! గోచరస్స్యా జనానాం
ఆశాపాశాభినున్నైరహమహమికయా ప్రార్థ్యమానశ్చ తైస్తైః ।
సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తోఽప్యహహ సపది దిఙ్మూఢతాం ప్రాప్య తిష్ఠేః
అప్రత్యక్షస్తదేతానవసి కరుణయా ప్రార్థితార్థప్రదాయీ ॥ ౯౨౭॥

అర్చారూపీ స్వకీయాం శ్రియమతిశయినీం దర్శయన్నాపినాఞ్చ

శ్రీమంస్తార్క్ష్యాభియాయిన్! స్వయమతిమధురాం మూర్తిమప్యార్తిహన్త్రీమ్ ।
తత్తత్కామాభిపూర్త్యై విలససి శిఖరే శేషశైలస్య నిత్యం
కిం బ్రూమస్తేఽనుకమ్పాం భువి తు కిమథవా భాగ్యమేతజ్జనానామ్ ॥ ౯౨౮॥

స్వానుష్ఠానం వినా యే ప్రవచనపటవో బోధయన్తీహ శాస్త్రం
గోవక్త్రవ్యాఘ్రకల్పాస్సహృదయజనతావఞ్చకాస్సఞ్చితార్థాః ।
తేషాం జ్ఞానోపదేశాత్కథమివ భవితా శుద్ధచిత్తో జనోఽయం
శాస్త్రానుష్ఠానసక్తాన్ విరచయ కృపయా తాన్మురారే! తదత్ర ॥ ౯౨౯॥

శేషాద్రీశ! త్వదీయస్ఫుటకమలపదధ్యానధారైకనిఘ్నం
స్వాన్తం మే మోదమానం భవతు కరుణయా పుణ్డరీకాక్ష! నిత్యమ్ ।
యద్ధ్యానాదైహికానాం బహువిధవిషయవ్రాతభాజాం జనానాం
దూరీభూయాదతన్ద్రా సహవసతిరిహ ప్రాయశశ్శోకహేతుః ॥ ౯౩౦॥

లక్ష్మీస్త్వాం విశ్వబన్ధుం భజతి నిరుపమప్రీతిబన్ధానుబద్ధా
త్వఞ్చాస్యా భ్రూవిలాసప్రసరపరవశో వర్తసే నిఘ్నచేష్టః ।
నిత్యావాసా ద్వయోస్సా మనసి చ కరుణా స్వాశ్రితక్లేశహన్త్రీ
సత్యేవం చిన్తయేయం త్వయి నిహితభర శ్శ్రీశ! దాసః కిమర్థమ్ ॥ ౯౩౧॥

నానాజన్మప్రదానం ప్రబలనిరవధిక్లేశదానం కువృత్తిః
యద్యత్కారుణ్యకార్యం తదిహ గుణనిధే! చేతనానాం జగత్యామ్ ।
క్లేశైః పాపప్రణాశో భవతి తదను చ శ్రేష్ఠవంశప్రసూతిః
భూయాత్త్వత్పాదపద్మప్రవణమతిరపి శ్రీశ! సత్సఙ్గ బోధః ॥ ౯౩౨॥

నిస్సీమాశ్చర్యకార్యప్రకటితవిభవం మానుషాకారభవ్యం
దివ్యాకారం భవన్తం చిరదురితగణధ్వాన్తరుద్ధాన్తరాక్షాః ।
ధిక్కుర్వన్తో మనుష్యా నికటపరిచయాన్నైవ జానన్తి సేవ్యం
శౌరే! తన్మావతారం భువి కురు కృపయా దుష్టమేతజ్జగద్ధి ॥ ౯౩౩॥

భక్తాధీనత్వమర్చాకృతిరిహ భగవన్! శీతవాతాతపోత్థాన్
క్లేశాన్ శశ్వత్సహిష్ణుః ప్రకృతివశతయా స్వానుకూలం కృతార్చామ్ ।
అఙ్గీకుర్వన్ స్మితాస్యః ప్రకటయసి హరే! శ్రీపతేస్తే కిమేతత్
స్వాతన్త్ర్యం కుత్ర యాతం భవసి కరుణయా చాథవా లోకనిఘ్నః ॥ ౯౩౪॥

నిత్యానన్దాత్మకోఽపి ప్రకృతివికృతిజద్వన్ద్వసఙ్ఘూర్ణితాక్షైః
స్వేచ్ఛావృత్తిప్రవృత్తైష్షడరిగణవిశీర్ణాత్మకైర్మానుషైస్త్వమ్ ।

నిత్యఞ్చాభ్యర్చ్యమానో వృషశిఖరిపతే! మన్దహాసాభిరామః
క్షాన్త్యౌదార్యోరుకార్యం కలయసి కరుణాప్రేర్యమాణో ధరిత్ర్యామ్ ॥ ౯౩౫॥

దోషో నైవైష నృణామిహ కలిమహిమా తాదృగిత్యమ్బుజాక్ష ।
త్వం మన్వానస్సపర్యాం కలుషిజనకృతాం సాదరం స్వీకరోషి ।
కారుణ్యైకాకరో హి ప్రశమితదురితస్సంశ్రితానాం వృషాద్రౌ
క్షాన్త్యౌదార్యోరుకార్యం కలయసి సతతం ప్రార్థితార్థప్రదాయీ ॥ ౯౩౬॥

పత్రం పుష్పం ఫలఞ్చాప్యుపహృతముదకం భక్తితోఽద్మీతి శౌరే ।
యత్ప్రోక్తం తచ్చ కర్తుం త్వయి మమ న దృఢా భక్తిరస్తీహ తాదృక్ ।
సృష్టం వస్తు త్వయా తద్భువి కరయుగతో భక్తిపూతం గృహీత్వా
తుభ్యం దత్తాన్యమూనీత్యహహ । గదితుమప్యుద్ధతోఽహం విలజ్జే ॥ ౯౩౭॥

ఘోరారణ్యే జటాయుర్ధుతకుణపగణాఘస్మరే గృధ్రవంశే
జాతోఽపి స్వామిభక్తో జరతతనురపి ప్రాణనిర్ణిక్తరాగః ।
పౌలస్త్యోద్ధత్యహన్తా రఘువరచరణన్యస్తమస్తోఽస్తమాగాత్
తాదృజ్ నిష్ఠా కథం స్యాన్మయి తవ కరుణాపాత్రతాం యల్లభేయ ॥ ౯౩౮॥

భీషాస్మాన్మాతరిశ్వా పవత ఇహ తథోదేతి సూర్యోఽపి భీషా
మృత్యుర్ధావత్యతన్ద్రో ద్రుహిణహరతురాషాట్ కిరీటార్చితాఙ్ఘ్రే ।
ఏతత్సర్వం శరీరిప్రకరపరిరిరక్షాకృతం సర్వవేత్త్రా
కారుణ్యప్రేరితేన త్రిభువనవిభునా వేఙ్కటేశ! త్వయా హి ॥ ౯౩౯॥

సమ్ప్రాప్తానేకభోగోఽప్యసకృదివ తవానుగ్రహాదాశయైవ
శ్రీమన్! శశ్వద్ధనార్థీ ధనిజనసదనద్వారసఞ్చారశీలః ।
ధిక్కారాశీర్ణకర్ణో నిరుపమహృదయక్లేశసన్దహ్యమానో
మర్త్యస్స్యాత్తేఽనుకమ్పాం తదిహ నరహరే! నిక్షిపాశానిహన్త్రీమ్ ॥ ౯౪౦॥

దుష్టే శిష్టోపదిష్టా భవతి హి ఫణితిర్వృష్టివచ్చోషరే య-
త్తత్కష్టా దుష్టమైత్రీ జగదిదమనిశం ఘుష్టదౌష్ట్యైకనిష్ఠమ్ ।
సుస్పష్టాష్టాపదశ్రీరియమపి జగతీ శారిసఙ్క్షోభదక్షా
హ్యక్షప్రక్షేపశిక్షాక్షుభితకుకితవా తత్క్షిపాత్రానుకమ్పామ్ ॥ ౯౪౧॥

సాధూనాం ప్రాయశోఽస్మిన్ జగతి పరిభవస్సమ్భవత్యల్పచిత్తైః
దుష్టైస్తన్మౌనముద్రాపరిహృతజనతాస్తే విసృష్టాభిమానాః ।
త్వన్నామధ్యానతుష్టా దలపిహితశలాటుప్రతీకాశకాయాః

లీయన్తే క్వాపి తాదృక్క్షితిమిహ కృపయా దేహి మహ్యం కృపాలో ॥ ౯౪౨॥

విష్ణో! పౌష్ణోఽసి కోష్ణైః కతిపయకిరణైర్వ్యాధిమున్మూలయన్సన్
కైశ్చిత్తీక్ష్ణైః కరైశ్చ ప్రవితతజలధేరమ్బు జీమూతయన్సన్ ।
కాలఞ్చాకల్పయన్సన్ ప్రయతవిధికృతే సర్వసాక్షీ నియన్తా
త్రయ్యాత్మాన్నప్రదాతా నను తవ కరుణా హన్త! వైషమ్యముక్తా ॥ ౯౪౩॥

కన్దర్పో దర్పదాతా జరఠమపి మనోనోదనేనానినీషుః
కాన్తాభ్యర్ణం వివర్ణం కిముత! యువజనేష్వస్య చేష్టావిశేషే ।
జానన్త్యేతే యువానస్స్మరపరవశతాభ్రాన్తచిత్తాః ప్రమత్తాః
విశ్వం కాన్తామయం తత్పరిహర కృపయా మౌఢ్యమేతన్మురారే ॥ ౯౪౪॥

దర్శం దర్శం మనుష్యా యమసదనగతాన్ప్రాణినస్స్థైర్యమాత్మ-
న్యామన్వానా నిజాసోశ్మమదమరహితాః ద్రోహలబ్ధాన్యవిత్తాః ।
ఆత్మానం పోషయన్తస్సతతమపి పరోద్గర్వణాసక్తచిత్తాః
కాలం సంయాపయన్తి ప్రహిణు తవ కృపాం త్వత్పదధ్యానదాత్రీమ్ ॥ ౯౪౫॥

సృష్టౌ యద్వస్తు హేయం తదిహ జనిమతః కస్యచిద్భోగ్యమేవ
ప్రాయశ్చేదం హి దృష్టం కిటిరతికలుషం హేయవస్త్వత్తి భోగ్యమ్ ।
త్యాజ్యం యద్ జ్ఞానినాం తద్విషయిపరవశానాం భవేద్భోగ్యభోగ్యం
తస్మాచ్ఛ్రీ శ్రీనివాస! ప్రహిణు తవ కృపాం తేషు మూఢాత్మకేషు ॥ ౯౪౬॥

సంరాడ్ భూత్వా సమన్తాదుపనృపతిశిరోరత్నకోటీరనిర్య-
ద్రోచిర్నీరాజితాఙ్ఘ్రిశ్శశధరసదృశచ్ఛత్రమూర్ధా కదాచిత్ ।
ద్విడ్భిః ప్రభ్రంశితస్సన్నటతి నిశి పరాగారకద్వారి భిస్సా-
భిక్షార్థీ స్థేమ కిఞ్చిత్తదిహ న నృహరే! తేనుకమ్పా స్థిరైకా ॥ ౯౪౭॥

యద్యద్రూపం మనోజ్ఞం క్రమశ ఇహ వయోవ్యుత్క్రమాత్తత్కరాలం
యద్యత్ఖాద్యం స్వభోగ్యం క్రమగలితరదాలేస్తదుత్సార్యమేవ ।
కాన్తాస్రగ్గన్ధభూషాద్యఖిలమపి తథా స్యాజ్జిహాసైకపాత్రం
త్యాజ్యం భోగ్యం న కిఞ్చిత్తదభిలషత తాం శ్రీనివాసానుకమ్పామ్ ॥ ౯౪౮॥

నిర్ధూతాశేషపాపోఽప్యనుసృతసుకృతస్తత్ఫలం చానుభోక్తుం
రమ్భోర్వశ్యాదియోషాపటుకుటిలకటాక్షైకపాత్రం హి నాకే ।
భూయాసం తత్కటాక్షం ప్రహిణు మయి తథా చిన్తయన్త్యాం కృతో యః
శ్రీమన్! శేషాద్రినాథ! త్వదతులకరుణాం కాఙ్క్షమాణోఽస్మి దీనః ॥ ౯౪౯॥

యద్యద్భవ్యం భవిష్యత్యనుభవఫలదం ప్రాయశస్తత్తదేవ
శ్రీశానుధ్యాననిష్ఠాం కుత ఇహ వయమప్యాద్రియామో ముధేతి ।
మూఢా జల్పన్తి కేచిత్త్వదమలకరుణావైభవం నో విదుస్తే
త్వత్పాదధ్యానయోగాద్రచితమపి మహత్కర్మ తన్నశ్యతీతి ॥ ౯౫౦॥

విత్తే సత్యప్యదానాదనుభవవిరహాజ్జాయతే దుర్గతస్సన్
దౌర్గత్యాత్పాపకర్మణ్యనుదిననిరతః పాపతస్తుచ్ఛజన్మా ।
తాదృగ్జన్మాత్తదుఃఖప్రసరణగలితస్వీయకర్మప్రవృత్తిః
తచ్ఛేషగ్రావనాథ! ప్రహిణు తవ కృపాం దానబుద్ధిప్రదాత్రీమ్ ॥ ౯౫౧॥

సా త్రయ్యప్యాదరాత్త్వద్గుణగణగణనారబ్ధసర్వప్రయత్నా-
ప్యేకైకస్యాన్తమన్తస్సుచిరమననతోఽప్రాప్య ఖిన్నా నివృత్తా ।
సత్యప్యేవం దయాయా నిరవధిమహిమాకృష్యమాణా నితాన్తం
స్మారంస్మారం విలీనా భవతి ఖలు సదా తన్మయీ వేఙ్కటేశ ॥ ౯౫౨॥

సంవర్తే జ్ఞానహీనాన్గతకరణతయాప్యాత్మరక్షావియుక్తాన్
జీవాంస్తాన్ సంరిరక్షుశ్శిశురపి జఠరే పోషయన్స్వావకాశే ।
సృష్టౌ స్పష్టాఙ్గకాంస్తాన్విసృజసి జఠరాత్సేన్ద్రియాన్ జ్ఞానబుద్ధాన్
శ్రీమన్! శేషాద్రినాథ! త్వదమితకరుణాకార్యమేతద్ధి సర్వమ్ ॥ ౯౫౩॥

యుద్ధాన్తే ప్రార్థితా యా పవనతనుభువా రాక్షసీచ్ఛేదనార్థం
పాపానాం వా శుభానాం హననసముచితానాఞ్చ కార్యా కృపేహ ।
నిర్దోషీ కోఽస్తి లోకేత్వితి గదితవతీ సాస్తి వక్షస్స్థలే తే
నిర్భీకో ఘోరపాపస్తదహమిహ ఫణిక్ష్మాభృదీశాస్మి హృష్టః ॥ ౯౫౪॥

అర్థానామర్థితానాం ప్రవితరణకృతే శేషశైలే వసన్సన్
లక్ష్మీవక్షాః క్షమాక్షశ్శ్రయణవచనమాత్రేణ జానన్స్వభక్తమ్ ।
తత్క్లేశఞ్చ క్షిపన్సంస్తదుదయమనిశం భావయస్యాదరాద్య-
న్మర్త్యా జానన్తి నైవ త్వదమలకరుణాకార్యమజ్ఞానతస్తత్ ॥ ౯౫౫॥

నిన్దాగర్భైర్వచోభిస్సుచరితజనతారున్తుదైస్స్వప్రమోదం
పాపాత్మానో మనుష్యాస్సమయమఖిలమప్యుత్సుకాస్తే క్షిపన్తి ।
ఆయుర్వ్యర్థం నుదన్తః క్షణమపి భవతో నామసఙ్కీర్తనార్థం
బుద్ధిం నావర్తయన్తి ప్రహిణు తవ కృపాం తేషు తద్వేఙ్కటేశ ॥ ౯౫౬॥

నానావిత్తాపహారాత్స్వయమిహ ధనికో జృమ్భమాణామయస్సన్

స్వీయద్రవ్యోపభోగేఽప్యనభిమతమనాస్త్రాన్తనేత్రః క్షుధార్తః ।
తద్విత్తం భేషజార్థం వితరతి భిషజే న త్వదర్చోపయుక్త్యై
పాపం హి ద్రవ్యమూలం త్వితి చ న మనుతే త్వద్దయా తత్ర దూరే ॥ ౯౪౭॥

త్వద్దాసప్రేష్యదాసప్రవరపదసరోజాత్తభక్తిం కృపాలో!
తన్వన్నామప్యమన్తుం విరచయ కృపయా యత్ప్రహృష్టో భవేస్త్వమ్ ।
త్వయ్యాగః క్షన్తుమర్హస్యపి తు భువి భవద్దాసవర్గే కృతం త-
త్క్షన్తుం శక్నోషి నైవ ప్రియవృషశిఖరిన్! వర్తయైవం సదా మామ్ ॥ ౯౪౮॥

ఐశ్వర్యోన్మత్తచిత్తాస్త్రిదివవిభవతో విస్మృతత్వత్పదాబ్జాః
దేవా అప్యాత్మలాభప్రణిహితమనసో భక్తసృష్టాపరాధాః ।
ప్రాప్తే క్లేశే తదానీం త్వదమలకరుణాం యాచమానా లభన్తే
స్వాస్థ్యం తత్తేఽనుకమ్పా నిరుపమమహిమా శేషశైలాగ్రదీప! ॥ ౯౪౯॥

త్వద్ధ్యానస్థాపితాసుం సవనధరణిజాం జానకీం హన్త! రామ ।
క్రోధాన్ధస్త్వద్గిరా ద్రాగ్ఘుతవహపతితాం వీక్షమాణో వ్యతిష్ఠః ।
త్రైలోక్యప్రత్యయార్థం వ్యవసితముచితం కిం క్వ యాతా దయా తే
దుష్టం హ్యేతజ్జగద్యత్త్రిభువనజననీం తాం తథాప్యభ్యనిన్దత్ ॥ ౯౫౦॥

హన్తుం తం సైన్ధవం యత్ప్రకుపితవిజయోదగ్రసోగ్రప్రతిజ్ఞాం
సార్థం కర్తుం చ కోటిద్యుమణిరుచిజుషా చక్రరాజేన నాకే ।
చఞ్చత్సూర్యాపిధానం ప్రధనభువి భవాన్కారయామాస శౌరే ।
భక్తత్రాణాయ కిం వా కలయసి కృపయా నాత్ర చిత్రం న కిఞ్చిత్ ॥ ౯౫౧॥

ఉద్దిశ్య శ్వేతవాహం తపనతనుభువా రక్షితాం శక్తిమేకాం
రక్షస్యక్షోభ్యదాక్ష్యే పవతనయజే పాతయిత్వా రజన్యామ్ ।
జిష్ణుం భక్తాగ్రగణ్యం రణభువి విపదో మోచయామాసిథాహో ।
భక్తత్రాణాయ కిం వా కలయసి కృపయా నాత్ర చిత్రం న కిఞ్చిత్ ॥ ౯౫౨॥

ఉత్తుఙ్గక్ష్మాభృదగ్రాద్గగనగమనతస్స్ఫీతశుభ్రాంశుకస్సన్
లోకాయైవం సుధాంశుస్సముపదిశతి యన్మానసాన్మాధవస్య ।
ఆవిర్భూతా దయా సాప్యహమివ తదియం శీతలా క్లేశహన్త్రీ
తద్యూయం సంశ్రయధ్వం వృషశిఖరిపతేస్తామతన్ద్రా మనుష్యాః ॥ ౯౫౩॥

శశ్వద్భోగానుభూత్యాప్యుపరతిరిహ నైవానుభూతౌ పునస్త-
త్కాఙ్క్షా చోజ్జృమ్భతే యద్ధుతఘృతహుతభుక్కల్పసఙ్కల్పతారా ।

అస్మిన్ సాక్షీ యయాతిస్తదనుదినమహం కామకోపాభితప్తః
శ్రీమన్! శేషాద్రినాథ! త్వదమలకరుణాం శీతలామత్ర యాచే ॥ ౯౬౪॥

స్వార్థత్వేనార్జితేషు ప్రచురతరధనేషూచ్చశృఙ్గేఽపి సౌధే
సేవాహేవాకభృత్యేష్వపి నవరుచిరప్రత్నరత్నేషు మానీ ।
ప్రాయస్స్వీయాఙ్గమేయే స్వపితి ఖలు తలే కుక్షిమేయం రసాన్నం
ప్రాశ్నాత్యన్యం పరార్థం ప్రకృతివివశతాకార్యమేతత్కృపాలో ॥ ౯౬౫॥

వైకుణ్ఠాద్దివ్యధామ్నోఽప్యురగశయనతోఽపీన్దిరాసున్దరాఙ్గం
నిత్యానన్దస్వరూపం భవగహనగలత్ప్రాణిపీడాపనుత్త్యై ।
మాతర్ధీరేఽనుకమ్ప్రే! త్రిభువనసరణిం దర్శయన్త్యానయస్య-
ప్యారాద్భాగ్యం తదేతత్కథయితుమహమస్మ్యల్పచిత్తో న దక్షః ॥ ౯౬౬॥

సద్భిస్సంసేవ్యమానం కుమతివనకుఠారం మహాభాష్యకారం
శ్రీమద్రామానుజార్యం గురువరమురుహృద్ధ్వాన్తవిధ్వంససూరమ్ ।
సన్దర్శ్యాజ్ఞాయ మహ్యం యదుపకృతిమతానీః కృపాం కిం బ్రవీమి
శ్రీమంస్తచ్ఛ్రీనివాస! ప్రగుణగుణనిధే! నిర్భయోఽస్మ్యత్ర పాపః ॥ ౯౬౭॥

క్షీరాకూపారకన్యా యదచలదయితా యస్య సర్వేశ్వరత్వం
శ్రీవత్సో యస్య వక్షస్యభికనతి తథా కౌస్తుభో వైజయన్తీ ।
యద్వాహో వైనతేయశ్శయనమహిపతిర్ధామ వైకుణ్ఠనామ
త్వం శేషాద్రౌ స ఏవ ప్రవిలససి కృపా హన్త! మర్త్యేషు కీదృక్ ॥ ౯౬౮॥

దుర్మార్గవ్యాపృతానాం కటుకపటహృదామన్యవిద్రోహిణాఞ్చ
స్వాధీనాత్యన్తశాన్త స్వవచనకరణాసక్తహింసాప్రదానామ్ ।
సాహ్యప్రోత్సాహకేస్మిన్సతి కలిపురుషే సార్వభౌమే మురారే!
సన్తస్త్వద్ధ్యానసక్తాః కథమివ నివసేయుః కృపాం తే వినాత్ర ॥ ౯౬౯॥

ప్రామాణ్యేన త్రయీం తాం ను కతిచిదురరీకృత్య యేప్యామనన్తః
తద్వ్యాఖ్యాకైతవాత్త్వాం గుణినమగుణినం హన్త । మిథ్యా జగచ్చ ।
ఇత్యేవం వఞ్చయన్తి ప్రియవృషశిఖరింస్తైః కలిభ్రష్టధీభిః
వ్యాప్తేస్మిన్ భూమిభాగే పరిహర వసతిం మే కృపాలో కృపాతః ॥ ౯౭౦॥

కృత్యాకృత్యాన్ధదుష్టప్రచురభువనతో భీతభీతః ప్రసర్ప-
జ్జ్వాలాజాజ్వల్యమానజ్వలనపరిగతాగారవాసీవ వర్తే ।
శశ్వద్రక్షాప్రతీక్షః క్షణమపి యుగవద్భావయన్భూమిభాగే

శేషక్ష్మాభృత్క్షితీశ । త్వదమలకరుణాం కాఙ్క్షమాణః క్షమార్థీ ॥ ౯౭౧॥

ధర్మో యత్రాస్తి తత్ర ప్రవిలసతి జయోపీతి వార్తాపి మిథ్యా
ప్రాయో దృష్టం కిలైతత్కలిమలకలుషే తత్ప్రతీపోత్ర జేతా ।
ప్రత్యక్షైకప్రమాణో న యదనుమనుతే శాస్త్రవేద్యం పరోక్షం
తస్మాచ్ఛ్రీ శ్రీనివాస ప్రహిణు తవ కృపాం వేదవిశ్వాసదాత్రీమ్ ॥ ౯౭౨॥

శాస్త్రానుష్ఠానహీనా ముహురభిదధతస్స్వీయవైరాగ్యనిష్ఠాం
సర్వేష్వాసక్తచిత్తా జలకమలదలం సాధు దృష్టాన్తయన్తః ।
పూర్వచార్యోపదిష్టాం సరణిమతిగతాస్స్వేచ్ఛయా సఞ్చరన్తః
సన్తి జ్ఞానిత్వదృప్తాః నను కథయ కుతస్తేషు తే నానుకమ్పా ॥ ౯౭౩॥

త్వత్కైఙ్కర్యైకతానైరహిపతిశయనస్సూరిభిర్గీయమానం
శృణ్వన్నన్యస్సామగానం సరసిజనిలయావిద్యుదుద్యోతమానః ।
గామ్భీర్యావాసనేత్రః ప్రవిలసతి యథావాక్సదాధామ్ని దివ్యే
భక్తార్థం శేషశైలే నిరవధికృపయైవార్చ్యరూపస్తథా సః ॥ ౯౭౪॥

దుర్వృత్తక్షీణపుణ్యః పునరపి నరకే సమ్ప్రతన్దుఃఖభాగీ
శశ్వద్భోగాభిలాషీ ప్రతిజని భువనే పర్యటత్యేష మర్త్యః ।
జ్ఞాత్వైతచ్ఛాస్త్రతోఽయం సుకృతకృతమతిర్భోగలబ్ధ్యా ప్రహృష్టః
భూయాత్తచ్ఛ్రీనివాస! త్వదమలకరుణాం ప్రేషయాత్ర ప్రసన్నః ॥ ౯౭౫॥

యోగీన్ద్రా ధ్యానయోగాద్భవదనుభవతః ఫుల్లరోమాఞ్చితాఙ్గాః
ఆనన్దాశ్రుప్రదిగ్ధాశ్శిథిలితహృదయా విస్మృతైతత్ప్రపఞ్చాః ।
కాలం త్వానన్దరూపం భువి పరికలయన్త్యైహికాంస్తుచ్ఛయన్తః
శ్రీమంస్తాదృగ్దశాం మే వితర కరుణయా శేషశైలాగ్రదీప ॥ ౯౭౬॥

సర్వం ద్వన్ద్వాత్మకం హి ప్రతిభటసహితం యద్యపీహ ప్రకృష్టం
దుష్టైర్వ్యాహన్యతే యజ్జయతి భువి తథాప్యాగమత్యాజ్యమేవ ।
తస్మాత్సత్కర్మ లోకే ప్రచలతి విరలం సన్తి సన్తోఽప్యతన్ద్రాః
ఏవం తచ్ఛ్రీనివాస! ప్రహిణు తవ కృపాం సత్సమృద్ధిప్రదాత్రీమ్ ॥ ౯౭౭॥

యోగాభ్యాసైకనిష్ఠోఽప్యధిగతహృదయస్స్వస్థభావోఽపి దీర్ఘ-
ప్రాణాయామావరుద్ధశ్వసనగతిరపి స్థేమసిద్ధాసనోఽపి ।
యోగీ తత్సిద్ధికాలే సురపదవిభవాకృష్టచిత్తో యియాసుః
ప్రభ్రష్టస్స్యాద్దయా తే న యది మధురిపో! పూర్వసంస్కారవశ్యః ॥ ౯౭౮॥

శ్రీమాన్కూరాధినాథః పథిగతదయితాభీతిసన్నోదనార్థం
దూరే ప్రక్షిప్య వస్త్రప్రపిహితకనకామత్రమత్రస్తచిత్తామ్ ।
వ్యాతన్వన్నబ్రవీత్తాం న చ యది మమతా తత్ర భీర్నేతి ధీరః
తాదృగ్బుద్ధిం మురారే! వితర కరుణయా మే మమత్వాశ్రయాయ ॥ ౯౭౯॥

జ్ఞాన్యగ్ర్యాద్యాజ్ఞవల్క్యాదధిగతమమతాహీనతైకోపదేశః
తత్సృష్టాగ్నిప్రదగ్ధం స సపది జనకస్సౌధమాకర్ణ్య ధీరః ।
ఔదాస్యేనోపదేశే వినిహితహృదయో మే న కిఞ్చిత్ ప్రదగ్ధం
జ్ఞానీత్యూచే తథా మాం కురు తవ కృపయా భోగిరాట్ శైలనాథ ॥ ౯౮౦॥

స్నానానుష్ఠానహీనా మృగసహవసతిశ్చాక్షరజ్ఞానశూన్యా
వార్ధక్యక్లిష్టకార్యాప్యవనిగతఫలాన్వేషణాయాత్తచారా ।
భక్త్యా తాన్యర్పయిత్వా ద్యుమణికులమణే! తే శ్రమణ్యాప హర్షం
తస్యా భక్తేర్లవాంశోప్యయి న మయి విభో । తేఽనుకమ్పా గతిర్మే ॥ ౯౮౧॥

కాన్తారే వ్యాఘ్రభీతశ్శరణముపగతో మర్కటం వృక్షసంస్థం
కశ్చిన్మర్త్యోఽభిగుప్తస్తరువిటపతటే తేన నిద్రాలుమేనమ్ ।
కీశం తస్మై త్వదాత్తన్న హి జగతి నరాత్స్వార్థినో హా! కృతఘ్నః
తస్మాచ్ఛ్రీవేఙ్కటేశ! ప్రహిణు తవ కృపాం సర్వసత్త్వాభిరామామ్ ॥ ౯౮౨॥

దీక్షాబద్ధా ద్విజాగ్ర్యాస్సవహవనరతాస్త్వాం విదుర్నైవ శౌరే!
యజ్ఞారాధ్యం బుధాస్తే కిము ఫలమఖిలజ్ఞానతస్తద్ గృహిణ్యః ।
తుభ్యం యత్పాయసాది ప్రియతమమనసైవార్పయామాసురారాత్
శాస్త్రజ్ఞానేన కిం వా న యది తవ కృపా వేఙ్కటక్ష్మాభృదీశ ॥ ౯౮౩॥

స్ఖాలిత్యం గచ్ఛతస్స్యాదితి నయమనుసృత్యాపరాధాన్మదీయాన్
అజ్ఞానోజ్జృమ్భితాంస్తాన్వృషశిఖరిపతే! క్షన్తుకామోఽసి సత్యమ్ ।
ఇచ్ఛాపూర్వం కృతానాం ప్రతిదినమపి చోగ్రాగసాం మామకానాం
క్షాన్తిస్స్యా తే కథం వా తదహమిహ కృపాం మాతృకల్పాం తు యాచే ॥ ౯౮౪॥

మత్తో జ్ఞానం త్వపోహస్స్మరణమపి తథేత్యభ్యుదీర్ణం త్వయైవ
శ్రీమన్! కోఽహం తథాత్వే నిఖిలమపి భవత్సిద్ధసఙ్కల్పనిఘ్నమ్ ।
తత్త్వత్సఙ్కల్పనిఘ్నః పశుసదృశగతిః క్షుత్పిపాసాభిభూతః
సర్వత్రాపి భ్రమామి ప్రహిణు తవ కృపాం మాధవా మే న కిఞ్చిత్ ॥ ౯౮౫॥

గమ్భీరామ్భస్సుజాతద్యుమణికరపరామర్శఫుల్లామ్బుజాక్ష !

త్వత్కల్యాకల్పనేత్రే ప్రవహతి కరుణా సాపరాధేష్వపీహ ।
తస్మాదభ్యర్థయే త్వాం మయి దురితమయే పాతయేత్యేకవారం
శ్రీమంస్త్వాదృక్కటాక్షం మధుమథన! మమ ప్రార్థనాం స్వీకురు త్వమ్ ॥ ౯౮౬॥

సౌశీల్యం యత్త్వయా తత్ప్రకటితమిహ గోపాలకైస్సేవితేన
స్వాతన్త్ర్యం క్వాపి లీనం యదువరకులజాతస్య తే వేఙ్కటేశ!
సఙ్కోచం త్వద్గుణానాం వికసనమపి తత్కాలయోగ్యం తనోషి
ప్రాయస్సర్వత్ర నిత్యం తవ ఖలు కరుణా త్వేకరూపా విచిత్రమ్ ॥ ౯౮౭॥

భేదాభేదశ్రుతీనాం ఘటకనిగమతోవారయన్నర్థదౌస్థ్యం
జీవాన్తర్యామితాం తే సదఖిలమితి యో దర్శనాదర్శదర్శీ ।
వ్యాచష్టే లక్ష్మణార్యం గురువరమభజస్తం కిమేతన్మురారే!
స్వం జ్ఞాతుం గుర్వపేక్షా తవ చ కిమథవా లోకమర్త్యే కృపాతః ॥ ౯౮౮॥

ఐశ్వర్యోద్రిక్తచిత్తాః క్షణమపి న హి మాం సంస్మరన్తీతి మత్వా
దారిద్ర్యక్లేశదాయీ భవదమలపదధ్యానసక్తాన్వితన్వన్ ।
పాపగ్రన్థ్యుజ్ఝితాంస్తాన్నను భువి తనుషే నైవ జానన్తి తే తు
త్వత్కారుణ్యం జనేభ్యస్సుకృత వితరణే బద్ధదీక్షం హి నాథ ॥ ౯౮౯॥

నిత్యస్సన్నిర్వికారః ప్రకృతిమనుసరన్ బాల్యకౌమారచఞ్చ-
త్తారుణ్యస్థావిరాన్తాస్తదనుగుణగుణా ధారయన్సన్ దశాశ్చ ।
రామత్వే యాదవత్వేఽప్యనుభవరసికో మానుషప్రాప్యభోగో
భక్తాధీనో హ్యభూస్త్వం వృషశిఖరిపతే! వచ్మి కిం తేఽనుకమ్పామ్ ॥ ౯౯౦॥

కాచిద్వాణీ త్రయీస్థా త్రిపురరిపునమస్యాం వదత్యాదరార్హాం
కాచిద్దమ్భోలిపాణేరపచితిముచితాం స్తౌతి వహ్నేస్తథైవ ।
ఏవఞ్చేదల్పబుద్ధేః కథమివ న భవేచ్చిత్తచాఞ్చల్యమస్మిన్
తత్తే తాస్తా భజన్తి త్వదరుణచరణం నానుకమ్పా న తేషు ॥ ౯౯౧॥

సర్వాన్తర్యామితాన్తే భువి మనసి జనా భావయన్తో నమస్యాం
కుర్వన్త్యేతే పరేభ్యో జలధిరివ గతిర్యన్నదీనాం భవేస్త్వమ్ ।
తస్యా విస్మృత్య చ త్వామచిరలఘుఫలప్రేప్సవో దేవతాస్తాః
వన్దన్తే మన్దమేధాస్తదిహ కురు కృపాం త్వత్సపర్యానుకూలామ్ ॥ ౯౯౨॥

సాక్షాద్దృష్టా యతీనాం ప్రభువరగురుణా తాఞ్చ వైకుణ్ఠగద్యే
ప్రోక్తాం సూక్తిం స్మరన్సన్పరమపదమహావైభవధ్యానయోగాత్ ।

సర్వం కాలం క్షిపామి ద్రుహిణముఖసురాగమ్యదివ్యప్రదేశం
ద్రష్టుం శక్తో ముకున్ద! త్వదమితకరుణాపాతమత్రాన్తరా కః ॥ ౯౯౩॥

వేదా నిర్వేదవాదా హుతభుగపి ఘృతం చక్షుషా నేక్షతేఽపి
వ్యాపాదాపాదనేచ్ఛా జగతి చ మనుజాస్సృజ్జనాకల్పకల్యాః ।
వన్ధ్యా సన్ధ్యోపసత్త్యా భగవదపచితిశ్శోచనీయా విచేయాః
త్వద్భక్తా హన్త! శౌరే! చలతి కలిబలే త్వద్దయైకా గతిర్మే ॥ ౯౯౪॥

ఏకా యద్ధాతృపీఠం విదలయతి తథా దృష్టిరన్యా త్వదీయా
సమ్ఫుల్లం తన్నితాన్తం ముకులయతి హరే! లోకమేవం కటాక్షైః ।
హాసప్రాసప్రవృత్తౌ ఘటయతి తత ఏవాహురేతద్బుధేన్ద్రాః
ద్వన్ద్వాయత్తం జగద్ధీత్యనుపమకృపయా మాం కురు ద్వన్ద్వముక్తమ్ ॥ ౯౯౫॥

యాతాయాతాతిఖిన్నా అపి శఠపవనాచ్ఛన్నపూర్వస్మృతిత్వాత్
నూత్నత్వేనాత్తదేహభ్రమముషిత బహూత్పత్తిహేయత్వమేధాః ।
జీవాస్తేజస్స్వరూపాఅపి జగతి లుఠన్త్యమ్బుజాక్షప్రతీక్షాః
శిక్షాహీనా ముకున్ద । ప్రహిణు తవ కృపాం చేతనోజ్జీవనార్థమ్ ॥ ౯౯౬॥

మూర్ధా త్వత్పాదనత్యాం నయనమపి భవద్రూపసన్దర్శనే మే
జిహ్వా త్వన్నామనుత్యాం కరయుగలమపి త్వత్పదార్చావిధౌ చ ।
పాదౌ త్వన్మన్దిరాభ్యన్తరపరిసరణే ధ్యానసక్తం మనస్స్యాః
శ్రీమన్! శేషాద్రినాథ! త్వదమలకృపయా ప్రార్థయేత్వామిదన్తు ॥ ౯౯౭॥

ధూర్తానాం వఞ్చకానాం కపటకటుహృదామన్యయోషిజ్జుషాఞ్చ
ద్రోహోద్రిక్తాత్మకానాం శ్రితహృదయారున్తుదవ్యాహృతీనామ్ ।
వాసో యత్రాస్తి తస్మిన్ పరిహర కృపయా మే స్థితిం దీనబన్ధో
శ్రీమన్! శేషాద్రినాథ! ప్రతిదినమపి తత్ప్రార్థయే త్వామిదన్తు ॥ ౯౯౮॥

త్వద్దత్తాద్భోగభాగాదధికతరసుఖప్రేప్సయా మర్త్యవర్గః
కృచ్ఛ్రాసాధ్యప్రయత్నస్ఖలతి పతతి చాప్రాప్తకామోతిదుఃఖీ ।
యద్ధాత్రా ఫాలదేశే పరిలిఖితమతో నాధికం ప్రాప్స్యతీతి
ప్రాయో జానాతి నైవ ప్రహిణు తవ కృపాం కామహన్త్రీం కృపాలో ॥ ౯౯౯॥

శ్రీమద్రామానుజార్యప్రయతపదయుగధ్యానతశ్చిత్తశుద్ధిః
తచ్ఛ్రీసూక్త్యర్థచిన్తాద్విగుణితపులకస్యాస్తు మే కాలయాపః ।
తద్భక్తానాం పదాబ్జేష్వనిశమతరలా భక్తిరప్యావిరస్తు

శ్రీమన్ । ఏవం తనోతు త్వదమలకరుణా హేతుహీనాతిదీనే ॥ ౧౦౦౦॥

శ్రీశాహేతుప్రసాదస్ఫురదురువిమలజ్ఞానదృష్టాచ్యుతస్య
స్వాన్తధ్వాన్తోష్ణరశ్మేః కఠినశఠరిపో ర్భూమిభాగ్యాత్మకస్య ।
త్రయ్యన్తోద్ఘుష్టసారప్రకటనరుచిరా ద్రావిడామ్నాయగాథాః
గాయన్ కాలం క్షిపేయం సతతమపి యథా మాం తథా వర్తయాత్ర ॥ ౧౦౦౧॥

ఇత్థం శ్రీనిగమాన్తదేశికవరేణోక్తం వృషాద్రీశితుః
స్తోత్రం శ్రీవరవర్ణినీముఖవరాద్యో వా పఠత్యాదరాత్ ।
సమ్వృద్ధాయి దయాసహస్రమమలం శ్రీశానుకమ్పాం సదా
స ప్రాప్నోతి యదీప్సితం తదపి యద్దత్తైహికాముష్మికమ్ ॥ ౧౦౦౨॥

శ్రీనివాసాయ సర్వాన్తర్వాసాయ కరుణాత్మనే ।
తన్మానసనివాసాయై దయాయై చాస్తు మఙ్గళమ్ ॥ ౧౦౦౩॥

ఇతి శ్రీలక్ష్మీదాసాధిష్ఠిత వేదాన్తదేశికప్రణీతే దయాసహస్రే
దశమశతకం సమ్పూర్ణమ్ ।

ఇతి సమాప్తశ్చాయం గ్రన్థః ।
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।
శ్రీమతే లక్ష్మీదాసాయ నమః ।
శ్రీమతే నిగమాన్త దేశికాయ నమః ।

ముక్తకాని శ్రీలక్ష్మీదాసకృతాని

ద్రవ్యమూలాని పాపాని హరన్నహి మహీధరే ।
యోఽనుగృహ్ణాతి మర్త్యాంస్తాన్ శ్రీనివాసముపాస్మహే ॥ ౧॥

పటీరోశిర కాశ్మీర జన్మకర్పూరవాసితైః ।
తీర్థైశ్శ్రియాభిషిక్తః శ్రీ వేఙ్కటేశో జయత్వసౌ ॥ ౨॥

శఙ్ఖచక్రాఙ్కితః శ్రీమాన్ భాష్యకారస్య శిష్యతామ్ ।
భేజే భుజఙ్గశైలే యః శ్రీనివాసం నమామి తమ్ ॥ ౩॥

పరాత్పరోఽపి సులభః శేషాద్రిశిఖరే ముదా ।
యో రాజతే నమస్తస్మై శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్ ॥ ౪॥

పద్మావతీ సమేతాయ శేషశైలవిహారిణే ।

సర్వాభీష్టప్రదాత్రేస్యాత్ శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్ ॥ ౫॥

మఙ్గళానాం నిధిర్మూర్ధ్నా శ్రీనివాసానువర్తినీ ।
పావయన్తీ దృశా మర్త్యాన్ జీయాత్ పద్మవతీ సదా ॥ ౬॥

భ్రూలతాచాలనేనైవ ద్వన్ద్వాత్మకమిదం జగత్ ।
క్రీడార్థం కారయత్త్యై స్యాత్ పద్మావత్త్యై సుమఙ్గలమ్ ॥ ౭॥

పద్మావతీతి విఖ్యాతా శ్రీనివాసప్రియా చ యా ।
పద్మావాసా జగద్వన్ద్యా తస్యై స్యాన్మఙ్గలం శ్రియై ॥ ౮॥ - శ్రీ లక్ష్మీదాసః
- శ్రీరస్తు -
అష్టశక్తివిశిష్టాయ శిష్టేష్టార్థప్రదాయినే ।
దర్శయిత్రే ప్రపత్తిం స్యాద్వేఙ్కటేశాయ మఙ్గళమ్ ॥ - శ్రీ రామానుజముని
మధురస్మితమాత్రేణ కృతాశ్వాసమివ శ్రియా ।
అఞ్చితోరస్థలం దేవం శ్రీనివాసముపాస్మహే ॥ – శ్రీ గోదాదేవీ

Encoded and proofread by Mandayam Nayaka Ramanuja

Shri Dayasahasram by Lakshmidasa

pdf was typeset on March 18, 2025

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*